

KOPPÁNY ZSOLT

SÍRBÉRLET

**Drámák - színpadra és rádióra
(2000-2001)**

© Koppány Zsolt, 2001

TARTALOM
MANDARIN A MENNYBEN
HALOTTAK
ALFA
SÍRBÉRLET

*Ezt a könyvet
Kelemen István
színművésznek ajánlom
Forró kézcsókkal köszönöm
Martinovics Ildikó
önzetlen segítségét!*

A szerző

MANDARIN A MENNYBEN

Rádiódráma, dokumentumokkal

Hangok:

ÍRÓ
MESTER
ARANKA
DÓRA
ADJUNKTUS
MESTERNŐ
SZERELŐ
KRITIKUSNŐ
NÖVENDEK
DÉR OTTÓ
BÜFÉSNŐ
ÉRTELMISÉGI FÉRFI
BLASKÓ PÉTER HANGJA

A háttérből tévéreklám hangja.

ARANKA Nézzük meg a Mestert...

ÍRÓ Így lett volna ötösöm. Tudtam! Tudtam, hogy éjjel egykor eszedbe jut.

ARANKA Ha olyan nagy dolog, akkor nem kell...

ÍRÓ Hogyne, hogy aztán a fejemhez vágd, milyen szemét vagyok.

Ajtócsapódás.

ÍRÓ Most keressem meg a millió kazettából, hogy melyiken van a Mester! Keressem! (Újabb ajtócsapódás) Szerencséd van. Itt. Ezen lehet.

ARANKA Mert sohasem írod rá...

ÍRÓ Na! Elég legyen! Ne oktass! Nagyon szépen kérlek, ne oktass!

ARANKA Nem szóltam semmit.

Videómagnó tekercsel. Kattanás.

ÍRÓ Na. Itt van a Mestered. Rendezte Dér András. Medjugorje sziklái.

ARANKA Milyen fehér lett a haja!

ÍRÓ Megöszült. Mint a versben Vörösmarty istene.

ARANKA Nekem ő sose fog meghalni. Most is itt van. Velem.

ÍRÓ Pedig három éve.

ARANKA Mi volt három éve?

ÍRÓ Na, mi a fene lett volna három éve? Mi? Hát mit nézünk?

ARANKA A Mestert.

ÍRÓ Na.

ARANKA Akkor sem tudom... illetve nem emlékszem, mi volt három éve!

ÍRÓ Nyomorúság talicskája, te!

ARANKA Tudom, tudom! Akkor halt meg a Mester.

ÍRÓ Tudod? Hát ez fantasztikus! Nagyon hamar kitaláltad. Jutalmazd egy hangszóró. Na, hagyjál békén. És nézd a filmet.

Play back: három évvel ezelőtti színhely. Érzékelhető az Operaház előcsarnokának akusztikája. Halkan szól Mozart Requiemjének Lacrimosája. A zenénél hangosabb beszélgetésfoszlányok. Két hang a közelbe ér.

ÍRÓ Jönnek a képmutatók. A hazudozók. Majd figyeld meg. Te voltál a legjobb, a legszebb, a legnagyobb, mindenki téged szeretett, kár, hogy a halál jéghideg keze kiragadott téged közülünk!

ARANKA Sejttem. Itt szorong az összes gaztevő.

ÍRÓ A főigazgató nincs is itt. Se a balett első istene. És igazuk van. Csak egy félisten halt meg. Ők meg az egészek.

A hirtelen támadt csöndben fölerősödik a zene. Csak az ÍRÓ és ARANKA beszélgetése hallatszik.

ÍRÓ (fojtott hangon) Láttad a gyászjelentést?

ARANKA Nem néztem meg. Nem érdekel.

ÍRÓ Pedig tanulságos! Az Operaház saját halottjának tekinti!

ARANKA Még szép!

ÍRÓ Tekintette volna saját élőjének!

ARANKA Kirúgták.

ÍRÓ Megtiporták.

ARANKA Pedig ellenállt. Elment a végsőig.

ÍRÓ És mégis. Hamleti kérdések sora. Mindhiába. Ez egy ilyen ország. Különb egy albán. Vagy a román. Mindenki külön. Egymást faljuk föl elevenen.

Play back: a múltból. A hetvenes-nyolcvanas évek fordulója.

MESTER Jónapot, adjon Isten! (a Mester mindvégig raccsol!)

SZERELŐ Viszont kívánom, (a háttérből műhelyzaj. Köszörűgép sikít) Ön olyan ismerős... a tévében láttam? Igen! Színész tetszik lenni?

MESTER Nem. Illetve az is az ember, ha táncol. Színész is. Minden együtt.

SZERELŐ Táncol? Mit?

MESTER Balettet. Táncoltam. Mindez már a múlté. Kirúgtak.

SZERELŐ Az anyjuk ne sirassa őket. De miben segíthetek?

MESTER Hát... furcsa lesz... de bizonyára megért.

SZERELŐ Hitelben is dolgozunk. Ne aggódjon. Megértem a helyzetét. Fűtés lesz? Cirkó? Vízcsapok? Mondja csak nyugodtan.

MESTER Dehogy. Dolgozni szeretnék. Itt. Magánál.

SZERELŐ Nálam? Táncoltatnak minket (fölnevet), de táncost alkalmazni?

MESTER Megcsinálom én mindent. Csak mutassa meg, én meg elvégzem a feladatot.

SZERELŐ De gondoljon bele... Reggel hatkor kezdünk. Van, amikor sötétedésig húzzuk az igát. Még ruhát csak-csak adok... de nem értem. Bocsásson meg, de nem értem. Nem alázhatom meg Önt.

MESTER Azzal alázna meg, ha nem alkalmazna. Két gyerekem néz rám otthon meredten, hogy a papa nem csinál semmit, csak nézi a plafont. Egy életerős ember. A fizikumommal semmi probléma. A korán kelés? Későn fekvés? Meg se kottyán! Igaz, ötven elmúltam már. De kor az?

SZERELŐ Ugyan. Fiatal ember! (krárog) Mit is tehetnék?

Megint a mában, 2000 nyarán. A háttérből a tévé hangja. Épp Dóra, az özvegy beszél.

ARANKA Hangosítsd föl! Itt jópofákat mond a Dóra...

ÍRÓ Oké. Bár nem kéne jópofizni. Igaz, ha sima, a Mester akkor sem jönne vissza. Hacsak...
(Dóra hangja a közelbe ér)

DÓRA Szerették a munkások. Csak az volt a baj, hogy nem volt hajlandó inni velük. Mondták neki, olyan undorító vagy, ahogy iszod azt a kakaót! (DÓRA hangja távolodik, az ÍRÓé a közelbe ér)

ÍRÓ Engem ugyanígy körberöhögtek a szépeplékű Néphadseregben, mikor a szakaszvezető elvtárs kólázott! Még a tisztek is megbotránkoztak.

ARANKA De várjál, mit mond még Dóra!

A tévé hangja fölerősödik.

DÓRA ...Egyszer azt mondta, tud ő inni, ha nagyon akar, de munka közben... azt nem. Aztán (DÓRA fölnevet) a Lali nevű szerelőt az asztal alá itta! Ő vitte haza a Lalit...

A tévé hangja elhalkul.

ÍRÓ A Mester maga volt az alázat. És ez lett a veszte. Mondhatta volna József Attilával, hogy „Nagy nevetség, hogy nem vétettem / többet, mint vétettek nekem.” De miben volt ő vétkes egyáltalán? Hogy nem tűrte a linkséget, a hazudozást, a felületességet? Mi?

ARANKA Hogy megszületett. Ez volt a bűne.

ÍRÓ Valóban.

DÓRA hangja fölerősödik.

DÓRA A tudásával nem tudtak mit kezdeni.

A háttérből most Csajkovszkij Rómeó és Júlia szvitje.

ÍRÓ Figyeld! Ez a Blaskó Péter hangja. A Mester gondolatait erősíti.

A tévéből súlyosan hangsúlyozott mondatok.

BLASKÓ PÉTER A művész az emberségét ne veszítse el, mert pár év múlva a tehetségét veszítheti el. Gyilkolhatjuk magunkat, de nem egymást... (a hangok lassan elúsznak)

Play back: 1996 tele. Az akusztika mint egy barlangban. Sziklakápolna.

DÉR OTTÓ Te is úgy jársz, mint a Fülöp Viktor!

ÍRÓ Miért, hogy járt a Mester?

DÉR OTTÓ Sokat cigarettázott. És most itt van! Tüdőrák!

ÍRÓ Ne örjíts meg! Hát hogy lenne tüdőrák? Magam hurcolásztam föl a hármass belklinikára. Kutyaabaja. Ez megint valami örült pletyka. Te meg beveszed.

DÉR OTTÓ Esküszöm az élő Istenre! Ilyennel nem viccel az ember.

ÍRÓ De te ezt honnét tudhatod?

DÉR OTTÓ Tudom! A Merlinben játssza a Claudel-darabot. Ott tudtam meg. A Szamóca is tudja. Mindenki.

Megint a mában. 2000 nyara.

ÍRÓ Nézd, ahogy kapaszkodik. Élni szeretne, de már tudja. Nincs tovább. Mindent tudott. Csak mi, naivak és marhák hittük, hogy van esély. Emlékszel? Ott a Merlinben? Fehér volt, mint a borotvahab. És a szeme mégis csillogott. Eperjes is azt mondta, Medjugorje óta

szemmel láthatólag javul. Meg a leletei! Ugyan már! Kissejtes hörgőrák. Hangszálaiba kapaszkodva. Inoperábilis. Carcinoma. És akkor még nem is gondolta senki, hogy a legritkább áttétet kapja. A sok súlyos keresztre még egy keresztet. Hasba döfő szögekkel. Pancreas.

ARANKA Az mi?

ÍRÓ A hasnyálmirigy. A tüdő csontba, agyba ad leginkább áttétet. A Mester, hogy véletlenül se örüljön, akár egyetlen másodpercig, a legrosszabbat kapja. Mert nem élhet soká, aki halhatatlan.

ARANKA Dér András rendezte a filmet. Szép volt tőle.

ÍRÓ Az öccse, Ottó mondta meg nekem, hogy a Viktor menthetetlen.

ARANKA És attól kezdve nem mehettünk föl hozzájuk. Pedig minden februárban...

ÍRÓ Csak a hatvannyolcadikon nem. Megfáztunk. Influenza. Dóra találta ki, hogy ne lássuk így a Mestert.

ARANKA Pedig semmi különös nem látszott rajta! Nem is fogyott!

ÍRÓ És tudod, mi a legszörnyűbb? Hogy a Dóra még ma is azt hiszi, hogy a primer daganat a pancreasban volt. Azért fáj neki a jobb bordaív alatt. Pedig a pancreas a baloldalon van. Jó, kisugározhat. De mégse! Hát ott sem hülyék az orvosok...

Play back: 1996 februárja. Személyautó egyenletes motorzaja.

MESTER Itt fáj. Itt, a jobb oldalon.

ÍRÓ Evés után? Éhgyomorra? Vagy hogyan?

MESTER Kaja után... egy órával? Sosem mértem.

ÍRÓ Kettővel. Inkább a kettő, mint az egy. Gyanítottam. Duodenalis ulcus lehet a baj. A köldök és a jobb bordaív közt szúró fájdalom.

MESTER Igen!

ÍRÓ Talált. De más is van ott még. Az a gyanúm, hogy neked *Helicobacter pylorid* is van! Még mindennek a tetejébe! Hát... nem semmi...

MESTER Helikopter pilóta? Az meg micsoda?

ÍRÓ Majdnem jól mondtad... nos, ezek a bacikák telepeket alkotnak a gyomorfalon. Az meg spricceli rá a savat, emezek meg fityiszt mutatnak. És akkor jön a savtúltengés, majd ami a legrosszabb, az átfürödés. Belső sokk. Halál.

MESTER Megnyugtattál.

ÍRÓ Na, azért nem eszik olyan forrón a kását. Majd a vizsgálat után minden kiderül. De mersz-e csövet nyelni?

MESTER Csövet?

ÍRÓ Gasztroszkópot. Az olyan endoszkóp, amellyel átnézik a gyomrot, a nyombelet. Mindössze három perc. Mintát is ki tudnak csípni. Úgy működik, mint a száloptika. Végén erős, de pici lámpa mutatja, merre is haladjon az orvos.

MESTER Lenyelem. Hacsak ezen múlik!

ÍRÓ Akkor a vérvétel meg se kottyán. Nyolc kémcső legalább.

MESTER Túlélem.

ÍRÓ Én is. És lám, meg is érkezünk. Munkásnegyed. Csupa lerongyolódott ember húzza itt meg magát. De várj csak... bemegyünk a kertbe kocsival. Csak nem gyaloglunk ebben a szikrázó hidegben?

Az autó alapjáraton.

ÍRÓ (kiabál) A professzor úrhoz viszem a művész urat! Köszí!

MESTER (halkan) Professzorhoz?

ÍRÓ Dehogy. Jó nekünk az adjunktus úr is. Csak így a marhája ott a sorompónál kénytelen beengedni minket, (fékezés) Na. Nézz föl. Olyan, mint amikor Hans Castorp megérkezik a Varázshegyben. Hát nem?

MESTER Davos. Tényleg. Ide be sem merek menni.

ÍRÓ Ne viccelj már! Ez a SOTE hármasszámú Belgyógyászati Klinikája, plusz szabad orvosválasztás. És én itt be vagyok járatva. Tudod, a koleszterinem...

MESTER De honnan tudsz te ennyi mindent az orvosi dolgokról?

ÍRÓ Hipochonder vagyok.

MESTER Abba bele lehet örülni!

ÍRÓ Nekem mondd? Bele is örültem. Lefogytam vagy tíz kilót. Jó kis fogyókúra. Az ember beképzelt valami gyógyíthatatlant, és lefogy.

MESTER Tényleg nem rossz. Nem kell éhezni, görcsölni a mérlegen.

ÍRÓ Már arra is rájöttem, hogy mindez depresszió. Mert az ember folyton introvertált lesz. Még ha azelőtt nyitott is volt. Most befelé fordul, mert folyton figyeli önmagát.

MESTER Logikusan hangzik.

ÍRÓ Mesterem, lépünk be a szentélybe. A gyógyulás kristálysíllárjai alá.

A bejáratú ajtó csikorgása. Csönd.

MESTER Én ide be nem lépek! Nagyon úri ez a hely.

ÍRÓ Hát urak vagyunk, nem? Még a vécére is ki van írva: urak.

MESTER Jézusom.

Play back: 1997 nyara. Az Operaház előcsarnoka. A háttérzajok fölerősödnek. Az ÍRÓ és ARANKA hangja a közelbe ér.

ÍRÓ Na, mit mondtam? Sok vaker a semmire. Csak a kritikusnő mondott valami értelmeset. Bár a végső igazságot ő sem merte kimondani. Hogy megölték őt. Már réges-régen halott volt. A rák csak hab volt a tortán. De ő is élni akar. Ki tudja, meddig érnek bizonyos kezek.

ARANKA Húzódj arrébb! Hozzák a koszorúkat. Ott a mienk is! Látod?

ÍRÓ Látom. Amott, hogy sírt az a srác!

ARANKA Növendéke volt. Na, nem a főiskolán! Oda be sem tehetette a lábát a Mester. Külön foglalkozott vele. Valamit mutogat. Neked!

ÍRÓ Nekem? Nem is ismerem.

ARANKA Akkor is. Menj már.

A háttérzaj elcsitul, s belevág a levegőbe Az istenek alkonyából Wagner talán legsötétebb, velőig hatoló, fájdalmas hangsora.

ÍRÓ Mindjárt. Csak nem fogok átszaladni a koporsó előtt! Hozzák már.

Odakintről autó ajtajának csapdása. A zene lassan elúszik. Hangzavar. Lépések zaja.

ÍRÓ Parancsolj velem.

NÖVENDEK (szipog) Légy szíves... te ugye fölmész a Farkasrétre?

ÍRÓ Én mondom a sírbeszédet.

NÖVENDEK Akkor megkérnélek valamire... ha megtennéd... hálás lennék. Itt van két szál rózsa. Meg ez a nyamvadt szegfű. Nem bírta már szegény. Ha bedobnád utána a sírba... Megteszed?

ÍRÓ Ez a legkevesebb. Te mondd, szeretted őt?

NÖVENDEK Ő volt a minden. És most nincs többé.

ÍRÓ Dehogynem. Ott él tovább. Benned. Amit tanultál tőle. És ha hiszel, még találkozni is fogtok, az utolsó órán. Na... Isten áldjon. És ne pityeregj. A Mester nem szeretne így látni. És lát!

Megint ma. 2000 nyara. Lemezjátszóról Chopin g-moll Balladája forog diszkrét halksággal, Kocsis Zoltán játssza.

ÍRÓ Emlékszel? Írtam egy köszöntőt a Magyar Nemzetbe. Pontosan hat éve. Akkor volt a Mester hatvanöt éves. És fölnagyíttattam a cikket és kirajszögeztem a balett-terem előtti faliújságra. A te nagyrabecsült Mesternőd meg olvasta, olvasta, láttam a kék szemén, villan olykor; az a szép és hibátlan fogsora majdnem végig szembenevetett a fénymásolt papírral.

Play back: 1994 tavasza. A háttérből büfé-hangzavar.

ÍRÓ Na, Mesternő drága? Mit szól? Hát nem gyalázat?

MESTERNŐ Ez a szegény örült már hatvanöt éves?

A mában. 2000 nyara. A g-moll Ballada utolsó taktusai. Kattan a lemezjátszó.

ARANKA A Mesternő még hagyján. De hogy a Színház még egy szál virágot, vagy dísztáviratot se tudott küldeni a Mesternek, az azért mindennek a teteje!

ÍRÓ Szóltál te ez ügyben?

ARANKA Naná! És azt felelték, hogy ilyesmire nincsen keretük!

ÍRÓ Adnék én nekik olyan keretet... mint Utrillo, amikor nem vették meg a képeit. Pipa lett, s úgy ahogy van, vásznastul az ürgékre húzott a vakkeretnél fogva!

ARANKA Legalább taníthatott volna!

ÍRÓ Azt meg is írtam! Nem is meséltem. Amikor a kéziratot elküldtem neki, ahol minden idők legnagyobb táncosának neveztem, szerényen arra kért, hogy írjam oda: legföljebb a magyarok közt! Mert akkor hol van Nureyev, Barisnyikov? Vagy a nők? Makarova? Margot Fonteyn?

ARANKA De ők mind-mind taníthattak! Tovább adhatták...

ÍRÓ ...a továbbadhatatlant. Tudod te is.

ARANKA Persze. De mégsem futkározik megannyi kis Nureyev, meg kis Makarova. Sok kis Fülöp Viktor se rohángalna, az biztos. Dóra is megmondta az interjúban! Mert senki nem hasonlít rá, akiket úgy maszekban okított. Rajtam látszik?

ÍRÓ Semmi. Te, te vagy. Igaz. Ő nagyra tartott téged?

ARANKA Mögöttem gyakorolt, és súgott, merre tegyem a lábam. Meg a karomat. A kézfejemet. Megborzongtam. Ő, a legnagyobb, alászállt.

ÍRÓ És a darabod? Odavolt értük, azt mesélted!

ARANKA Még ez a g-moll is tetszett neki. Míg a többiek avítottak.

ÍRÓ Hát nem *kortárs balett*, az biztos! Értelme van. Meg érzelmei. Az pedig manapság szigorúan tilos. Neoklasszikus. Meg neoromantikus. A neo-k ideje lejárt. Velem ugyanez a helyzet. Nem irodalom van, hanem szöveg. A Mester, mint a legnagyobb színész is, hozta a figurát. A többiek meg lemaradtak. Kilógott a sorból és kész. Mint Latinovits. Balczó. Huszárik. Reggelig sorolhatnám. Ja, és nem politizált! Nem verték agyon, és ő sem vert agyon senkit... illetve lekevert pár pofont, de nem politikai okokból. Az meg ebben az országban kevés. Ide radikalizmus kell! A pusztá művészet szart sem ér.

Play back: 1996. Februárvég. Liftajtó csattanása. Csöngetés. Aztán még egy.

ÍRÓ Itthon vannak! Látom a fényt.

ARANKA Mérges lesz a Mester, hogy csak úgy beállítunk.

ÍRÓ Dehogy! Megbeszéltél mindent Dórával. Szerintem elmondta neki. Hogy ne érje fölkészületlenül. Meg aztán ez a Mester születnapja...

ARANKA Kikapunk (kulcszörgés. Ajtó nyílik, kissé nyikorogva), igaz?

DÓRA Jó estét! Szevasz, Arankám.

MESTER Ajikám! Ajikám... (a Mester Arankát becézve súlyosabban raccsol)

ÍRÓ Kézcsókom. Ez a pár szál virág... a kegyedé, (szünet) Öllelek, Viktor. Neked... nem tudom, iszol-e... szóval egy üveg bikavér...

DÓRA Na, ne álldogáljunk itt az előszobában! Hűvös van itt. Gyertek beljebb. A kabátokat ide akasszátok.

ÍRÓ De klassz ez a padló. Kész mozaik. Mint mikor föltárnak egy római sírt.

MESTER Föltártam, bizony. A saját két kezemmel.

ÍRÓ Ezt mind te raktad le?

MESTER Nem! A radai rosseb!! (a Mester fölnevet) De most már tényleg menjünk be a szobába, (ajtó nyílik, majd csukódik) Kávét? Igen, üljetek oda. Kényelmes? Dórikám, hozhatod a kávét.

ÍRÓ Hogy kényelmes-e? Elaltatsz, ha így kell ülni. Gyönyörű itt minden. És ez a facsillár! Káprázatos.

DÓRA Azt is az uram csinálta. Meg a szőtteseket is.

MESTER Ugyan már, Dórika. Ne dicsérj.

Szünet. Kiskanalak csilingelnek a csészékben.

ÍRÓ Bocsánatot kérek... rágyújthatnék?

MESTER Ilyen kérdést! Hát mi mit csinálunk? Füstölünk, mint a gyárkémény!

ÍRÓ Miért füstöl a kórház kéménye? Senki? Nincs meg ez a vicc? Hát... mert fő az egészség! (nagy derűtség. A Mester nevet a lehangosabban. Észlelni, hogy Aranka halkán szürcsölget) Ő sohasem nevet. Szerinte jó nagy marha vicceim vannak...

MESTER Arankám, nincs igazad! Nagyon jókat mond a férjed. És miket tud! Helikopter pilótám van! Képzeld csak a gyomromat.

ÍRÓ Majdnem. *Helicobacter pylori*. És majd elválík a jövő héten. Megyünk a leletekért... és mi lett a csőnyeléssel?

MESTER Íme, túléltem!

ÍRÓ És mit mondtak?

MESTER Semmit. Majd a többi lelettel együtt...

DÓRA Maga beleviszi az uramat a hipochondriába!

ÍRÓ Drága Dóra, abba nem vihetem bele. Arra születni kell. Ki kell arra választódni. A Mester másra született. Ő aztán kiválasztott.

MESTER Biztos vagy te ebben?

ÍRÓ Biztos. Mert nemcsak a jóra választódunk ki, hanem a szenvedésre is. Te mindkettőt megkaptad a teremtőtől.

Csend. Orrfújás. A Mester köhécse.

MESTER Ajankám. Mondjad. Mi nyomja a szívedet?

ARANKA Nem érdekes, Mester drága.

MESTER Mondd meg neki, hogy tegezzen, mert én nem tudom, mit csinálok vele!

ÍRÓ Azt mondja, az képtelenség! Hogy ő a Mestert tegezze! Hát ilyen az én szentem.

DÓRA Mindenki megitta? Mit hozhatok? Sósat? Édeset?

MESTER Gyűjts rá egy Marlboróra!

ÍRÓ Az nekem erős!

MESTER Mi is erősek vagyunk! Nem igaz?! Na! Gyűjts rá csak bátran, (gyufasercégés) Erős?

ÍRÓ (köhécse) Annyira nem. Kösz. De egy szál elég lesz mára. Maradok a Multinál. Mint a fű.

MESTER Az ember még csak egy jót se köhöghessen!

ÍRÓ Ez már igaz. Te mennyit szívsz naponta?

MESTER Rosseb se számolja.... három csomag... talán.

ÍRÓ Borzalmas. Vigyázni kéne. (csönd) Te... Viktor... miben haltak meg a szüleid?

MESTER Hát ez meg hogy jön ide?

ÍRÓ Ne haragudj... ha megbántottalak. Csak kíváncsi vagyok. Mert szerintem minden a genetika.

MESTER Mondja az istenes ember. De igazad lehet. Apám a kórházban halt meg... egyszerűen elhasználódott.

ÍRÓ És édesanyád?

MESTER (csönd) Anyám... tüdőrákban. Hetvennégy éves volt. De ne beszéljünk erről...

ÍRÓ Ő is dohányzott?

MESTER (csönd) Sokat.

DÓRA Beszélgethetnénk talán valami vidámabb dologról is!

ÍRÓ Nincs vidám dolog. Csak téboly van. Töméntelen keserűség. Meg ez az átkozott radikalizmus. Fejjel a falnak! Mondom én, aki a fél világot szeretném fölpofozni...

MESTER Mi a baj a radikalizmussal?

ÍRÓ Hát ott volt negyvennyolc. Kossuth és Széchenyi. Az utóbbi föl akarta előbb emelni az infrastruktúrát, meg a népet. Aztán jöhetett volna az osztrák. De nem. Kossuth nekiment egy birodalomnak. Tizenennyolcban Károlyi. Köztársaság! És mi lett? Jött az a barom Kun Béla. Király elüldözve, fehérterror, demokrácia nyista! És negyvenöt után Tildy Zoltán. Újabb köztársaság. Újabb radikális, az angyali Rákosi elvtárs.

MESTER Ha most azt mondod, hogy ötvenhat is felesleges volt... én nem is tudom...

ÍRÓ (hangját megemeli) Igen! Mert mi lett belőle? Több mint négyszáz kivégzés! És Budapest újra romokban!

MESTER Megőrülök! A hősiesség? A hazaszeretet? Fölösleges dolgok?

ÍRÓ Félreértesz.

MESTER (kikelve magából. Ordít) Nem! Nem értelek félre! Nagyon is jól értem én! Kozmopolita vagy te is! (csönd. Tálcan zörgő csészék hangja) Késő van.

ARANKA Menni akartunk éppen. Ne haragudjon Mester.

A mában. 2000 nyara. Magnóról, félhangosan Orbán György második szerenádja szól.

ARANKA Megbántódtál?

ÍRÓ Ugyan. Csak féltem. Megvallom, azt hittem, bevág egyet. Látod, ha az ember meglát egy ilyen bicepszet, akkor félni kezd. Nem lehetett könnyű Dórának se. Gondolhatod. Meg a gyerekek! Kaptak azok is... szerintem.

ARANKA Az biztos. De akkor este én megkérdeztem a Dórikát, hogy a Mester megharagudott-e rád. De azt mondta, hogy semmi baja veled. Mindig ilyen. Aztán megbánja, hogy vad volt. De harag, az semmi.

ÍRÓ Én sem vettem észre semmit, amikor visszamentünk a leletekért.

Play back: 1996 márciusa. A klinika aulája. Beszélgetésfoszlányok.

ÍRÓ Na, lássuk a medvét, kedves Mesterem! Makk egészséges vagy.

MESTER Ilyen hamar fölállítod a diagnózist?

ÍRÓ Hat éve járok ide. Szóval azért van egy kis probléma. A duodenalis ulcusa.

MESTER Magyarul.

ÍRÓ Nyombélfekély.

MESTER Súlyos?

ÍRÓ Nézőpont kérdése. Mihez képest, ugye. Nem veszélyes. Majd fölír az adjunktus úr savgátlókat. És begyógyul magától. Gondolom, némi diéta is lesz. De amúgy semmi. Csak azt nem értem, hol a pylori?

MESTER Hol van?

ÍRÓ Hát itt a papíron nincs. Na. Menj be. Te jössz sorszámmal szerint.

Nyílik a vékony orvosi ajtó. Odabentről kifelé, halkan.

ADJUNKTUS Művész úr, ön egészséges, mint a makk. Csak ez a duodenalis ulcus... szóval a tükrözés is megerősítette. Fölírok savkötőket. Aztán át tetszik menni a dietetikus nővérhez. Ő is mond majd egy-két dolgot. A koleszterin kiváló. És ez a lényeg. A szíve erős. Vese is rendben. Glukóz is. Vizelet - negatív.

Ajtócsapódás. Lassan elül a zaj.

MESTER Hát az van, amit mondtál.

ÍRÓ Hallgatóztam... bocsánat. A pylorit tisztázom. Jó?

MESTER Felőlem!

Ajtó nyílik.

ADJUNKTUS Ki a következő? Á! Ön az? Parancsoljon, (ajtó csukódik) Foglaljon helyet. Hát... nézzük csak. A koleszterin hét fölött van! Nem lesz ez így jó! Drága a gyógyszer... tudom. De muszáj. Infarktus lesz a vége.

ÍRÓ Rendben. Spórolok. Viszont nem tudom, mi van a helicobacter pylorinkkal. A Mester sem tud semmit. Nincs az ő papírján se!

ADJUNKTUS Pillanat! Egy telefon, és megtudjuk, (tárcsázás hangja) ...labor... igen... az vagyok. Drágám, nézze meg már a 301/1991 és a 403/1996-ost. Igen... várok, angyalom, (szünet) Ismétlje meg! Kösz! Csók drága... na kérem. Három kereszt pozitív.

ÍRÓ A Mesternek?

ADJUNKTUS Neki is.

ÍRÓ Kapunk gyógyszert?

ADJUNKTUS Igen. Antibiotikumot. Egy hónap múlva újra levesszük a vért.

ÍRÓ Meg bizmutot is. Azt olvastam, kell bizmut is.

ADJUNKTUS Ha ragaszkodik hozzá... ám legyen.

ÍRÓ Adjunktus úr, a Mesternek nincs valami komolyabb baja?

ADJUNKTUS Vérző nyombélfekély. Hamar meggyógyítjuk.

ÍRÓ De semmi gáz... úgy értem, semmi rosszindulat...

ADJUNKTUS Ugyan már! Semmi.

ÍRÓ Köszönöm...

ADJUNKTUS Hát minden jót a két mesternek!

ÍRÓ Nagyon szépen köszönjük. Viszlát.

Ajtócsapódás. A háttérből hallatszik, ahogy az ADJUNKTUS behívja a következő beteget. Az ÍRÓ átkiabál a fejek fölött.

ÍRÓ Mesterem! Rossz híreim vannak! Három kereszt pozitív!

MESTER Nem rossz! Még mindig jobb, mintha négy kereszt volna! Na, gyere, menjünk! (erősen raccsol. Az ÍRÓ a betegek felé, félhangosan)

ÍRÓ Ne rémüljenek halálra! Nem luesz, csak *Helicobacter pylori*!

Távozó lépések zaja. Vastagabb fémkapu csapódása. Odakint. Madárcsicsergés.

ÍRÓ A sok beteg azt hitte, a vénülő homokos jól megfogta a lányos arcú srácot! Még egy kis vérbajt is kapott tőle ajándékba...

MESTER Ennyire marhák lennének?

ÍRÓ Még jobban!

MESTER Gyűjtsunk rá. Maradjunk itt a napon egy kicsit. Jó? (csönd) Tudod, egy dolog fáj még most is. Hogy nem lehetett soha egy kertem. Ilyen, mint ez az arborétum. Persze szerényebb... de mégis...

ÍRÓ Van tüzed? (gyufasercegés) Kösz. Te... én még mindig azon morfondírozom, hogy sokat szívsz.

MESTER (fölnévet) Ne aggódj már annyit! Vénasszony! Különb is. Minden évben önként és dalolva járok a szűrésre. A tudóm tiszta. Még sohasem hívtak vissza.

Play back: 1997 nyara. Nyílt tér. Madárhangok.

ÍRÓ Én megfulladok ebben az öltönyben. Ordít a meleg.

ARANKA Mindjárt kezdődik a temetés, és alig vagyunk páran.

KRITIKUSNŐ Nem is mondtátok... jó volt a beszédem? (csönd. Nem kap választ) Értem. Szóval nem tetszett. De minden álnokságot nem tudtam felsorolni... meg gyereke van. Föl kell nevelnem. Én vagyok neki egyedül.

ÍRÓ Még így is te voltál a legjobb. Nyugodj meg. Most már csak azért imádkozzunk, hogy az elmondottakért ne koppintsanak a fejedre!

KRITIKUSNŐ Csak nem! Már csak ez hiányozna. Kidekáztam a szöveget. Szerintem már el is felejtették.

ÍRÓ Abban biztos lehetsz.

ARANKA Nem gyűlik a nép. Nem jön a kutya sem. Kedves, meghitt családi temetés.

ÍRÓ Miért jönnének? Kit érdekel a Mester? És különben is, nyaralnak a népek. Csak nem hagyják ott a Balcsit holmi haláleset miatt? Meg aztán eggyel kevesebb nehéz ember. És ez a lényeg.

ÉRTELMISÉGI FÉRFI Szevasztok. Velem jönnél egy percre?

ÍRÓ Hogyne. Parancsolj.

ÉRTELMISÉGI FÉRFI Kínos... nagyon kínos... de meg kell kérdeznem. Te biztosan tudod... szóval, „olyan” betegségben halt meg?

ÍRÓ Mi az, hogy olyan?

ÉRTELMISÉGI FÉRFI Hát... amiben a homokosok... úgy általában.

ÍRÓ Én itt örülök meg rögvest! Hát hogyan kérdezhetsz ekkora baromságot? Az a Róna, akire te gondolsz. Emez, aki ott fekszik, az a Fülöp. Csak éppen Viktor mind a kettő! A rák. Az vitte el. Érted?

ARANKA Na, mi történt?

ÍRÓ Nem érdekes. Semmi. Ma még pofán verek valakit...

KRITIKUSNŐ A fia fog beszélni...

ÍRÓ Engem csak a sírhoz engednek papírral a kezemben. Pedig itt lett volna a helyem a Makovecz-ravatalozó előtt. Dehát ki vagyok én? És az Aranka?

Chopin b-moll szonátájának harmadik tétele szól halkán. A zenekari változat. A gyászinduló. Szünet. Csönd.

ÍRÓ Na, ballagjunk. Ne olyan gyorsan. Maradjunk le egy kicsikét. Elsők a rokonok.

ARANKA Tényleg ők az elsők?

ÍRÓ Az illem szerint bizonyosan. (szünet) A művésziparcellához megyünk. Megfulladok! Ott talán lesz egy kis árnyék.

Play back: 1997 nyárvége.

BÜFÉSNŐ Bocsásson meg... az az úr, akivel itt volt tavaly...

ÍRÓ Nemcsak tavaly! Idén is voltunk. Május végén. Jött elbúcsúzni.

BÜFÉSNŐ Ismerős volt az arca, de nem tudtam hová tenni. Azt hittem, hogy az Ön édesapja.

ÍRÓ Az is volt. Meg a bátyám, a nagyapám, a barátom. Minden, együttvéve.

BÜFÉSNŐ Látja. Mi is meghalunk. Ma van az utolsó napunk itt a klinikán. Már a többiek is csomagolnak. Azért a kávéját igya csak meg... és nyugodtan rágyújthat. Nem szól itt már senki...

Play back: 1997 nyara.

ÍRÓ Szoríts nekem, Arikám. Én jövök.

ARANKA Hangosan beszélj! És ne magad elé mondd, mert nem érteni semmit!

ÍRÓ Oké. Megpróbálom. Csak az a koporsó ne lenne az orrom előtt. És ígérd meg! Harcolni fogunk, hogy díszsírja legyen. Melocco csinálhatna egy szobrot.

ARANKA Menj már... te jössz!

ÍRÓ És... hogy a Magyar Örökség díjazottja lehessen! Ha már Pilinszkyt én laudáltam... talán lesz annyi protekciónk... (lépések hangja a murván. Torokköszörülés) „Július tizennegyediké, (hangját fölemeli) Frankhonban ünnepelnek. Itthon meg? Szokatlanul korai időben csörren a telefon. Akik sejtik, mire számíthatnak, összerándulnak, mint az áramütöttek. - Itt Dóra beszél. Nem szeretném, ha a rádióból, vagy máshonnan tudnák meg, a Viktor tegnap este, fél tizenegy után nyolc perccel fölment a Jóistenhez... - felesége mondja, sírja.

Vasárnap megpihent. Ahogy az Isten a teremtés után. A hetedik napon. Pár napja arca mint a szenvedő Krisztusé. Most fönt a kereszten, a szentek szelíd seregében. Angyallá változott a Mandarin. A földi maradványok? A római arcél az emlékezetben. Meg a filmkockákon. Minden idők legnagyobb balett-táncosa. Az Operaház Örökös Tagja. Rémület. Miért e katlanmély szenvedés? A végeleáthatatlan küzdelem? A meghurcoltatások tonnányi tűszúrása? Nem volt elég? Miért kellett még ez is? Ez a hatalmas, lebíráthatatlan betegség? Ami még őt is

legyőzi? Ezt a Spartacust? Örökös Mandarint? Akivel nem bírtak? Miért? Ez az alattomos, sötét kór inkább vele ment a halálba. De nem hagyta. Hogy éljen még. Hogy tanítson bennünket, süvölvényeket. Etikára. Szépségre. Művészetre. Hogy fölmutassa, ha kell naponta - az oltáriszentséget. Mert tudta: a művészet „csak” annyi, ahogy Krisztus kenyérként letette testét. Egy esztendeje, hogy Budán, egy arborétum-szépségű kertben ezt mondta: - Tudod, egy dolog fáj még most is. Hogy nem lehetett soha egy kertem. - És körülnézett, arcát a szitáló fénybe mártva. Hol a kertje?

Tavaszi óta „a remény / mint szalma közt kidöntött pléhedény.” És akkor találkozott a Szűzanyával. Medjugorjében. Zarándoklat. A bizonyosság: Fülöp Viktor meghalt. 68 évet élt, remélt és szenvedett. Most egy ideig nem látjuk. Egy másik színpadra lépett. Újra táncol. A mennyben. Gigászi, örökös koreográfiák, a föltámadásra...”

2000 szeptember vége.

ÍRÓ Millennium van állítólag. A kereszténység kétezer éve. Meg a magyar államiság. És akkor ez a nagy magyar... se síremlék, se Magyar Örökség-díj. (csönd) Arikám! Válaszolj!

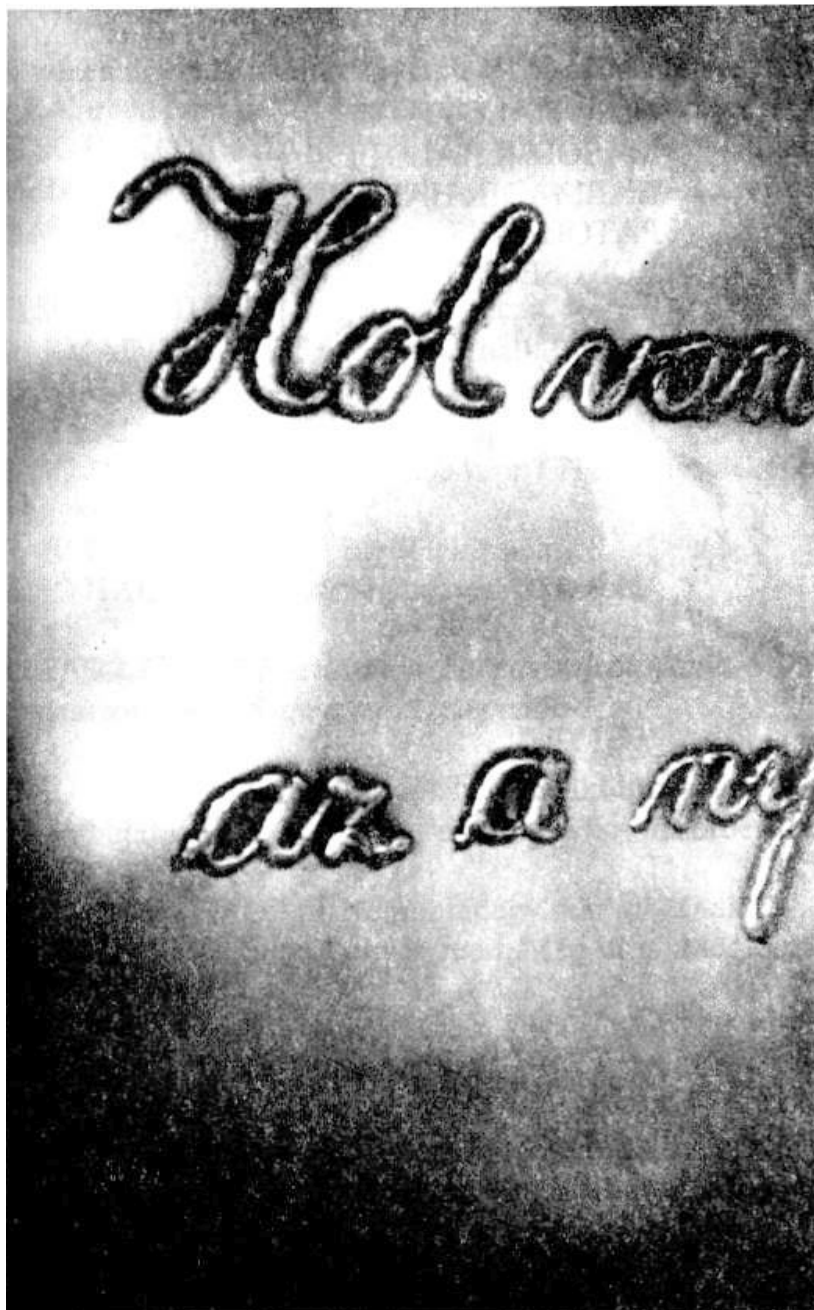
ARANKA Mit? Mit mondhatnék erre? Igazad van. Én mondjam meg, mit kell tenni? Aki rokkantnyugdíjas? Én?

ÍRÓ Ne mondj semmit. De én megírom a történetét. A vége megvan már. Fölolvasom. Jó? (nincs válasz) Akkor mondom: „...és idézted, hogy egy kert. Ebben a hatalmas kertben. A nekropolisz egyik hűvös, fasoros utcájában. Akiről azt írta Fáy Miklós: »olyan, akihez foghatót nemhogy látni, de temetni sem fogunk a következő tíz évben.« Óvatosan fogalmazott. Tíz évet bátran lehet előre kalibrálni. A Finn Fehér Rózsa rend lovagja befejezte evilági harcát. Föl is sóhajtottak számosan. A nemcsak néző, de mindent látó özikeszemek lezáródtak. A megváltás lovagja földi szélvitorlákkal nem harcol többé. De *Cervantes* mély álmából fölriad, és újra ír.” (csönd) Na, mit szólsz hozzá? Arankám! Arankám! Alszol? Élsz te egyáltalán?

Nincs válasz. Csak halk szuszogás.

HALOTTAK

Bizarr komédia egy felvonásban

Személyek:

ELSŐ HALOTT
MÁSODIK HALOTT
HARMADIK HALOTT
PATOLÓGUS
BONCSEGÉD

A színen egymás mellett egyenlő távolságban boncasztalok. Körben csempe. Üvegszekrény. Asztal. Műszerek. Az ELSŐ HALOTT a HARMADIK HALOTT-tal háttal ülnek a bal szélső boncasztalon, a jobb szélső boncasztalon fekvő MÁSODIK HALOTT-nak.

ELSŐ HALOTT Amaz meg se moccan.

HARMADIK HALOTT Mert meghalt.

ELSŐ HALOTT Mi is.

HARMADIK HALOTT Ja. Csak mi másképp.

ELSŐ HALOTT Hogyhogy másképp? Hát hányféleképp lehet meghalni?

HARMADIK HALOTT Egyféleképpen.

ELSŐ HALOTT Akkor meg ne magyarázzon.

Az ELSŐ HALOTT leugrik a boncasztalról. Sima bőrű öregasszony. Szétnyitja magán a lepedőt.

ELSŐ HALOTT Jesszusom! Jól kirámoltak! Innen (szeméremdombjára mutat) egészen az államig. Micsoda ordenáré steppelés.

HARMADIK HALOTT Nem mindegy már magának?

ELSŐ HALOTT Nem. Legyen rend. Még itt is. Meg tisztaság.

A MÁSODIK HALOTT felkönyököl.

MÁSODIK HALOTT A patológián mossák a követ.

HARMADIK HALOTT Mossák. Maga taknyos. Honnét tudja? Láttá?

MÁSODIK HALOTT Nem. De tudom.

ELSŐ HALOTT Akár a fiam. Az is mindent tudott. Ezt pofázta folyton. Aztán mire jutott vele? Közel az ötvenhez mehet közmunkára.

MÁSODIK HALOTT De él.

ELSŐ HALOTT Frászt. Élő halott. Ennyi erővel itt lehetne köztünk.

HARMADIK HALOTT Hagyják abba! Legalább itt nyughasson az ember, ha már...

MÁSODIK HALOTT Mert odakint nem nyughatott?

HARMADIK HALOTT Nem. Perc nyugtom nem volt. Gyerekek. Unokák! Dédunokák. Pedig hogy örültem nekik! (Sírva fakad) De minek? Minek az egész? Mind, mind ide kerülnek. Fölnyitják őket, mint a disznót.

MÁSODIK HALOTT Nem kötelező.

HARMADIK HALOTT Ne kötekedjen. Csak úgy mondom, na. Szóval a sírba, vagy a hamvasztókemencébe. Nem mindegy már a halottnak, hogy fölnyitják, vagy sem?

ELSŐ HALOTT Nem bizony. Láthatja! Ez a varrás!

HARMADIK HALOTT (Legyint) Ez a maga legnagyobb baja?

ELSŐ HALOTT Hát mi legyen?

HARMADIK HALOTT Unatkozik, mi? Jó lenne trécselni a Zserbóban a többi vénasszonnyal, igaz-e?

ELSŐ HALOTT Maga... maga nem tud semmit. Maga tökkelütött. Hát képzelje csak el, hogy most is ott ülhetnék! De én nem akartam tovább élni. Világos? Passzív euthánázia. Tudja is maga, hogy az micsoda!

HARMADIK HALOTT Nem én. És nem is érdekel. Meghalt, és kész. A többi mesebeszéd.

MÁSODIK HALOTT (Fölül a boncasztalon) Önkéntes halál. Félt, hogy önkezével...

ELSŐ HALOTT Istennek nem tetszett volna. Meg aztán a gyerekek minden áldott nap a nyakamon voltak. Ha megteszem, hívják az orvost. És akkor megmentenek. Mert ezek az átkozott orvosok mindenkit megmentenek.

HARMADIK HALOTT (Nagyot nevet) Látszik! Magán is, meg a fiún is! Méghogy megmentették magukat. (Hasát fogja a nevetéstől) Hát nem látják? Nem érzik? Halottak. Mint én! Értik? Halottak.

MÁSODIK HALOTT Én megértem a hölgyet. Biztos nem járt utókezelésre.

ELSŐ HALOTT Nem én! Pedig a fiam megfenyegetett, hogy elvitet a mentőkkel. Arra a rohadt műtetre is ő beszélt rá. Hogy így mama, meg úgy. A pajzsmirigy. Túlműködés.

MÁSODIK HALOTT Hyperthyrosis.

ELSŐ HALOTT Úgy valahogy. Csak a hideg göbök.

MÁSODIK HALOTT Elfajulhatnak.

HARMADIK HALOTT (A csempézett falhoz siet. Öklével veri) Hát én ezt nem hallgatom tovább! Még itt is? Nem mindegy, miben haltunk meg? Itt vagyunk, és jónapot.

MÁSODIK HALOTT Engem érdekel a hölgy. Fogja be a fülét. És hogyhogy hall, amikor halott?

A HARMADIK HALOTT láthatólag meghökken. Hallgat. Áll, szemben a falnak.

MÁSODIK HALOTT Műtötték. Kiszedtek mindent. Messze az épben.

ELSŐ HALOTT Igen. Csak azt ne írták volna a papírra, hogy onkológiai utókezelés szükséges. Csak azt ne...

MÁSODIK HALOTT Úgyse hagyta volna annyiban. Nyomozott volna. Megtudni az igazságot.

ELSŐ HALOTT Ebben van valami. Úgyse hagytam volna. De így, hogy megtudtam... hát többé nem voltam ember. Többé nem voltam semmi. Passzív lettem.

MÁSODIK HALOTT Melyik fajtája volt? Az első? Vagy a negyedik?

ELSŐ HALOTT Papilláris carcinoma.

MÁSODIK HALOTT Az első. A legenyhébb. Hát mért nem ment el utókezelésre?

HARMADIK HALOTT (Megfordul) Maga nagyokos! És akkor mi van? Gondolja, nem itt lenne ugyanúgy?

MÁSODIK HALOTT Nem gondolom. Tudom. Persze előbb-utóbb...

ELSŐ HALOTT Előbb akartam. Előbb. És igaza van. Rádiójód... szóval semmi kobaltágyú, semmi citosztatikum. Kemoterápia...

MÁSODIK HALOTT Még élhetett volna tíz évet.

ELSŐ HALOTT Meg is örültem volna. Még tíz év! Istenem, bocsáss meg.

MÁSODIK HALOTT Vallásos?

ELSŐ HALOTT Ranolder-növendék voltam. Hitoktató-tanár.

MÁSODIK HALOTT Nem válaszolt a kérdésre.

ELSŐ HALOTT Fizettem az egyházadót... tudja; dehogy, maga nem tudhatja, hiszen olyan fiatal... hány éves is?

MÁSODIK HALOTT 33 éves voltam.

ELSŐ HALOTT Na látja. Szóval a háború előtt a mai Újlipótváros az ötödik kerülethez tartozott. Így hát a mi családunk a Szent István-bazilikához. Jó, ma már tizenharmadik kerület, de az ember legyen hűséges. Úgy, hogy oda fizettem.

MÁSODIK HALOTT Nem válaszol. Csak kerülgeti a kérdést, mint a macska...

ELSŐ HALOTT Forduljon föl! Mit akar tőlem? Egy halottól? Hát nem mindegy, hogy vallásos vagyok, vagy sem? Tudja mit? Fasiszta vagyok. Meg nem alkuszom soha.

MÁSODIK HALOTT Azt érzem. Magának nincs lelke. Ha volna, nem itt beszélénk.

ELSŐ HALOTT Nincs lelkem? Hát ezt meg honnan veszi?

MÁSODIK HALOTT Mert tudom. Érzem. Látom.

ELSŐ HALOTT Akkor magának sincs!

MÁSODIK HALOTT Mondtam én?

HARMADIK HALOTT És nekem? Mi van velem?

MÁSODIK HALOTT Magának sincs. Örök halálra vagyunk ítélve mind a hárman.

ELSŐ HALOTT Blabla.

MÁSODIK HALOTT Nem. Ez az igazság. Mert ha volna lelkünk, akkor most a Mennyországban beszélgetnénk. Mi meg itt vagyunk a proszektúrán.

HARMADIK HALOTT (Közelebb lép) De ha innen kikerülünk? Akkor még van esélyünk, nem?

MÁSODIK HALOTT Agyhalottak vagyunk. Nem élünk, értsék már meg! A lélek nyomban elhagyja a testet, ahogy beáll az agyhalál. Mi meg itt vagyunk a saját bőrünkben!

ELSŐ HALOTT Nem ver a szívünk. Hidegek vagyunk, mint a jég.

HARMADIK HALOTT Nem vagyok éhes! Nem vagyok szomjas. És nem áll föl...

ELSŐ HALOTT Hát mire is állna föl...?

HARMADIK HALOTT Nekem mindenre! Ha vágtam az állatot, arra is. A nők meg? Mindegy volt. Gyerek, fiatal, öreg. Úgyhogy vigyázzon.

ELSŐ HALOTT Hát maga egy nagy állat lehetett.

MÁSODIK HALOTT Állat semmiképp. Az állat ártatlan. Ez az ember meg... ez a mészáros... mit is mondhatnék rá? Az emberiség mutáns változata volt. Igen! Mutáns.

HARMADIK HALOTT Ne szidd az anyámat, te kis seggdugasz.

ELSŐ HALOTT Értem, mit mond a fiú. Szóval maga olyan elfajzott valaki volt. Érti? És nem az anyját szidta.

MÁSODIK HALOTT És ne tegezzen, ha megkérhetném. Nem őriztünk együtt disznót.

HARMADIK HALOTT Bocsánat. Jó, jó! Bocsánat. De akkor is. Hogy mer ilyeneket mondani. Maga talán ártatlan? Mint az állatok?

MÁSODIK HALOTT Nem. Sohasem voltam ártatlan. De ártalmatlan, az igen.

HARMADIK HALOTT Mi a különbség?

MÁSODIK HALOTT Jézus Krisztus példaul. Ártatlan volt. Maga, meg én... Gondoljon csak bele. Hát most mondta, mire állt föl a farka. Én meg... Sok bűn nyomja a nem létező lelkemet. És tényleg ártalmatlan vagyok. Voltam. De maga! Maga biztosan sokat ártott.

ELSŐ HALOTT Én is! De nem érdekel. Ha meg az örök halál vár ránk, akkor meg mindegy. Hagytam vagy hét végrendeletet. Amolyan kis fecnikre írtam. Aztán odaadtam a fiamnak. Övé lesz a lakás. Nem lesz az övé, mert az állatvédőkre hagyom. Meg az apácákra. Aztán megint rá. Szórasson szét. Hamvasztasson el, és tegyen a szüleim mellé a sírba. Mégse tegyen oda. Altemplomba. Közel oda, ahol születtem. Most aztán főhet a feje.

MÁSODIK HALOTT Élvezi, ugye?

ELSŐ HALOTT Hát... nem is tudom. Most már inkább szégyellem. De nincs visszaút. Csinál, amit csinál. Hárman vannak testvérek. Majd eldöntik. Csak nincsenek jóban.

MÁSODIK HALOTT Akkor abból háború lesz, asszonyom.

ELSŐ HALOTT Meglehet.

HARMADIK HALOTT És az én hátsó falis infarktuszom? Azzal mi lesz?

ELSŐ HALOTT Hát nem maga mondta, hogy teljesen mindegy, miben halunk meg?

HARMADIK HALOTT Jó... jó. De mégis. Az se piskóta, amikor az ember mellkasát mázsás súlyok roppantják össze. Meg fuldoklik. Leesik a vérnyomása. Zsibbad az alkarja. Kiveri a hideg víz. Én marha meg elkezdtem rohángálni. Levenni a véres köpenyt. Vágás után voltam. Nehogy már így találjanak rám a mentők.

MÁSODIK HALOTT Pedig a mentők nem finnyások.

HARMADIK HALOTT Nem, az igaz. Szemük se rebbent. De mégis. Az ember legyen fölkészülve a halálra!

ELSŐ HALOTT Igaza van, uram. Én is fölvettem a legszebb hálóingem, ki is festettem magam, besütöttem a hajam, és vártam, vártam. Aztán jött értem. Nyikkanni sem volt időm.

MÁSODIK HALOTT Csupa badarság. Hát nem mindegy? Hát nem teljesen mindegy?

ELSŐ HALOTT Nem ám, fiatalember. Mert így legalább az maradt meg a fiamban, hogy szép volt az anyja. A böllér úr sem keltett csalódást.

Szünet.

MÁSODIK HALOTT Önök nem gondolkodtak el azon, hogy mikor halunk meg véglegesen?

ELSŐ HALOTT Véglegesen meghaltunk.

MÁSODIK HALOTT Akkor nem beszélgetnénk itt egymással.

ELSŐ HALOTT Lehet, hogy csak hallucináció az egész.

MÁSODIK HALOTT Hallucinálni csak élők tudnak. A halott, az halott.

ELSŐ HALOTT Lehet, hogy visszatértünk az agyhalálból?

MÁSODIK HALOTT Kizárt. Abból csak Jézus Krisztus tért vissza.

ELSŐ HALOTT Téved, fiacskám. Jézus az emberré lett Isten. Ő nem orvosi kategória. De Lázár! Az igen. Már szaga volt, mikor Krisztus föltámasztotta halottaiból.

HARMADIK HALOTT Ennyi marhaságot én még nem is hallottam! Pedig leéltem hatvanhat évet. Úgy élek, ez már sok.

ELSŐ HALOTT Nem élt maga semmit.

HARMADIK HALOTT Hogyhogy?

ELSŐ HALOTT Úgy, hogy amit maga életnek nevez, csak csupa kötelesség volt, áldozat, önkínzás, perverzió. Szerette például önmagát?

MÁSODIK HALOTT Én igen!

HARMADIK HALOTT Volt is nekem időm arra, hogy magammal foglalkozzam!

ELSŐ HALOTT Na látja. Aki nem szereti önmagát, az másokat sem képes igazán szeretni.

HARMADIK HALOTT Már megbocsásson, asszonyom, de ez marhaság. Én szerettem a feleségemet meg a lányomat. Nagyon.

ELSŐ HALOTT Hogyan szerette őket?

HARMADIK HALOTT Hát most mondtam. Nagyon. Megtettem mindent. Hogy legyen kaja, szép ruha, ház, kert. Jószág.

MÁSODIK HALOTT Az igazi férfi! (Mosolyog) Ismerik a mondást? A férfinak három dolog van az életében, ezeket végre kell hajtania. Ha törik, ha szakad. Gyereket nemzeni, házat építeni, fát ültetni. A böllér úr megtette mindhármát. Mit gondol? Gyászolják magát?

HARMADIK HALOTT Biztosan sírnak szegények. Az asszony meg a lányom.

MÁSODIK HALOTT Hát persze, hogy sírnak. Mert a gyereknemző, házáépítő, faültető magukra hagyta őket. Most aztán mi lesz a betevővel? Mi lesz a házzal? A jószággal?

HARMADIK HALOTT Csak nem azt akarja mondani...

MÁSODIK HALOTT De. Bizony. Higgyen nekem. A nőnek semmi más nem kell. Csak a fészekmeleg. A nyugalom. A harmónia. A biztonság. Erre való az igazi férfi, hogy mindezt megteremtse. Hát nem hallott a tiszazugi méregkeverő asszonyokról? Beteg volt az emberük, csak pusztította a kenyeret. Minek él? Hát megmérgezték valamennyit. Mert a gazdaságot vinni kell. A beteg meg nem jó semmire.

A HARMADIK HALOTT elfordul. Sír. Arcát törölgeti.

ELSŐ HALOTT Látja, mit csinált? Most vigasztalhatatlan ez az ember.

MÁSODIK HALOTT Ez a volt ember.

ELSŐ HALOTT Akkor is.

HARMADIK HALOTT Hagyja csak, asszonyom. A fiúnak igaza van. Úgyhogy jobb, hogy itt vagyok. Jobb, hogy elföldelnek. Az életem úgyis csak színjáték volt. A melóra kellettem, igen. Még azt is elhittem, hogy jó vagyok az ágyban. Pedig dehogy! Hogyan is lehettem volna jó? Annyi meló után? Örültem, hogy föl tudok mászni az ágyra. Az asszony meg úgy lihegett,

mint a kifárasztott disznó. Közben nem érzett semmit. Csakhát a kötelesség. Mert ha megmondja az igazat, azzal gyöngített volna. Igaz, fiatalúr?

MÁSODIK HALOTT Igen. Igaza van. A nők már csak ilyenek. Persze, én nem vagyok igazi férfi. Gyereket nem nemzettem, fát nem ültettem, házat nem építettem. Csak álmodoztam egy rövid életen át. De álmaimban átéltem mindent. Ugyanannyit, mint Ön, asszonyom. Vagy a böllér úr.

Szünet.

MÁSODIK HALOTT A maga infarktusa. Tudni akarja, miért is kapta voltaképpen?

HARMADIK HALOTT Hát nem elmondtam az elébb?

MÁSODIK HALOTT Is.

HARMADIK HALOTT És még mi?

MÁSODIK HALOTT Hát a genetika. A hetedíziglen. A családban, nyakam rá, volt már érrendszeri betegség.

HARMADIK HALOTT Volt. Apámat megütötte a guta. Anyám meg szíves volt. Akkor ezért?

MÁSODIK HALOTT Mondom. Is. És amiket elmesélt. A sok stressz. A megfelelni akarás. És a koleszterin.

HARMADIK HALOTT Hogy micsoda?

MÁSODIK HALOTT A koleszterin. LDL, HDL, VLDL. Ezek a faktorok. Magának sok volt az ártó faktora. Az LDL. És az lerakódott az érfalakon. Lerakódott, mint a gyűlölet. Mert az is lerakódik.

ELSŐ HALOTT És belénk kövesedik.

MÁSODIK HALOTT Ki nem robbantja onnan semmi.

ELSŐ HALOTT A szeretet. Az kipucolja.

MÁSODIK HALOTT Igaz. De mi a szeretet? Mindenre azt mondjuk, nem? Szeretem a levest. Szeretem a kutyámat. Anyámat. Barátomat. Szeretem önmagamat. Ha feszül a hólyagom, szeretek pisálni. És szeretem az Istent. Nem érzik, micsoda különbségek? Leves, hugyozás, Isten? Hát nem értik?

ELSŐ HALOTT Érdekes. Ezen még sohasem gondolkodtam.

MÁSODIK HALOTT Na látja. Mert a szeretet nem evilági fogalom. Nincs rá szavunk. Mert mindent szeretünk. De Istent szeretni... az más.

HARMADIK HALOTT Érdekel is engem! Engem föl se nyitottak még. Pedig az udvaron estem össze. Igazságügyi Intézetbe kellett volna vinni a testemet. Erre idehoztak maguk közé.

ELSŐ HALOTT Bánja?

HARMADIK HALOTT Nem arról van szó... csakhát... tudja... mi van, ha megmérgezték?

MÁSODIK HALOTT Ugyan már! Akkor mérgezték volna meg, ha beteg lett volna. Ha nem bírta volna a munkát. De dolgozott, mint az állat. Maga mondta.

HARMADIK HALOTT Mint az igavonó barom.

ELSŐ HALOTT Fölvágják a mellkasát, ne izgassa magát. És akkor megtudja. De tudja így is. Hiszen maga mondta, hogy hátsó fali infarktus.

HARMADIK HALOTT Hát persze! Mert amikor a kórházban feküdtem az intenzíven, defibrilláltak, vagy mi a fenét csináltak velem, és akkor mondta ott egy nagyokos, hogy ennek annyi. Hátsó fali.

ELSŐ HALOTT Fölülről látta a saját testét?

HARMADIK HALOTT Bizony ám! Mindent láttam és hallottam!

ELSŐ HALOTT Akkor ennek az embernek van lelke!

MÁSODIK HALOTT Bocsásson meg, asszonyom, de vitatkoznom kell Önnel. A halál melyik stádiumában volt a böllér úr?

ELSŐ HALOTT A klinikai halál állapotában.

MÁSODIK HALOTT Ezzel mindent el is magyarázott. Ha majd az agyhalálban lévő beteg, illetve már halott látta önmagát fölülről, akkor beszélhetünk. Addig mindez csak föltevés. És eléggé gyenge lábakon álló.

ELSŐ HALOTT Érdekes. Én a műtét alatt nem láttam semmit. Nem bújtam ki magamból.

MÁSODIK HALOTT Látja. Ez is engem igazol.

HARMADIK HALOTT És maga? Maga nagyokos?

MÁSODIK HALOTT Én nem tudok semmit a magam haláláról. Csak arra emlékszem, hogy lándzsával átütötték a jobb oldalamat, beszakítva a bordákat, egészen a szívemig.

Az ELSŐ és a HARMADIK HALOTT elfordul.

ELSŐ HALOTT Dehát ez örület!

HARMADIK HALOTT Iszonyatos. Még a disznót sem kínozom úgy, hogy jobbról balra döfjem szíven.

Szünet.

MÁSODIK HALOTT Már régen megbocsátottam a tettesnek.

HARMADIK HALOTT Megbocsátott? Te Jó Isten! Ha velem teszik ezt, hát én nem is tudom, mit csinálok... annyi erőm biztos lett volna, hogy a fickót elevenen keresztre feszítsem!

ELSŐ HALOTT Romlik a közbiztonság.

MÁSODIK HALOTT Nincs ebben semmi különös. Így volt megírva.

ELSŐ HALOTT Maga kálvinista? Hisz a predesztinációban?

MÁSODIK HALOTT Valahol hiszek. De nem Kálvin módján.

ELSŐ HALOTT Akkor?

MÁSODIK HALOTT Mindenféle dolog predesztinál. Mint mondtam, a gének. Meg az emberfajta. Picit a neveltetés is. Az Isten meg megpróbál segíteni.

ELSŐ HALOTT Igaz. Isten mindig segít.

HARMADIK HALOTT Valóban? Akkor rajtam miért nem segített?

MÁSODIK HALOTT Mert talán mégsem mindenható.

ELSŐ HALOTT Ez istenkáromlás.

MÁSODIK HALOTT Dehogy. Csak gondolkodni kell. Nem szabad spórolni a gondolkodással. Még akkor sem, ha fölemészti az életet. Az idegeket. Ha megemészti a testünket. Akkor se.

HARMADIK HALOTT Nekem ez túl magas. Én csak azt tudom, hogy meghaltam. Azt nem, hogy hamvasztanak-e, vagy koporsóba tesznek. Ahogy az asszonyt ismerem, lenyomja a költségeket. És asszonyom?

ELSŐ HALOTT Hát rám is hamvasztás vár... legalábbis ezt írtam utoljára a fiamnak. De remélem, van annyi esze, hogy visszaad a földnek.

Szünet. Sétálni kezdenek, magukra csavarva a lepedőt.

HARMADIK HALOTT Milyen hideg lehet itt!

ELSŐ HALOTT És mi mégsem fázunk.

MÁSODIK HALOTT Az oldalsebem fáj. De nem veszélyes.

ELSŐ HALOTT Maga érez?

MÁSODIK HALOTT Valami keveset. Igen. Érzek.

HARMADIK HALOTT Akkor talán csak klinikai halott.

Szünet.

ELSŐ HALOTT Ne beszéljen ostobaságokat! Akkor nem került volna a prospektúrára.

HARMADIK HALOTT Igaz.

MÁSODIK HALOTT Én sem értem. De nem is érdekel. Itt vagyunk, és kész.

ELSŐ HALOTT Éjszaka van? Vagy nappal? Pattognak ezek a lila neonok.

HARMADIK HALOTT Hideg fényt okádnak.

ELSŐ HALOTT A gyerekek épp most túrják föl a lakást. Pénzzé tenni mindent, ami mozdítható.

HARMADIK HALOTT Nálunk is osztanak-szoroznak. Még az is lehet, hogy új gazda lépett a portára.

ELSŐ HALOTT Szép az asszony?

HARMADIK HALOTT Szép. És volt mit fogni rajta. (Nagyot nevet.)

Szünet. A HARMADIK HALOTT váratlanul.

HARMADIK HALOTT Mi lenne, ha megkérném nagyságád kezét?

ELSŐ HALOTT Megbolondult? Nős ember léte...

HARMADIK HALOTT Magának mondjam? Amíg a halál el nem választ... Az pedig elválasztott. Úgyhogy nem vagyok nős ember. Kegyed meg özvegy, ha jól tudom.

ELSŐ HALOTT Hát ezt meg honnét veszi?

HARMADIK HALOTT Ha nem lenne özvegy, már mesélt volna az ura viselt dolgairól. Hatvanhat voltam, mikor ide kerültem. Én se most jöttem le a falvédőről.

ELSŐ HALOTT Ki se nézné az ember ezt a logikát magából.

HARMADIK HALOTT Mert állatot ölök? Itt már mindenki egyenlő.

MÁSODIK HALOTT Úgy bizony!

HARMADIK HALOTT Akkor? Hogy legyen? Ki ad össze bennünket?

Szünet. Mindketten a MÁSODIK HALOTTRA néznek.

MÁSODIK HALOTT Na... nem... hát mi vagyok én? Pap? Anyakönyvvezető? Meg hát két halott összeházasodik... ki hallott már ilyet?

ELSŐ HALOTT Hát eddig még soha! Épp itt az ideje megszakítani ezt a halott hagyományt.

HARMADIK HALOTT Erre inni kellene!

MÁSODIK HALOTT Mit? És miért, ha nem ihat? Hiszen halott.

HARMADIK HALOTT (Kissé kedvetlenül.) Igaz. Akkor szárazon ünnepelünk. De a menyasszony fejére kellene valami... koszorú. Vagy mit tudom én.

MÁSODIK HALOTT Koszorút majd a temetőben. Ott a csap mellett van törülköző.

ELSŐ HALOTT Törülközőt csavarjak a fejemre?

MÁSODIK HALOTT Nem kell rácsavarni. Formázzon olyan fityulafélét.

Az ELSŐ HALOTT bólint. A lepedőt összefogja a mellén. Fején a törülköző. A HARMADIK HALOTT derekára csavarja a lepedőt.

MÁSODIK HALOTT Hát ott a vágás a mellén! Nyitott defibrilláció. És még így sem tudták megmenteni.

HARMADIK HALOTT Akkor jó! Engem már csak így fognak eltemetni.

ELSŐ HALOTT Na, kezdje már.

MÁSODIK HALOTT Én még csak nem is láttam ilyet. Élőben legalábbis.

ELSŐ HALOTT Nőtlen?

MÁSODIK HALOTT Sohasem érintettem nőt. Már úgy... (A HARMADIK HALOTT kuncogni kezd) De tényleg. Szűz vagyok. Na, most nevethetnek.

ELSŐ HALOTT Nem nevetünk, csak kezdje már el.

MÁSODIK HALOTT Kedves... itt megjelenő pár. Szóval, hogy is mondjam... Itt, előttem ígérik meg, hogy semmilyen körülmények közt nem hagyják el egymást. Kitartanak jóban-rosszban. Míg a halál el nem választja Önöket egymástól.

HARMADIK HALOTT Már elválasztott.

MÁSODIK HALOTT Akkor mit mondjak? Ha egyszer nem élnek? Mi?

ELSŐ HALOTT Síríg tartó szerelemmel...

MÁSODIK HALOTT Igen. Szóval, sírig tartó szerelemmel tartsanak ki jóban és rosszban. Isten Önöket úgy segítse!

ELSŐ HALOTT Úgy segítjen!

HARMADIK HALOTT Isten engem úgy segítjen. Erre a rövid időre...

MÁSODIK HALOTT Ilyenkor... filmen láttam... az ifjú pár csókolózni kezd.

ELSŐ HALOTT Ettől most eltekinthetnék. Ugyan bent hagyták a protézisem, de mégis. Hideg a szám.

HARMADIK HALOTT Nekem jók a fogaim. Szívesen megcsókolom a száját.

ELSŐ HALOTT Minek, ha úgyse érez semmit?

MÁSODIK HALOTT Akkor imitálják. Rendben? Tegyenek úgy, mintha...

Két száj tapad egymásra. Pár másodperc az egész.

HARMADIK HALOTT Valami zene kéne.

ELSŐ HALOTT Zene?

HARMADIK HALOTT Hát persze. Zene nélkül túró az egész.

MÁSODIK HALOTT Önöket ezennel házastársaknak nyilvánítom az Atya és a Szentlélek nevében.

ELSŐ HALOTT És a Fiú?

MÁSODIK HALOTT Hagyjuk ki ebből Krisztust.

HARMADIK HALOTT Zenét akarok! Zenét akarok!

MÁSODIK HALOTT Ott, az üveges szekrényben van egy magnó. Vegye csak le. Meg kazetták. Valami csak van rajtuk.

A HARMADIK HALOTT fölnyúl az üveges szekrény tetejére. Kazettás magnót vesz le. A magnó mellől kazettákat is. Mindjárt beteszi az elsőt. Megszólal, félhangosan.

ELSŐ HALOTT Chopin Gesz-dúr keringő. Opusz hetven, numero egy.

HARMADIK HALOTT Erre akar táncolni?

ELSŐ HALOTT Hát mit akar? Zerkovitzot?

HARMADIK HALOTT Mit tudom én. Valami lakodalmas nótát.

A MÁSODIK HALOTT a fejét csóválja.

MÁSODIK HALOTT Ilyen zene nincs itt. Csupa nagyok. Schubert opusz posztumusz Esz-dúr zongoradarabja. Meg Schumann. Beethoven d-moll szonáta, Allegretto. Na, hogy tetszik? Hölgyem? Uram?

HARMADIK HALOTT Sehogy. Nekem ez túl magas.

ELSŐ HALOTT Maradjunk a keringőnél.

Megszólal Chopin Gesz-dúr keringője. A pár lassan, ünnepélyesen keringőzik. A férfi kisé suta. A nő vezeti. A MÁSODIK HALOTT visszafekszik a boncasztalra. Kattan a magnó. Oda-kintről léptek zaja.

ELSŐ HALOTT Nyomás vissza a márvány ágyba! (Azzal lefekszik ő is. Fejére húzza a lepedőt. A HARMADIK HALOTT is ugyanúgy tesz. Három, tetőtől talpig betakart halott.)

Szünet. Cipőkopogás a közelben. Balról ajtó nyílik. A PATOLÓGUS lép be először. Utána a BONCSEGÉD.)

PATOLÓGUS Hogy kerül a magnó a kövezetre? És a szétszórt kazetták? Hát mit csinál maga? Hogyan tart rendet? Mi?

BONCSEGÉD Főorvos úr... bocsásson meg.... de én... én mindent rendben hagytam ma délelőtt. Hacsak...

PATOLÓGUS Hacsak nem járt azóta valaki itt a proszektúrán. Ugye, ezt akarta mondani.

BONCSEGÉD Számból tetszett kivenni a szót.

PATOLÓGUS Majd a nyelvét! Azt szedem ki egyszer. Maga álmodozó.

BONCSEGÉD Tudom, *álmodozás az élet megrontója, mely kancsalul, festett egekbe néz.* Tudom. Sokszor tetszett mondani. Én meg azt mondom, hogy minden megeshet. Még a halottak sem biztos, hogy halottak...

A PATOLÓGUS a két férfin derékig fölhajtja a lepedőt. A nőnél csak vállig.

PATOLÓGUS A hölgyet nem kell sminkelni. Hamvasztják. Az infarktusost is hagyja úgy, ahogy van. Megy a kemencébe. A fiatalember... de nézzünk csak oda! (A PATOLÓGUS figyelmesen vizsgálja a MÁSODIK HALOTT oldalsebét. Nejlonkesztyűt húz. Megérinti. A sebből vizes vér szivárog.) Én még ilyet nem láttam. (Tapaszt vesz elő. Ráragasztja a sebre.) Na, így ez is rendben van.

BONCSEGÉD És vele mi lesz?

PATOLÓGUS Még nem tudom. Lehet, hogy kell a holttest. Oktatási célra. Várom, hogy a rektor visszajelezzon.

BONCSEGÉD Akkor mára már semmi dolgom!

PATOLÓGUS Csak hiszi! Mossa föl a követ!

A BONCSEGÉD kissé unottan a sarokban lévő vödörért nyúl. A csap alá tartja. Zubog a víz. Elzárja. Rongyot tesz bele. Vékony sugárban Domestost spriccel a vízbe. Kiveszi, kicsavarja a rongyot. Letérdel és fölmos. A PATOLÓGUS a műszerekkel babrál.

BONCSEGÉD Valahogyan úgy éreztem magam tegnap éjjel, ahogy a nedves ágyban fölültem, mint az égetett halott, mikor fölül a krematóriumban, s ijedten körbenézve visszafekszik.

PATOLÓGUS Miket zagyvál itt?

BONCSEGÉD Verscsíra. Blankvers. Ha figyeli, észreveszi a rímtelen, drámai jambust.

PATOLÓGUS Majd adok én magának olyan jambust, hogy attól koldul. Mosson föl, azt mondtam. És ha már olyan okos, álmodozó, akkor tudhatná, hogy az égetés során a halott nem ül föl!

BONCSEGÉD Tudom, főorvos úr! Hogyne tudnám. De az apám a háborúban... Szóval egészségügyis volt, és a debreceni krematórium egyik kemencéjének lyukán belesett. És akkor látta, hogy fölül a halott. Aztán szétporlad. Nálam: visszafekszik. Mert ez egy metafora. Szét-néz, és azt mondja, na, nekem ebből elég! Méghogy vissza az életbe? Soha! Ha már égetik a testemet, akkor nem élek. A meghalást senki nem ússza meg, akkor meg minek kapálózni. Tetszik engem érteni?

PATOLÓGUS Értem. Hát hogyne érteném. Hóbortos gyerek maga. Soha nem lesz komoly tudós.

BONCSEGÉD Nem is akarok az lenni. Nem is lehetnék. Tehetségtelen vagyok az orvostudományhoz. De író még lehet belőlem. Vagy filozófus.

PATOLÓGUS De legfőképpen halott. Az lehet magából. Mint ezekből itt. (A háta mögé bök.) Annyi bennünk a tartósítószer, hogy később rohadunk el.

BONCSEGÉD De addig is kitöltöm az időt valamivel...

Szünet.

PATOLÓGUS Ha egy kicsit is érdekelné!

BONCSEGÉD Mi?

PATOLÓGUS Hát az orvostudomány!

BONCSEGÉD Érdekel! Hát hogyan érdekelne. Akkor nem jövök ide. Igaz, alibi melő. De elmehettem volna máshová is.

A PATOLÓGUS minikazettás magnót kapcsol be. Megnyomja a fölvétel-gombot. Mikroszkóp fölé hajol.

PATOLÓGUS A pajzsmirigy daganatszövetet tartalmaz, melynek egyes területei hyalinos alapállományt mutatnak, másutt szolid, trabecularis folliculáris részek mutatkoznak, ismét más területeken hyalinos stromával rendelkező papilláris szövetburjánzás figyelhető meg. (Kikapcsolja a magnót!) Na, mit szól? Ez is van olyan költői, mint a maga előbbi szövege.

BONCSEGÉD Van. Csak hátborzongató.

PATOLÓGUS Az. De életszerű. Semmi metafizikai marháskodás. És ez csak a baloldali lebeny. De folytassuk. (Ismét bekapcsolja a magnót.) A jobboldali lebenyben jól megfigyelhető az intravascularis tumorterjedés, illetve a pajzsmirigy tokjának infiltrációja. A daganat perineurális terjedése is jól látható. (Feláll, kikapcsolja a magnót.) Na látja. Ha műtét után ez az asszony elmegy további kezelésekre, akkor ma vidáman élhetne.

BONCSEGÉD És nem él vidáman?

PATOLÓGUS Megbolondult?

BONCSEGÉD Bocsásson meg, főorvos úr, de neki már jó. Ő már túl van mindenén. Lehet, hogy így akarta. De miért? Miért most tetszik analizálni a szöveteket, három évvel a műtét után?

PATOLÓGUS Semmi különös. Csak az akkori önmagammat akartam ellenőrizni. Majd összevetem a kórszövettani lelettel. Nem is tudom. Nem értem én sem, miért tettem félre ezt az anyagot. Talán forradalmasítom a gyógyítást a pajzsmirigynek ebben a kórképében.

BONCSEGÉD De akarják-e?

PATOLÓGUS Kik? Az egészségügy?

BONCSEGÉD Nem. Az ilyen korú asszonyok. Akarnak-e tovább élni, éhkoppon, magukra hagyottan? Erre nem gondolt?

PATOLÓGUS Nem vagyok szociális intézmény. A gyógyításra esküdtem fel. De mit is vitatkozom én magával? Ha nem érdekli, hát nem érdekli. Mossa föl a követ. Érti? Ez a maga dolga. Aztán tőlem álmodozhat...

A PATOLÓGUS kilép a prospektúráról. Még visszanez.

PATOLÓGUS És miért égett a villany? Eloltani, ha végzett! Értjük egymást?

BONCSEGÉD (Bokáját összevágja) Értettem!

PATOLÓGUS Na, azért! (Becsukja maga mögött az ajtót.)

A BONCSEGÉD kicsavarja a rongyot. Mossa a követ tovább. Az ELSŐ HALOTT halkan szól a HARMADIK HALOTTNAK.

ELSŐ HALOTT Mondtam én! Tudtam én! Tudtam, hogy végem van. A többi mese. Az utókezelésről. És a fiúnak igaza van. Ki kérdez meg engem, akarom-e tovább húzni?

HARMADIK HALOTT A boncsegéd nem hall semmit. Ez meg hogyan lehetséges?

ELSŐ HALOTT Mert a halottak hangját nem lehet hallani. De nagy számár maga!

HARMADIK HALOTT Na jó, jó. Csak azért halkan. Sohasem lehet tudni. Még a végén élőnek nyilvánítanak, aztán tényleg a feleségem lesz.

ELSŐ HALOTT Bánná?

HARMADIK HALOTT Már nem. Haza úgyse mehetnék, mert kitörné őket a frász.

ELSŐ HALOTT Megüt a guta! A nyomorult fiam mégis elhamvasztat. Pedig micsoda párizsi rúzsaim vannak otthon! Meg szemhéjfesték! Hamvasztat, hogy utoljára se lehessen szép.

HARMADIK HALOTT Engem is a kemencébe juttat az asszony. De nem bánom. Minek verné magát fölösleges kiadásokba. Hát nincs igazam?

ELSŐ HALOTT Legalább egy urnába kerülnénk.

HARMADIK HALOTT Az jó lenne.

ELSŐ HALOTT Mért lenne jó?

HARMADIK HALOTT Mert érezném a kegyed melegét.

ELSŐ HALOTT A hideg hamu melegét. Ez jó. De mi van a mi fiatal barátunkkal? Miért nem szól valamit?

HARMADIK HALOTT Csak fekszik hanyatt. Cukott szemmel. Mozdulatlan.

ELSŐ HALOTT Lehet, hogy él?

HARMADIK HALOTT Lehet.

ELSŐ HALOTT Végzett a boncsegéd. Lassan magunkra maradunk végleg.

HARMADIK HALOTT Lassan. Most már igazán ráérünk.

ELSŐ HALOTT Már nem haragszom magára. Hogy állatokat ölt.

HARMADIK HALOTT Nem?

ELSŐ HALOTT Szegény anyám mindig azt mondta, egy igazi asszony úgy levágja a csirkét, mint a pinty. Én meg...

HARMADIK HALOTT Maga aztán soha, mi?

ELSŐ HALOTT Soha. De mi lett a kutyámmal? Meg a macskámmal?

HARMADIK HALOTT A gyerekei magukhoz vették őket.

ELSŐ HALOTT Ugyan már. Mindnek van állata. Biztosan elinjekciózták őket. A kutya öreg volt és hasvízkóros, a macska meg úgyse tudott volna élni nélküle.

HARMADIK HALOTT Akkor meg így van jól. Higgye meg.

ELSŐ HALOTT Hiszem.

Szünet.

BONCSEGÉD Szegények. Vagy nem is olyan szegények? Én mit fogok tenni a küszöbön? Meséljék el, hogyan lépték át?

Csönd.

ELSŐ HALOTT Szegény fiú. Mit mondhatnánk neki? Meg aztán, ha van lelke, és szerintem van, akkor hamar ott lesz Jézus mellett. Még gondolkodni sem lesz ideje.

HARMADIK HALOTT Mi mért nem vagyunk ott?

ELSŐ HALOTT Már mondtam. Nincs lelkünk. Ez a kis intermezzo csupán haladék volt. Mielőtt a kemencébe dugnak minket.

HARMADIK HALOTT Elevenen?

ELSŐ HALOTT Rögtön elválok, ha még egyszer ilyen marhaságot mond! Még hogy elevenen! Maga eleven? Mi?

HARMADIK HALOTT Hát úgy érzem, mintha élnék. Hiszen össze is házasodtunk, nem?

ELSŐ HALOTT Halottak vagyunk, és kész. Fogja már fel végre! Talán a harmadik... az nagyon gyanús. Moccanatlan. Mert itt most minden fordítva van. Hát nem érti?

Szünet. Hosszú csönd. A BONCSEGÉD visszahajtja a lepedőket. A fiatalemberhez érve fölkiált.

BONCSEGÉD Főorvos úr! Segítség! Főorvos úr! Dől a vér az oldalából. És nyöszörög. Rángatózik. (Kiszalad az ajtóhoz. Kifelé kiabál a folyosóra. Az ELSŐ HALOTT átszól.)

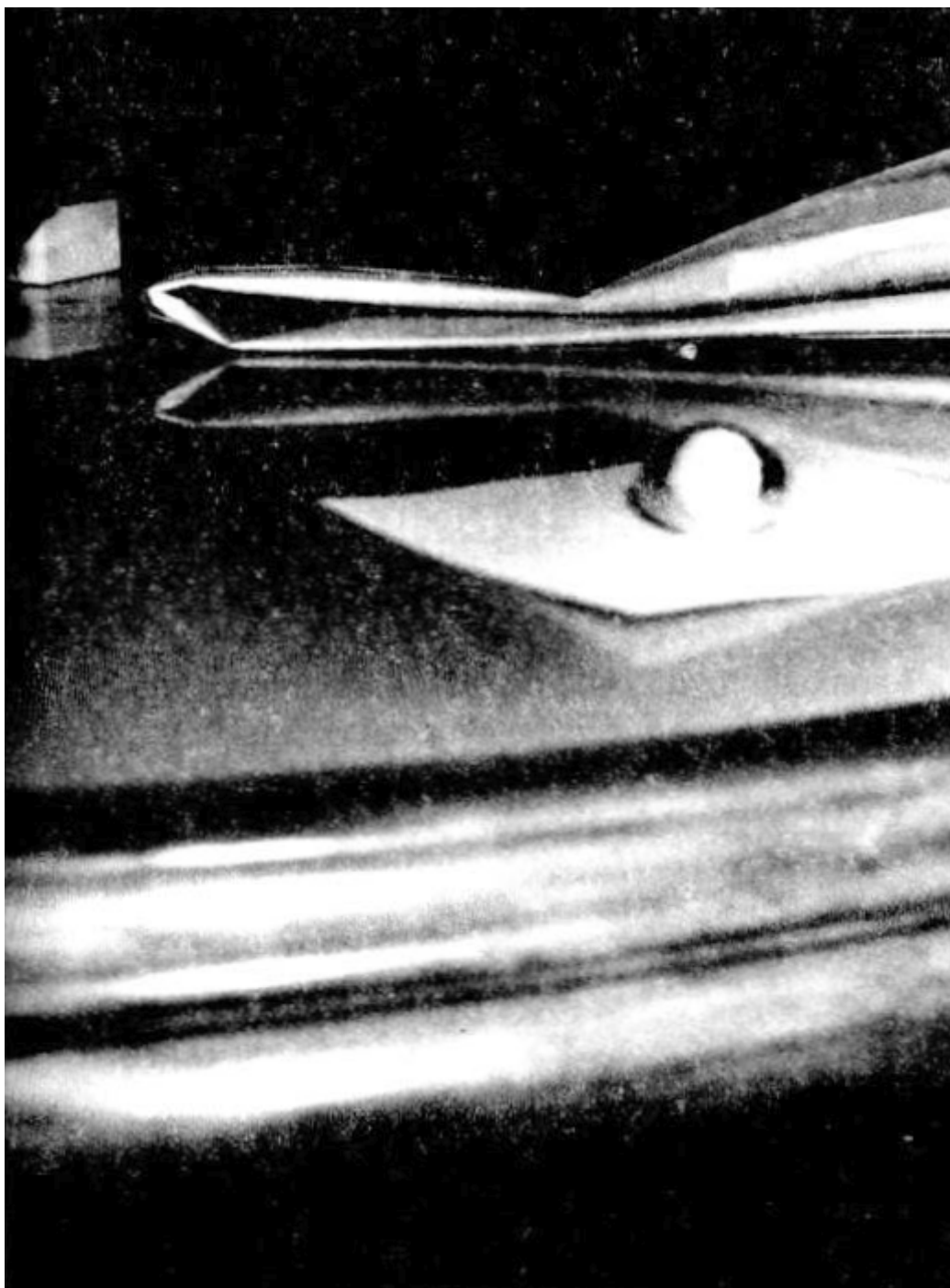
ELSŐ HALOTT Én semmiféle nyöszörgést nem hallottam. Maga?

HARMADIK HALOTT Én sem. (Kikukucskál a lepedő alól.) És nem is vérzik sehol. Nem értem.

ELSŐ HALOTT Én igen. Én mindent értek. Nyugodjunk békében!

ALFA

Komédia egy felvonásban, négy képben

Személyek:

ALFA

ALFÁNÉ

ÁRPÁDHÁZI SZENT MARGIT

SUHANC

ELSŐ KÉP

A színen, lehetőleg a jobb oldalon imitált lépcsősor. Legalján ül ALFA. A lépcsősor alján takarásból vízcsofogás hallatszik. Ahogy egy folyó hullámai kicsapnak a partra. ALFA mögött, a lépcsősor tetején áll a SUHANC. Katonai ruha imitáció. Kekiszín. Nyakában géppisztoly.

ALFA (maga elé, félhangosan) Dunapart. A rakodópart alsó kövén ülök. Nézem, ahogy elúszik... ahogy elúszik (hangját fölemeli) egy ember! Aztán még egy. Sokan. Sodródnak a hideg és piszkos hullámok közt. Férfiak és nők. Gyerekek! Uramisten... mi ez? Mi történik? (fölláll)

SUHANC Kussoljon, hé! És ülni. Senki nem mondta, hogy föllállhat.

ALFA Bocsánat. De kihez van szerencsém?

SUHANC Ül le, vagy szétbaszom a fejedet. Érted, te barom!

ALFA (megemelt hangon) Nem őriztünk együtt disznót. És barom az anyukád. Kis fasz. Ne tegezzen!

A SUHANC a géppisztoly tusával tarkónvágja ALFÁT. ALFA összeesik. Félig ül. Félig fekszik.

SUHANC Ül! Fekszik, mint a kutyák.

ALFA (fektében fölkönyököl) Oké, oké. Csak ne üssön. Mert nem állok jól magamért.

SUHANC (nagyot nevet) Még hogy nem áll jól magáért! Örülj, hogy élsz még, baromarcú. Érted! (ordítva) Örülj!

ALFA Ha még egyszer megüt, hát én nem is tudom... (abban a pillanatban a SUHANC ököllel üt ALFA arcába) szóval ha még egyszer... (ALFA elájul)

SUHANC Mi lesz akkor? Te kis szemét. (A SUHANC sétálgat, köpköd, fegyverét vállra veszi, fölhúzza, a ravaszt elcsettenti. Csak eztán teszi be a tárat. Fölhúzza a fegyvert, ALFA tarkójára irányítja a csövét)

ALFA (fejét rázza, szipog) Köszönöm, uram. Ön nagyon kedves ember!

SUHANC Kuss!

ALFA Értettem!

SUHANC Ez már tetszik. Voltál katona, mi?

ALFA Még az átkosban. Maga... bocsánat, ön, még nem is élt akkor. Nem élhetett. Még azt is tudom, mi az ott a nyakában.

SUHANC (fölnetet) Az jó lesz, mert magam sem tudom, Csúzli, az biztos. És arra jó, hogy szétlőjem vele az értelmiségi seggedet.

ALFA Arra nagyon jó. Egyébként AMD 64 mintájú szovjet géppisztoly.

SUHANC Kösz. Most már nem halok meg bután.

ALFA Azt nem tudom...

SUHANC Mit nem tudsz?

ALFA Hát... hogy bután. Szóval, hogy hogyan hal meg az ember. Még az is, aki okos volt. Életében. Mert, ugye, kérdelem én, mi az, hogy valaki okos. Netán eszes? Mert olyanok is vannak. Eszesek. És nem okosak mégsem. És van az intelligencia. Meg a metafizikai tudás. Tudja, kérem, a tudás megfogalmazása nagyon árnyalt, hogy ne mondjam, megfoghatatlan kérdés.

SUHANC Akkor ne fogd meg. És kussoljál! Megmondtam, nem? Baszom a szádat!

ALFA Értem. Értem... Bocsánat, (tarkóján a hajába túr) Vérzik. Nézze! Vérzik. Megtörölhetem?

SUHANC (fölnevet) A seggedet is!

ALFA Csak a papírzsepimet nyomom rá... megrepedt a bőr. (zsebéből használt papírzsebkendőt húz elő. Tarkójára szorítja) Mégis, mi ez az egész? A huszonegyedik században? Kérem, válaszoljon...

SUHANC Mit mondtam az elébb?

ALFA Hogy kussoljak.

SUHANC Értelmes ember. Akkor meg? Mért nem azt csinálod, amit mondok?

ALFA Sohasem azt csináltam, amit mondtak. Legföljebb, ha az Isten...

SUHANC Na, ebben hasonlítunk! Mert nekem se mondta senki. Aztán mégis ott úszkálnak ezek az állatok a Dunában!

ALFA De én nem vagyok zsidó!

SUHANC Zsidó? Az meg mi?

ALFA Mi az, hogy mi?

SUHANC Hát, hogy zsidó.

ALFA Hát nem a zsidókra mennek?

SUHANC Kik?

ALFA Hát kik. Maguk. Nem a zsidókra? Mint a nyilasok?

SUHANC Ilyen buta embert. Én megyek. Csak én. A suhanc. A rosszul öltözött. Én egyedül. És nem tudom, mi az a zsidó.

ALFA József Attilát idéz! Maga tud valamit.

SUHANC Kit idézek? Pofán baszom, ha sérteget!

ALFA József Attilát. A költőt.

SUHANC Mi az? Nem idézek én semmit. Mi az a költő? Maga az, mi? Zsidó meg költő. Szépen vannak.

ALFA Nem. Egy sem. Közel az ötvenhez. Kezdek tanulni. Filozófusnak készülök. De lehet, hogy átnyergelek a teológiára.

SUHANC Vakerászik, hogy ne értsem. Új fogsort csináltathatsz. Mer' egy sem marad. Érted?

ALFA Értem. Hogyne érteném. Még szinte gyerek voltam. Amikor. Amikor kirúgták a fogaimat. Itt elől. Nem tudtam mosolyogni. Tudja, milyen az, ha nem tud mosolyogni az ember? Sráckorában? Mikor csajozni indulna? Úgyhogy nem félek. Ezt a két műfogat tudja csak kiverni. Nem csináltatok másikat. Kettőt. Tízet...

SUHANC Faszt érdekel a dumád.

ALFA Elnézést. Csak úgy mondom. Csak úgy. Vegye olyanra, mintha magamban beszélnék.

SUHANC Még bolond is vagy? (köp egyet. Zubbonya szív fölötti zsebéből cigarettát húz elő. Aztán még egyet) Na. Gyújtsál rá. (odanyújtja a már ülő ALFÁnak)

ALFA Meztlábás?

SUHANC Hát én tényleg szétbaszom a fejedet! Hát semmi se jó? Fene a kényes ízlésedet! Meztlábás. És akkor mi van! Gyújts rá, mert lenyomom a torkodon.

ALFA remegő kézzel teszi szájába a cigarettát. Tüzet is kap. Nagyot szív. Köhög. A SUHANC hahotázik.

ALFA Köszönöm. Köszönöm szépen.

SUHANC Semmiség. Van egy egész kartonnal. Lenyúlták a sógorék. Az anyjuk picsáját.

ALFA (helyeslőleg bólint) Legalább nincs rajta áfa.

SUHANC Hogy mi?

ALFA Adó. Amit meg az állam nyúlna le a sógorától.

SUHANC Aha.

ALFA (váratlanul) De mi folyik itt?

SUHANC (fölnevet) Hát mi folya! A Duna! Hát ennyit sem tudsz?

ALFA Igaz... persze. A Duna. De a Dunában... az emberek...

SUHANC Úsznak a rohadtjai. Aki megdöglik, az megdöglik. Aki erős, az kiúszik. Aki partot ér, az erős. Az túlélő. Tökös. Érted?

ALFA Értem... klasszikus kapitalizmus.

SUHANC Már megint olyat vakerálsz, amit nem értek.

ALFA A maga nyelvén ez azt jelenti, hogy erősebb kutya baszik.

SUHANC (arcán széles mosoly) Ja! így már frankó. Igen. Ezt jelenti. Ússzanak a marhák. Meztelenül. Aki megfullad, az megfulladna úgylis.

ALFA Csakhogy.

SUHANC Akadékoskods?

ALFA Nem. Nem... csakhogy van itt egy bökkenő, (csikkét a folyó felé pöcköli) Az ember azért mégsem kutya.

SUHANC Ezek? Ezek kutyák mind. Egytől-egyig. Te is! Ússzál te is!

ALFA Hogy én?

SUHANC Nem, majd a váci püspök.

ALFA Ön hívó?

SUHANC Mi?

ALFA Hisz-e Istenben?

SUHANC Magamban. Meg ebben a micsodában...

ALFA AMD 64 mintájú... szóval így együtt. A maga Istene a fegyver.

SUHANC Ja. Vetkőzz.

ALFA Hideg van. Könnyen meghülök.

SUHANC Vetkőzz, barom! Ne kelljen még egyszer mondanom! Bazd meg. (a fegyvert egyes lövésre állítja. A levegőbe lő kétszer. ALFA összerezzen. Gyorsan vetkőzik. Meztelen. Ruhája kupacban. A SUHANC beleszagol a levetett cipőbe) Ebből az atom nem viszi ki a bűzt!

ALFA Gomba. Évek óta kínoz. Körömgomba. Beleizzadok minden cipőbe.

SUHANC Na, ezért vagy most mezítláb. Ússzál, mert megdöglesz. Szemben a Sziget. Ha átúszol, életben maradsz. Ilyen egyszerű.

A hezitáló ALFÁT meglöki. Csobbanás. A Duna imitált díszletében meztelen karok kalimpálnak. A távolból hallatszik ALFA hangja.

ALFA Úszom... Na nem úgy, mint Güttler, vagy Rózsa. De mellen. Még jó, hogy nem feledtem. De ez a hideg és a kosz. Bőrbe mászó, sötét szenny. De kik is a velem úszók? A jajgatók? Miféle átok ez?

SUHANC (összeszedi a ruhákat. A pár cipőt ALFA után dobja. Tölcsért formál tenyeréből. Kiabál) Baszom a szátokat! Természetes kiválasztódás! Értitek? Ter-mé-sze-tes ki-vá-lasz-tó-dás!

Sötét.

MÁSODIK KÉP

A szín egyetlen összefüggő domborulat. Négy-öt kopár fa. A fák közt guggol ALFA. Meztelen. Szemétkupacban kotorászik. Gyufát talál. Papírt, gallyat rak egymásra. Tüzet gyújt. Rettenetesen vacog. A háttérből odalép ÁRPÁDHÁZI SZENT MARGIT. Észre sem veszi. A szent halkán köhint. ALFA megfordul. Kezét automatikusan szeméremtestére szorítja.

ALFA Kegyed? Bocsásson meg, de...

ÁRPÁDHÁZI SZENT MARGIT (a továbbiakban csak SZT. MARGIT) Ne rémülj meg, testvérem. Láttam én már ilyet. Nézd, milyen kopár vagyok én is.

Margit valóban rongyokban. Körbeforog. Haja zsíros. ALFA térdre ereszkedik.

ALFA Hát persze! Kivel is találkozhatnék a Nyulak-szigetén, mint veled! Elment az eszem. Megőrültem. Ilyen félelmet. De miért félek, amikor lám, megúsztam. Úsztam és megúsztam. Erős vagyok. Túléltem. De mit éltem túl? A túlélhetetlent? Margit, mondd, mit éltem túl?

SZT. MARGIT Az életet. Biztosan az életet.

ALFA Csak vigasztalj. Vagy máris látod a lelkem? Ott fönt? Vagy idelent? Látod?

SZT. MARGIT Látom. Van.

ALFA Köszönöm. Mindig tudtam, csak vártam a megerősítést. És íme. (A szent megfogja ALFA kezét) A nyulak Margitja megfogja a kezem! Örület! Kihúz ebből az infernóból. Akit az Istennek ajánlott a király. Édesapja. És akkor itt van, és fogja a kezem. Századok irdatlan távolából. Kinyúl egy kéz és segít. Mosolyog. Simogat is? Árpádházi Szent Margit! Köszönöm, Istenem. (Margit ALFA vizes haját simogatja) És a többiek? Mi lesz a többiekkel? (A szent villámgyorsan eltűnik a színről) A menekítő kéz visszavonult. Sehol egy lélek. Test se.

Csak a kopár fűveny. Ezek a csupasz fák. (fölnéz) Az ég tetején ragacsos varjak vonulnak, (hirtelen fölugrik. Most nem takarja szeméremtestét) A pesti parton emberek. Nők és férfiak kontúrjai. Csobbanások. Pezseg a víz! Segíts nekik is, Szűzanya! Vagy Margit. Valaki. Segítsen már! Állítsák meg azt az örültet... (pár másodpercnyi sötét. Margit ott áll mellette. Zsákvászon. Betakarja) Istenem! Kiválasztott vagyok? Ember nem tudhatja. Csak az Isten. Még te sem, te drága szent. Te önvesejtő. Te fájdalomba belehaló. Te Istennek szép lánya. Vagy te tudod? Azért lettél szent? Margit! Segíts nekik is. Még ha nem kiválasztottak, akkor is! Hátha azok, csak mi nem tudjuk. Hátha.

SZT. MARGIT Isten segít. Isten azért van a világon. A világon túl. Hogy segítsen.

ALFA Bocsáss meg nekem! (Beleburkolózik a vászonba.) De látod! Van, aki belefutad.

SZT. MARGIT Már ma ott van a mennyben.

ALFA Mint a Jobb Lator.

SZT. MARGIT Úgy.

ALFA És te?

SZT. MARGIT Én is. Ott vagyok. És közben itt. Hogy segítsek. Az Úr kért meg. De jövők kérdés nélkül is.

ALFA Tudom. Érzem. De én... mi lesz velem? Szent csak nem vagyok?

SZT. MARGIT Nem... egyelőre. Vissza kell menned. Folytatni. Segíteni. Te vagy az alfa. El kell jutnod az ómegáig. Meg kell találnod az ómegát. Imádkozz.

ALFA letérdel. Kezét összekulcsolja. Befelé beszél. Majd hangosan.

ALFA Óh, Jézusom, bocsásd meg bűneinket, és ments meg minket a pokol tüzétől és vidd a mennybe a lelkeket, különösen azokat, kik legjobban rászorulnak irgalmadra... (keresztet vet. Föláll) A feleségem.

SZT. MARGIT Az Úr irgalmára gondolsz?

ALFA Igen. Ő szorul rá az Úr irgalmára a legjobban. Vigye lelkét az Úr a mennybe. Vegye magához. Soha nem mondja ki, hogy Isten. És mégis. Ő a legszentebb, akit ismerek... Szegény, szegény Margit.

SZT. MARGIT Nem vagyok szegény.

ALFA Csak rád kell nézni. Olvastam rólad mindent. Nagy szenvedő. Szegény...

SZT. MARGIT Aki nem érzi valaminek a hiányát, az nem lehet szegény.

ALFA elhallgat. Nézi a szentet. Megsimogatná. Margit egy süllyesztő segítségével azonnal eltűnik. ALFA a semmit markolássza. Sírással küszködik. Nagy fényesség. Mintha hatalmas erejű vakok villannának. Majd hirtelen sötét.

HARMADIK KÉP

A színen ALFÁék lakása. Lakásuk egy részlete. Balról állókád, melyet nejlonfüggöny takar. Tőle jobbra a szoba. Szegényes berendezés. Két fotel, dohányzóasztal. A háttérben könyvespolc. Az állomány gyér. ALFÁné föl-alá járkál. Cigarettázik. A jobboldali kulisszából belép ALFA. Zsákvászonba burkolózva. Rázza a hideg. Az asszony végignézi rajta, de nem szól semmit. ALFA sem szól. Megáll a szoba közepén. Hirtelen lezuhan a kád felé eső fotelba.

ALFA Örület! Egy szavad sincs? Hát nem érdekel, hogy hol jártam? Mi?

ALFÁNÉ Majd elmondod. Úgysem úszom meg, hogy ne mondd el. Hallgathatom egész nap. Pedig jön a legjobb tanítványom! Érted? Mert élnünk is kell valamiből.

ALFA Mert a nagyságos úrnak most jutott eszébe, hogy akár filozófus is lehet belőle... Valami új lemezt tegyél föl. Valami olyat, amit nem hallottam. Nem hallott a világ.

ALFÁNÉ (Eloltja csikkét az asztalon) Új lemezt? Majd adok én neked új lemezt. De új ruhát nem. Majd megkeresed. Érted? Elmész dolgozni. Bánom is én, hogy hová. Mosogatsz. Vagy mit tudom én!

ALFA (maga elé mormolva) Mosogatni. Hát persze! Elmegyek. El én.

Csöngetnek. Majd még egyszer. ALFÁNÉ rohan jobbra. Másodpercek múlva visszatér. Háta mögött a SUHANC.

ALFÁNÉ Az uram. Alfa.

ALFA (A döbbenettől szólni is alig tud. Végignézi a SUHANCon. Ugyanaz az öltözék, mint a Dunaparton. Csak a géppisztoly nem lóg a nyakában.) Maga szemét!

ALFÁNÉ Megörültél?

ALFA Te. Édesem. Te. Ha valaki megörült, az te vagy. Gyilkost eresztasz a lakásunkba?

SUHANC De kérem!

ALFA Kussoljon! Most már magáz? Nemrég még tarkón vágott! Nemrég még megúsztatott a Dunában! Rohadt nyilas. Gyilkos. Szemét! Hol van a fegyvere?

SUHANC Bocsásson meg, de nem értem Önt.

ALFA Én sem értenék semmit. Naná! Az ilyenek sohasem értenek semmit.

ALFÁNÉ Na, most már elég legyen. A látomásaid! Az úr a legjobb tanítványom.

ALFA Milyen lehet a legrosszabb? Vagy ő az egyetlen? És mit tanul? Táncot, vagy illemt?

ALFÁNÉ Hát mi a frászt? Mit tanul az ember a tánc- és illemtanártól?

ALFA Mosd ki a száját legelőször. Lúggal. Hypóval. Aztán jöhet a többi. Tanítsd meg beszélni. Emberi módon. De mit beszélek itt? Az ilyenek sohasem fognak megváltozni.

SUHANC El is mehetek, asszonyom...

ALFA Például.

ALFÁNÉ Nem megy sehová. Te meg fürödj meg! Néztél tükörbe? Mocskos vagy. Érted? Mocskos. Kívül. Belül.

ALFA föláll, elhúzza a nejlonfüggönyt. Kinyitja a csapokat. Visszanéz. Elindul. Egészen közel ér a SUHANChoz. Ököl vívóállásba áll. Jobbal szurkálni kezd. A SUHANC ijedten fölkapja mindkét kezét. Arcát próbálja védeni.

ALFA Beszart, mi? Most nem olyan erős. Most nincs nagy pofája. Menjen a picsába. (ALFÁNÉ legyint. Mutatóujját homlokába fúrja. A SUHANC bólint. ALFA leereszti az ideiglenes gúnyát. Háttal áll feleségének és a SUHANCnak.) Ő az! Ő az ómega. Pedig azt hittem, te. Asszony, Teérted imádkoztam. De nem. Ő az ómega.

ALFÁNÉ (Behízelt hangon) Ez jó! Na látod, ez jó. Te vagy az alfa, ő meg az ómega. De most már fürödjél.

ALFA És mire tanítod?

ALFÁNÉ Erkölcsre. Etikára. Tisztességre. Meg pár tánc lépés is belefér. Ha majd fölker egy kislányt... Épp itt az ideje. Olyan megnyerő fiatalember.

ALFA Az. Még nem láttam az ördög pofáját, de az pontosan így nézhet ki. Tudom.

ALFÁNÉ Fürödj már.

ALFA (bal lábbal belelép a kádba. Fölszisszen) Erkölcsre? Etikára? Állatot etikára? Ez aztán a téboly. (ALFÁNÉ odalép, és ALFÁra húzza a nejlonfüggönyt.)

Csönd. Majd ALFA fütyülni kezd. Puccini Turandotjából Kalaf áriáját a harmadik felvonásból. Tisztán. A legnagyobb magasságokat nem bírja. A színen kialszik a fény. A kád és a környéke megvilágítva. SZT. MARGIT ül a kád szélén. A szobai sötétben kivehető, hogy ALFÁNÉ és a SUHANC lassan keringőznek.

SZT. MARGIT Na látod. Nem lett semmi baj. Túlságosan tragikus vagy. Így nem lehet élni. Nem szerencsés így élni.

ALFA Nem? Nem hát. Láthattad te is.

SZT. MARGIT Kit?

ALFA Hát kit? A Suhancot. Órára jött. Órára az én feleségemhez. Ez a mocsok.

SZT. MARGIT Ne ítélj, hogy ne ítéltessél.

ALFA Nem ítélek. Csak megmondom a véleményemet. Azt csak szabad? Még oda is vághatnak egyet. Krisztus is megtette a kufárokkal. Akkor én? Én nem tehetném meg? Elítélhetne ezért bárki is?

SZT. MARGIT Hagyd meg az Úrnak.

ALFA Jól van. Meghagyom. Ami az Úré. Te szelíd nyuszi. Édes szent. Megmosnád a hátam?

SZT. MARGIT Meg. Egész életemben másokat szolgáltam. Másokban Krisztust.

ALFA Rajtam keresztül is?

SZT. MARGIT Igen. Rajtad keresztül is. Szolgálni az Urat, nincs nagyobb dicsőség.

ALFA Még akkor is, ha belehaltál?

SZT. MARGIT Még akkor is.

ALFA De neked legalább megadatott, hogy szentté válhatsz. A te föltámadásod biztos. De a miénk? Van-e remény? Az élet egyszeri és megismételhetetlen. A többi? A többi odafönt. Vagy odalent. És hagyd. Ne mosd meg a hátam. Mégiscsak királylány vagy!

SZT. MARGIT Nem vagyok senki és semmi. Por és hamu vagyok. Mint te.

ALFA Akkor is te vagy az ómega.

SZT. MARGIT Soha.

ALFA Akkor ki? Csak nem...

SZT. MARGIT De. Ő az ómega.

ALFA Az Úr. Igen. Ki más is lehetne. Köszönöm. Megtörülköznék. (a szent azonnal nyújtja a törülközőt. ALFA láthatólag zavarban. Megpróbál fölállni a kádban. A szín sötét felén ALFÁNÉ kikíséri a SUHANCot) Jólesett. Ez a meleg víz. Ahogy átjárta a csontjaimat, (elhúzza a

nejlonfüggönyt) Na, elment az a szemét. Gyere, ülj le ide. (ALFA SZT. MARGITot a kádhoz közeli fotelhoz tessékeli. A szent a fejét rázza.) Akkor bocsáss meg, de én leülnék. (fürdőköpenyben van. Összehúzza a mellén) Na, asszony? Elment az az úrigyerek?

ALFÁNÉ Ne gúnyolódj. Igen. Elment. És nem is biztos, hogy valaha is beteszi ide a lábát.

ALFA Csak nem miattam? Ugyan már, drágám. Ugyan már.

ALFÁNÉ A pénz bezzeg jól jönne.

ALFA Nem érdekel a pénz. Legföljebb a könyvtáramat tudnám visszavásárolni. Hiányoznak a könyveim.

ALFÁNÉ Eredj dolgozni.

ALFA Soha. Érted? Nincs háború. Majd akkor. Ha a ruszkik megint lönek. Akkor. Talán. És ha megbocsátasz. Vendégünk van. Árpádházi Szent Margit. Igen, igen. Ő mentett meg.

SZT. MARGIT Menekülésed magadnak köszönd.

ALFA Sokat segítettél. Fölemeltél egy földrerogyottat.

ALFÁNÉ Kihez beszélsz?

ALFA Mondtam az előbb.

ALFÁNÉ (nagyot nevet) A múltkor Keresztelő János volt itt. Ma meg...

ALFA Árpádházi...

ALFÁNÉ Tudom. Szent Margit! Marha ember!

ALFA Ne marházz! Ne...

SZT. MARGIT Hagyd. Ő tényleg nem lát. Csak te. És te hallasz.

ALFA Csak én. De ez azt jelenti...

ALFÁNÉ Ez azt jelenti, hogy el kell menned a pszichiátriára. Mert kezdesz megőrülni!

ALFA Elmegyek. Csak nem oda. A mennyek országába megyek. Oda hívnak.

ALFÁNÉ (rágyújt, leül a másik fotelba) A Lipótmezőn van az az ország.

ALFA A mennyekben.

ALFÁNÉ Persze. Sikeresen kezelik az ilyeneket.

ALFA És még azt kértem az imáimban, hogy ő a különösen rászorult. Akinek a lelke, (legyint.

SZT. MARGIT bólint. ALFA vállára teszi a kezét) Ez a nő rászorul bármilyen irgalomra?

SZT. MARGIT Nemcsak ő. Az ellenségeid is. A Suhanc. Te magad.

ALFA Őrület.

ALFÁNÉ Mondtam én! Őrület.

ALFA Nem hozzád beszélek.

ALFÁNÉ Bocs. Margithoz.

ALFA Bizony.

ALFÁNÉ Ahelyett, hogy dolgoznál. Keresnél valami elfoglaltságot. Hogy ne állandóan befelé nézzél.

ALFA Lenyomtam húsz évet... Nem elég az neked? És akkor is befelé.

ALFÁNÉ Mindig.

ALFA Akkor meg? Nem mindegy?

ALFÁNÉ Anyagilag semmiképp. Közös költség, hogy csak egyet mondjak.

ALFA Mondjad.

ALFÁNÉ Nem mondok semmit, (legyint. Újra rágyújt. A füstöt ALFA felé fújja. Majd a cigarettás doboz felé nyúl) Gyújts rá bátran!

ALFA Mezítlábas. A Suhanc hagyta itt! Nem. Köszönöm, de nem. Add vissza neki. Add csak vissza. Csempészárú. A sógorától...

ALFÁNÉ Nem ő hagyta itt. Én adtam neki egy dobozzal a sajátomból.

ALFA Ma?

ALFÁNÉ Nem. Tegnap este. De még ma is volt nála fél dobozzal.

ALFA Mióta szívsz te mezítlábast?

ALFÁNÉ Hete. Hete, hogy szívom.

ALFA De miért?

ALFÁNÉ Nostalgiaából. A hatvanas évek.

ALFA Veszek neked Szokol rádiót. Meg vietnami papucsot. Na? Mit szólsz?

ALFÁNÉ Te inkább tanulj. Hogy vénségedre diplomád legyen.

ALFA Nincs mit tanulnom.

ALFÁNÉ Magyarázd ezt meg a vizsgáztatónak! (nagyot nevet. Eloltja a körömig szívott csikket. A szent mozdulatlanul áll ALFA mögött.) Csak ne szeretnék ennyire!

ALFA (most ő nevet) Szeretsz? Képzeljék, hölgyek és urak (föláll, meghajol, mintha színpadon), ez a nő szeret. De mi lenne, ha gyűlölné! Édes Istenem! Akkor mi lenne? (visszahuppan) A gyűlölet a szív ügye...

ALFÁNÉ ...a megvetés az észé. Arthur Schopenhauer.

ALFA Tőlem tudod. Én tanítottalak.

ALFÁNÉ Azért mondom. Lásd, milyen jó tanítvány vagyok.

ALFA Ne essünk túlzásokba.

ALFÁNÉ Ugyan már.

ALFA De tényleg. Többet tudsz, mint huszonöt éve. De rémületesen keveset.

ALFÁNÉ Vetélkedjünk?

ALFA A rossebet! Fáradt vagyok. Átúsztam a Dunát. Hát nem érted? A te kedves, bájos Suhancod arra kényszerített hogy átússzam. Amíg bírom. És én úsztam. Itt vagyok. A te legnagyobb bánatodra. Igaz?

ALFÁNÉ Elférsz itt. Van hely. Mondtam, hogy szeretlek.

ALFA A magad módján. Ahogy mondani szokás. Megette a fene az ilyen szeretetet. Részvét-tel. Azzal kell szeretni. Ahogy én téged.

ALFÁNÉ Nofene. Csak a hazát. Azt kell. De embert?

ALFA Simon Weilt holtában végképp nem érdekli, hogy tovább gurítjuk a gondolatait.

SZT. MARGIT Lassan indulnom kell.

ALFA Vissza a Szigetre?

SZT. MARGIT Igen. Vissza a Szigetemre. Hogy beteljesedjék rajtam az Úr akarata.

ALFA Kérdezhetek tőled valamit?

SZT. MARGIT Nyitott a szívem a szavaidra.

ALFA Bocsáss meg... de nekem csak a Jézus Krisztus a Szent. Meg a Szűzanya. De titeket, akiket emberek, érted, emberek választottak szentté... szóval, nem is tudom. És mire vártak annyi évszázadon át? Miért, hogy annyi ideig csak boldog voltál? Mire vártak, mondd?

SZT. MARGIT Ez engem nem érdekel. De igazad van. Bár nem lehet, hogy a döntések mögött is az Úr akarata érvényesül?

ALFA De. Tényleg. Erre nem is gondoltam.

ALFÁNÉ (a Bibliában lapoz) „Mostanra nézve is mondom nektek, álljatok el az emberektől és hagyjatok békét nekik, mert ha emberektől van e tanács vagy e dolog, semmivé lesz. Ha pedig Istentől van, ti fel nem bonthatjátok azt, nehogy esetleg Isten ellen harcolóknak találtassatok.”

SZT. MARGIT Apostolok cselekedetei, 5.38, 39.

ALFÁNÉ Na mi van? Fogalmad sincs, honnan idéztem...

ALFA Hát most mondta Szent Margit.

ALFÁNÉ Fordítsd le a mi nyelvünkre. Mert én ugyan...

ALFA Apostolok cselekedetei, 5.38, 39. Így jó? Ő súgta. Köszönöm.

ALFÁNÉ Magadtól tudd.

ALFA Magamtól is tudom. És jó, hogy citáltad. De ezt nem az Apostoli Szentszék mondta.

ALFÁNÉ Jé? Tényleg. Miután még nem létezett. Akkor. Nagy okosság...

ALFA Téged kéne kezelteni.

ALFÁNÉ Melletted? Lassan engem is.

ALFA És a példád nem is ide tartozik. Mert ott valami galileai Júdásról van szó. Meg Teudásról...

ALFÁNÉ Aki sokra tartotta magát. Mint te!

ALFA Elég! (föhláll, átöleli Margitot. Próbál kezet csókolni. A szent elrántja) Értem... Isten áldjon.

SZT. MARGIT Téged is. Őt is. (ALFÁNÉra mutat.) Áldjon meg benneteket az Úr. Tisztító-tűzben égtek. De majd tisztán fogtok látni. Színről színre.

Rövid sötét. Lassan világosodik a szín. Félhomályban. A szent már nincs a színen. ALFA hirtelen föhláll. A könyvespolchoz ugrik. Fölkapja a telefont.

ALFÁNÉ Mi olyan sürgős? Kit hívsz ilyenkor? Csak nem a szeretődöt?

ALFA (tárcsáz. Legyint) Ugyan már! Bár volna szeretőm! Akkor nem kellene téged... veled... halló! Kerületi önkormányzat? Kérem... kapcsolja... de kit is? Szóval nem történt valami a Dunaparton? Valami rendkívüli? Nem? Az nem lehet! Mi az, hogy nem magukhoz tartozik? Nem kompetensek? Nem? Akkor ki? A főváros? Jó. (Telefonkönyvben lapoz.) Na, majd ők! A főváros! Ők tudni fogják. Tudniuk kell!

ALFÁNÉ Te tényleg megőrültél!

ALFA Meg. És akkor mi van? Mit tudsz te, te szerencsétlen! Én ott voltam. Úsztam a hideg, koszos, undorító lében. És megmenekültem.

ALFÁNÉ És jó színben vagy! Kétségtelen!

ALFA Maradj csöndben. Mert hívom a fővárost. Halló! Igen... hogy én? Ki vagyok én? Ja... Alfa vagyok... Mi? Szórakoznak? Hogy béta a fiam? Nagyon vicces! Nincs fiam... és nagyon ízléstelen... hallgasson kérem! (ALFÁNÉra néz.) Lecsapta. A rohadék! Viccel! Mikor emberek úsznak a Dunában! Érted! És aki bírja, az megmarad. Aki meg nem.... hívom a rendőrséget. Halló! Kérem, én bejelentést szeretnék tenni.... Alfa vagyok. Betűzzem? Ne vicceljenek! Önök is viccelnek? Mikor emberek úsznak... Hogy? Úsznak? Nem a strandon. Kérem! A Dunában! Emberek úsztak ma a Dunában! Na végre! Szóval látták őket... hogy? Tiltott helyen fürdöztek? Áprilisban? Fürdőznek? Ezek nem fürdöztek! Én sem! Minket belekényszerítettek a vízbe! Hát nem érti? A vízirendőrség a kompetens? Adja a számukat.... Letette. Érted? Letette! Megőrülök! (ALFA keze közé szorítja halántékát, és úgy rohangál. ALFÁNÉ rágyújt. Békésen üldögél.) Nem kompetens! Senki nem kompetens...

Sötét. Hosszabb szünet.

NEGYEDIK KÉP

Mint az ELSŐ KÉP. A lépcsősor alján ül ALFA. Hangosan, ügyetlenül szaval. Nem érzékeli, hogy fölötte ott áll a SUHANC. Öltözéke mint az ELSŐ és a HARMADIK KÉPben. Fegyvertelenül.

ALFA „A rakodópart alsó kövén ültem, / néztem, hogy úszik el a dinnyehéj. / Alig hallottam sorsomba merülten, / hogy fecseg a felszín, hallgat a mély. / Mintha szívemből folyt volna...” (Krákog, köhécsel fölötte a SUHANC. ALFA fölnéz. Abbahagyja a versmondást. Mosolyog) Hát itt vagy? Hol a csúzli?

SUHANC Jó napot kívánok... elnézést, én csak egy kis tüzet... ha lehetne.

ALFA Én nem vagyok gyújtogató! És kérdeztem valamit. Hová lett a csúzli?

SUHANC Miféle csúzli... uram, nem értem. Ha egy kis tüzet...

ALFA Pofa súlyban! Érthető vagyok? A géppisztoly. Ami a nyakadban lógott. Az a szép fekete, kiglancolt AMD. A 64 mintájú, szovjet. Hol van?

SUHANC Géppisztoly... Nem tudom, miről tetszik beszélni...

ALFA Tegezz! Nem vagyok én olyan öreg! Rá akarsz pipálni, mi?

SUHANC Cigaretára szeretnék... van tüze, vagy nincs?

ALFA (fölbballag a lépcsősor tetejére) Türelmetlenek vagyunk, fiacskám? De arra van türelmünk, hogy embereket basszunk a vízbe? Mi?

SUHANC (kezét önkéntelenül kapja arca elé) De kérem... én egy szót se...

ALFA Ne is! Egy szót se. Most én ugatok, világos? (zsebébe nyúl. Gyufát húz elő. A SUHANC ujjai közt remegő mezítlábas cigaretta.) Maradt még? A többi a feleségemnél. De úgy látszik, alaposan föltankoltad magad.

SUHANC A felesége...

ALFA Mintha nem ismernéd.

SUHANC Önt se...

ALFA Ne csináld, te kis szemét. Hát oktatott, nem? Tisztességre! Etikára! Erkölcse! Keringőzni. Nagyon fontos hogy egy ilyen strici tudjon keringőzni! Megáll az ész.

SUHANC A tűz... ha adná...

ALFA Ja... (meggyújtja a gyufát. A SUHANC nagyot szív a cigarettából. ALFA arcába fújja a füstöt) Nem tanított meg semmire. (ALFA hirtelen elvágódik, katonai szimatszatyrából bilincset vesz ki. Mindkét karika nyitott.) Vékony boka, mint a csukló? (abban a pillanatban a SUHANC lábára kattintja a bilincset) De hová is nyomjam a másik felét? Á! (a lépcsősor tetején vastag vaskarikát emel ki. Ahhoz kattintja a bilincs másik felét.) Na! Ezzel megvolumánk. Mint a kikötött csirke. Kiskakas. Lehet, hogy le is váglak a végén, (a SUHANC rángatni kezdi a lábát)

SUHANC Segítség!

ALFA (nagyot nevet) Ismered... ez egy olyan viccféle.! Szóval, nem kell ide segítség, elbánok én veled egyedül is! Na, mit szólsz? Jó, mi?

SUHANC Kérem... uram... mit akar tőlem?

ALFA Semmit. Csak kicsit beszélgetünk. Olyan tiszta, szép az idő. Szemben meg a Nyulak-szigete. Nem fogod elhinni, de találkoztam Árpádházi Szent Margittal.

SUHANC Kérem... kérem magát... engedjen el.

ALFA Nem hallod? Nincs egy szavad sem!? Ezzel az édes, fiatal lánnyal. Ezzel a királykisasszonnyal. Aki szerényebb, mint te. Meg a haverjaid. Érted? Olyan kicsi, hogy még mikroszkóp alatt se látnád. Te barom!

SUHANC Jó, legyen. Ne fizessen. Vigyen föl a kéglire. Csak engedjen el.

ALFA (lökődögni kezdi a SUHANCot) Azt hiszed? Mi? Hogy én...

SUHANC Buzi. Maga egy buzi.

ALFA Igazad van! Sőt! Zsidó buzi vagyok! Már az apám is az volt. Ha ez jobban tetszik. Hát buzi vagyok. De neked nem mindegy? Mikor lökdöstél a vízbe, azt pofáztad, hogy mindegy, ki kicsoda. Az marad életben, aki átúszik a Szigetre. Vagy egyáltalán. Aki partot ér. Az az erős, vagy nem?

SUHANC Uram... könyörgök magának... engedjen el.

ALFA Kérdeztem valamit! Az az erős?

SUHANC Az.

ALFA Mondom én! Illetve mondtad te!

SUHANC Én nem mondtam semmit...

ALFA (a szimatszatyorba nyúl. Bajnétot vesz elő. Kihúzza tokjából) Szép, mi? Fekete nyél. Izmos penge. Drótot is vághatsz vele. Endékás, képzeld. Itt van, ni! (a SUHANC orra alá nyomja) Látod? 1946. Az már endékás időszak. Ruszki ez is. De jó áru. Német áru? Ezzel vágom le a lábad. Vagy a nyakad inkább? El?

SUHANC (sírva fakad) Uram... én nem tettem semmit... kérem... hagyjon engem. Hagyjon futni...

ALFA Úszni! Inkább azt akartad mondani, nem? Úszni...

SUHANC Úszni. Igen. Azt akartam mondani.

ALFA Nem lesz semmi akadály! Úszni fogsz. Át, a szigetig. Ha bírod, akkor bírsz mindent. Ha nem... hát akkor megdög... meghalsz.

ALFA lekuporodik. Törökülésbe csavarja lábát.

SUHANC Én is?

ALFA Persze, bocsáss meg. Hogyne. Ül csak le szépen, (a SUHANC is hasonló ülésben) „rám vár a mozi előtt este / suhanc, a rosszul öltözött.” Nem is vagy olyan rosszul öltözve. Nem telik többre, igaz-e?

SUHANC Engedjen el. Odaadom a ruhámat, ha tetszik. Elmegyek magával, ha megkívánt...

ALFA Inkább kiverem! Ha kell, háromszor is! Hát mit képzelsz te? Nős vagyok. Nem foglalkozom kis buzeránsokkal. (szünet) A ruháid? Kinek kellene a te ruháid? Bizóba vidd! Majd meglátod. Be sem engednek, ahogy húzod elő a szatyorból. Még a kódisosoknak se! Jártam így.

SUHANC Igaza van. Magának mindenben igaza van... csak...

ALFA Implicite fejtem ki... ha ráérsz még egy pillanatra.

SUHANC Mennem kéne.

ALFA Hát persze. Nem fogjuk itt tölteni az egész tavaszt. Akkor mondom. Szóval... Hogy vagy a halállal? Rákhalál. Seminoma. Tudod, mi az? (a SUHANC lába közé nyúl. Amaz fölszisszen) Pont a te korodban. Csak úgy arat a rohadékja! Hererák. Úgyhogy lessed a tököd napra nap! (ALFA föláll, nem néz a SUHANCra. Tekintete a sziget felé) Szívhalál. Stroke. Meg olyan is, hogy csak úgy elalszol. Isten kegyelme. De van halál. És ebbe bele lehet örülni! Te? Te beleörülsz?

SUHANC (fölveti a fejét, váratlan büszkeséggel) Leszarom!

ALFA Nem félünk a farkastól, mi? Csak tőlem! És ha én vagyok a halál? (kezét nyújtja. A SUHANC félénken fog kezét ALFÁval) Alfa. Így hívnak. És még én is. Pedig én vagyok a kezdet. (szünet. Lassan elengedik egymás kezét. A SUHANC fölfelé pislog. Ijedten) Te lennél a vég? Te? Az nem lehet. Túl pitya vagy. Bár ki tudja. Ebben a mai örületben. De nem! Az Isten. Ő a kezdet és a vég. Az alfa és az ómega. Igazam van? (megrázza a SUHANC vállát) Mi? Beszélj! (a szuronyt a nyakának szegezi)

SUHANC Igen... (halkan nyöszörög) Mit tetszik azon érteni, hogy én...

ALFA Mondom, hogy nem te! Az Isten. Érted? Az Isten!

SUHANC Igen. Az Isten.

ALFA Mit tudsz te. Kis szemét. Mit tudsz? És én? Mit tudok én? Margithoz képest? Istenhez? Mi, mondd. Mit tudunk mi ketten?

SUHANC Én semmit... de maga... maga nagyon sokat tud.

ALFA (hangosan) Semmit. Érted? Semmit!

SUHANC Értem...

ALFA leguggol. A SUHANC arcába néz.

ALFA Szóval implicite. Bele a pacekba, ahogy te mondanád. A magad fajta. Ismered-e az erkölcsöt? Nem szemölcs. Erkölcs. Érted? Ízleld a szót. És te vagy a baromarcú, nem én. Érted?

SUHANC (bólint) Igen... én.

ALFA Amikor Krisztus azt mondta - miután háta mögé vonta a hűtlenséggel vádolt asszonyt -, hogy az vesse rá az első követ, aki még nem vétkezett közületek. És akkor azok, akik meg akarták kövezni azt az asszonyt, mind leejtették a követeket, és hazatértek. Nem idézem pontosan, de valahogy így volt. Ma? Mi lenne ma? Na?

SUHANC Ma is... szóval... nem tudom.

ALFA Nem hát. Én sem tudom. Száz százalékig. De valamit hadd tudjak én is... szóval a pasasok megköveznék a nőt is, Krisztust is. Vagy lelőnék őket. Bézbólütőkkel vernék szét a fejüket. Tudod, miért? Na, mondd!

SUHANC Nem tudom.

ALFA (főlegyen esedik) Mert ennyit romlott az erkölcs kétezer év alatt! Hát akkor? Én miért hagyjalak életben?

SUHANC Meg akar ölni? Megörült! Maga egy örült!

ALFA Ezt mondja az asszony is. Pedig nem. Patológiai értelemben nem. Neuraszténiás vagyok. Mint minden ember ebben az országban. Te is az vagy. Aki képes voltál belelökni...

SUHANC ...nem löktem bele senkit. Ez a maga rögeszméje.

ALFA Rögeszme. Igen. Nem baj. Na. Vége a játéknak. Most úszni fogsz.

SUHANC De nem tudok úszni... uram! Ne!

ALFA (zsebéből előveszi a bilincs kulcsait. Térdre ereszkedik. A SUHANC bokája körül kotorász) Már szabad is... volnál. De nem! (a szuronyt a nyakához nyomja) Nem kell vetköznöd, mint nekem. Csak így ruhástól. Mint ama Nemecek Ernőnek. Kicsit fürdőzünk, haver.

ALFA meglöki a SUHANCot. Csobbanás.

ALFA ússzál csak. Kapálózz! Mint a kutya. Csak láttál már kutyát! Ahogy úszik, na, úgy.

SUHANC (hangja egyre távolabbról) Segítség! Megálljon csak! Följelentem!

ALFA Mi? Följelentesz? Ezt már szeretem. Micsoda vircsaft. Kinek?

SUHANC A rendőrségen!

ALFA (ugrál, mint egy gyerek) Nem kompetens! Nem kompetens. Senki sem kompetens. (hirtelen abbahagyja) Tényleg. Mi lesz, ha mégis megtörténik? Ki lesz a kompetens?

SUHANC (már alig hallhatóan) Segítsen! Uram!

ALFA Megtörtént. Belelöktem a vízbe! Margit. Bocsáss meg! Nem hagyom. Hát persze, hogy nem hagyom. Én vagyok az alfa. Egy nagy túró vagyok. Várjál! Tarts ki! Megyek! (ALFA vetkőzni kezd. Villámgyorsan rugdalja le magáról a cipőt, nadrágot. Az inget szabályosan letépi. Óvatosan lépked a lépcsőkön. Már csak a feje látszik. Majd az is eltűnik. ALFA hangja távolodóban.) Ne félj semmit! Margit vár minket. Margit is szent. Most már tudom.

Sötétség.

SÍRBÉRLET

Apokrif játék két részben

Szereplők:

KOPRÁZI JÓZSEF
KÁPRÁZATOS MARGIT
FIÚ

ELSŐ RÉSZ

Az egész szín egyetlen szoba. A tágasság kiemeli a tér ürességét. Balra úgynevezett hattyúágy, a harmincas évek stílusában. Festett komód, rajta Junoszty-típusú televízió. Káprázatos Margit hanyatt fekszik, bámulja a tévét. Jobbra, a nézők felé fordítva, de nem párhuzamosan a színpad szélével nagyméretű ónémet íróasztal. Tetején értéktelen tárgyak. Gyertyatartó. Aranyszínű álló alak, föltartott kezében négyágú tartó, de csak három gyertya, azok is csonkig égve. Asztali lámpa. Stílusutánzat. Régi cipőpasztás dobozok. Por. De minden tárgy szabályosan elhelyezve. Szinte kompozíciót képezve. Az asztal mögött könyvvállvány. Csak egy sor van tele. A többi polcot por lepi. Az asztal és a könyvvállvány között magas támlájú karosszék, benne Koprázi József terpeszkedik. Jóképű férfi, arca kortalan, pedig negyvenöt éves. Margit ugyanígy. A férfi cigarettázik. Margit nagyot ásít. Bámul. Talán nem is nézi a tévét. Tekintete a semmiben.

KÁPRÁZATOS MARGIT (hirtelen fölül) Kétezer van! Kétezret írunk!

KOPRÁZI JÓZSEF Kétezer év ragyog föl a múltból. Krisztus kétezer éves.

Margit visszazuhan. Nem szól többet. Fölveszi az előző pózt. Koprázi legyint.

KOPRÁZI JÓZSEF Te tudod, hogy hányat írunk? Hát még az sem jut eszedbe, hogy mikor érettségiztél. Mi a fene! Fejlődik az én angyalom. (Margit felé sem néz. Ül mozdulatlan, feje a fölpolcolt párnákon) Mintha mondtam volna valamit. (Margit mozdulatlan) Jól van. Hallgasd csak. Ez a te műfajod. Hallgatni arany. Mi? Beszélni egy forint! Ugyan már! Paraszti jusst se! Deresre húznak? Azért se! Letépik a körmeit? Akkor se! Ha a fene fenét eszik... de mért koptatom a szám? Mi értelme? Úgysem változol meg soha! Olyan vagy, mint az anyád. Onnan ez az egész. Gének! Azok az átkozott gének. Mi, mi aztán nem veszíthetünk, soha! Inkább elharapjuk a nyelvünket! De akkor se! Kiválasztottak vagyunk. Mi vagyunk az Isten igazi gyermekei! Mi, az ostobák. A lelki szegények. Basszátok meg! (Koprázi már ordít. Felesége még csak feléje sem néz) Miért kell nekem ezt eltűrnöm? Húsz éve? Miért? És még azt meri mondani, hogy fél! Ő fél! Hát nézz már tükörbe! Semmi, de semmi sem látszik azon a nem túl szép képeden. Érted? Semmi! Legalább menj el valami továbbképzésre. Színészetet tanulj. Hogy legalább hihessem...

KÁPRÁZATOS MARGIT Már mindent elmondtam. Váljunk el. És akkor nem kell infarktust kapnod miattam. Nem tudok neked megfelelni...

KOPRÁZI JÓZSEF Nemcsak nekem! Senkinek. Senkinek nem tudsz megfelelni. Nem kellesz az Állami Műháznak, de még a Szent Tádé Hitközség is becsukta a kapuit. Mit akarsz? A depressziód mögé bújni minduntalan? Hát nem! Szégyelld magad! Éhen fogunk döglenni.

KÁPRÁZATOS MARGIT Te is elmehetsz dolgozni.

KOPRÁZI JÓZSEF (fölugrik a karosszékből. Elnyomja a csikket egy régi, kávéházi hamutartóban) Szóval menjek el dolgozni. Én, a mai magyar irodalom jelese! Hát mi vagyok én? Máriás huncut? Írok eleget. Arról nem én tehetek, hogy nem fizet egy lap sem. Vagy ha igen, csak hónapok múlva. Akkor is levonják még a jövő évet is. Hát mit tegyek, mi? Mindent eladtunk már. Ez mindenünk, ami maradt. (körülmutat a szobán)

KÁPRÁZATOS MARGIT Tíz éve nem írtál semmit. Honnét tudod, hogy mostanság hogyan fizetnek. Mi? Föl sem hívtál egyetlen lapot sem.

KOPRÁZI JÓZSEF Miután csak minket lehet hívni. Mert ide jutottunk. És hogy honnét tudom? Mert ezek nem változnak semmit. A kanonizáltak ma is ugyanazok, mint a kommün-

ben. Én már csak tudom! Kiket látsz a tévében. Mi? Kiket? Ugyanazokat. Ugyanazok döntenek életről és halálról. (Margit most a plafont bámulja. Alkonyodik. Koprázi fölkapcsolja lámpáját. Negyvenes izzó hunyorog) Nagypéntek van. Ne veszekedjünk. Viszont nem kell függőnyt mosni. Mert ami nincs, azt nem kell kimosni.

KÁPRÁZATOS MARGIT És az ablak? Akár a tejüveg.

KOPRÁZI JÓZSEF Az Úr átlát mindenben. Ez érdekli a legkevésbé. A bárgyú szokásaink. Ugyan már. (az asztalra mutat. Meg a könyvvállványra) A lényeg a „die Ordnung”. Érted? A rend. Rend az asztalon. Rend a fejekben. Alkony Olga könyvei közé nem keveredhet Synge. Bernanos meg kikívánckozna Seamus Heaney és Holan közül. Mert az próza, emezek meg versek. Érted? Ezért kell a rend. De neked aztán magyarázhatok. Ha rád lenne bízva, minden a feje tetején állna! Ne mondd, hogy nem így van? Na! Nyögjél már valamit! Valami emberit. Hogy hagyjalak békén, tűnjek a francba. Valamit mondjál már.

KÁPRÁZATOS MARGIT De.

KOPRÁZI JÓZSEF Mi az, hogy de?

KÁPRÁZATOS MARGIT Igazad van. Mint mindig. Igazad van.

KOPRÁZI JÓZSEF Persze. Mondd csak. Közben az jár a fejedben, hogy mért nem döglöm már meg. Igaz? Mért nem maradtam a földben? Hazudsz!

KÁPRÁZATOS MARGIT (álmosan oldalt fordul) Milyen földben?

KOPRÁZI JÓZSEF Na jó, elég legyen. Hát te hol voltál az utóbbi tíz évben?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem emlékszem.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát persze, hogy nem! A kisasszony nem emlékszik. Hát szoktak emléktáblát a falra tenni élő ember kedvéért?

KÁPRÁZATOS MARGIT Emléktáblát? Milyen falon?

KOPRÁZI JÓZSEF Ebbe tényleg bele lehet örülni! Pedig a maradék józan eszemet még nem veszítettem el. De lassan beledöglöm... Hát a kapualj fölött mi van?

KÁPRÁZATOS MARGIT Egy ablak.

KOPRÁZI JÓZSEF (az öklét rázza) Az úristállát!

KÁPRÁZATOS MARGIT Menj le, és nézd meg. Komolyan. Ablak van fölötte. A Náci bácsiék laknak ott... ha még élnek egyáltalán.

KOPRÁZI JÓZSEF Jó, akkor nem fölötte! Kissé jobbra...

KÁPRÁZATOS MARGIT Te nyúzol folyton, hogy pontosan fogalmazzak.

KOPRÁZI JÓZSEF Ne játszd meg magad. Mintha nem értenéd. Mondd csak, te komplett hülyének nézel engem?

KÁPRÁZATOS MARGIT Ugyan már. Csak kérdeztél valamit, én meg válaszoltam.

KOPRÁZI JÓZSEF (nem szól semmit, csak bal öklével hatalmasat üt a levegőbe) Igazad van. Te győztél. Te vagy a Cézár. A mindig győztes. Csak ne feledd, hogyan pusztult el ő, a legyőzhetetlen nagy császár. Csak ezt ne feledd. Mert te is ráfaraghatsz egyszer. Ha máshol nem, hát Isten előtt.

KÁPRÁZATOS MARGIT Én nem akarok győzni. Ez a te hülye kitalációd. Semmi kedvem viaskodni veled.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor miért rágsz belülről? Miért eszed bele magad a húsomba? Vérrög vagy az aortámban.

KÁPRÁZATOS MARGIT (fölnévet) Hol?

KOPRÁZI JÓZSEF (legyint) Na, most magyarázhatom. A szívemen élösködsz.

KÁPRÁZATOS MARGIT Élösködik a nénikéd. A nővéred. Meg az anyád. Igen. A saját édes jó anyád.

Koprázi nem szól semmit. Föl-alá sétál, hátratett kézzel. Rágyújt. Leül az íróasztal mögé. Az asztali lámpa buráját úgy igazítja, hogy ne világítson az arcába. Csönd. Koprázi nagyokat sóhajt. Úgy tesz, mintha sírna. Fél szemmel Margitot lesi. Margit oda sem néz. Nyöszörög. Orrát fújja. Margit a tévét bámulja továbbra is. Halványszürke fény szűrődik a képernyőről. Valami táncféle lehet, ahogy Koprázi odasandít, látja, hogy Margit volt évfolyamtársa a szólista.

KOPRÁZI JÓZSEF Ott van az az állat! És te őt nézed. Aki kinyuvasztott!

KÁPRÁZATOS MARGIT Nézi a fene.

KOPRÁZI JÓZSEF Csak tudnám, hogy akkor mit nézel. Semmit? Semmit nem lehet nézni. Semmire csak gondolni lehet. Azt meg minek?

KÁPRÁZATOS MARGIT Megint igazad van. Semmire nem gondolok. Néhány lépés ugrott be. Ennyi.

KOPRÁZI JÓZSEF Néhány lépés. Az ugraművészet csodás léptei. Gratulálok. De mondd, minek? Minek foglalkozol a semmivel? Megszüntél. Érted? Megszüntünk mind a ketten. Nem vagyunk. Élünk is, meg nem is. Sejtek, kromoszómák halmazai vagyunk. De semmi egyéb. Viszont van emléktáblánk. Jó. Elmondom, mit írtak rá az elődeink. Meg a kortársaink. Jó?

KÁPRÁZATOS MARGIT Ha ennyire fontos, akkor mondd.

KOPRÁZI JÓZSEF Egyáltalán nem fontos. Kit érdekel? Na jó. Akkor mondom. Csak azt nem értem, hogy az ilyen marhaságokat mért tárolja az agy. Az én szelektív agyam. Ami csak azt raktározza, ami fontos. Ami nélkülözhetetlen. Amiért élni érdemes. De érdemes-e? Így? Vagy úgy... a többieknek? Na. Szóval azt vészték bele, hogy „EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT KOPRÁZI JÓZSEF, A MAI IRODALOM JELESE ÉS HŰ FELESÉGE, KÁPRÁZATOS MARGIT, AZ ÁLLAMI MŰHÁZ LÉPÉS- ÉS UGRAMŰVÉSZE, UGRÁFUSA, A SZENT TÁDÉ HITKÖZSÉG PÉNZBESZEDŐJE”. Hát ennyi. Te mondd csak. Hű voltál te hozzám?

KÁPRÁZATOS MARGIT Amennyire te hozzám.

KOPRÁZI JÓZSEF Csakhogy én azt mind elmondtam. Nem emlékszel? Még te nevettél a legtöbbet az egészen. Miért nem akkor szóltál, hogy az neked terhes, ha tudsz a félrelépéseimről?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem volt terhes. És tényleg nevettem az egészen.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor meg?

KÁPRÁZATOS MARGIT Semmi.

KOPRÁZI JÓZSEF A kérdésre felelj.

KÁPRÁZATOS MARGIT Voltak. Igen, voltak. Egyszerre hét is. Hegeden. Ahol kezdtem.

KOPRÁZI JÓZSEF Azt már megbeszéltük. Le vannak... jó magasról. Nem tudtál ellenállni. Ilyen van. Amikor az ember nem tud ellenállni. Tátva marad a szája, hogy mik vannak. Hogy milyen, embernek nevezett mutánsok veszik körül. Nem tehetsz róla. (megcsörren a telefon) Hát ez meg ki a frász lehet? Mit akarnak még tőlünk? (már harmadszor csörög) Hol a telefon?

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát kint az előszobában. A cipők alatt.

Koprázi kisiet a színről. Csönd. A tévét alig hallani. Margit foltos fürdőköpennyel betakarja a lábát. A nézőknek háttal, befelé fordul. Szünet. Koprázi érkezik lehajtott fejjel.

KOPRÁZI JÓZSEF (halkan) Már megint alszik. Állandóan alszik. Minimum tizennyolc órát. A huszonnégyből. Világcsúcs! Mert ő menekül. Nem volt elég tíz év a sírban. Ő aztán nem akar élni. Én meg igen. De minek nekem az élet? Minek nekünk élni? Margit! Hallasz?

Margit meg sem mozdul. Aztán hirtelen Koprázi felé fordul. Álmosan pislog.

KÁPRÁZATOS MARGIT Mi van már megint?

KOPRÁZI JÓZSEF Mintha csörgött volna a telefon!

KÁPRÁZATOS MARGIT Na és?

KOPRÁZI JÓZSEF Na és? Csak ennyi? Hogy na és? Hát kerestek bennünket. Érted, bennünket! De tudod mit, el sem mondom.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ha fontos, úgyis elmondod. Ha meg nem...

KOPRÁZI JÓZSEF Igenis fontos! Nagyon fontos. Mert nem tudtam, hogy anya vagy! Húsz évi házasság után! Képzeld csak el...

KÁPRÁZATOS MARGIT Hogy én, anya? Na, ez érdekes. (Margit fölül az ágyon) Erről én sem tudtam.

KOPRÁZI JÓZSEF Ha egy apa nem tud róla, az hagyján. De egy anya!? Kölköd lett abból a hétből? Arra csak emlékszel, hogy szültél-e, vagy sem?

KÁPRÁZATOS MARGIT Igen... tényleg... mintha...

KOPRÁZI JÓZSEF Hölgyeim és uraim, Margitnak rémlik valami!

KÁPRÁZATOS MARGIT Hetvennyolcban... hetvenkilencben... Már zárva volt Hegeden a színház. Nem lehettem senkitől terhes. Nem jártam én senkivel. De tényleg. Voltam a klinikán. Jézusom, megcsászároztak! (fölugrik, lehúzza mackónadrágját, fölhúzza a mackófölsőt. Egy szál bugyiban áll. Köldöknézés. Sehol egy vágás) Nyoma sincs. Elaltattak.

KOPRÁZI JÓZSEF És?

KÁPRÁZATOS MARGIT Várj már! Nem megy ez olyan gyorsan. Emlékeznem kell.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem megy gyorsan. Az ember megszül egy gyereket, és nem emlékszik? Nem jut eszébe azonnal? Megcsászározzák, és nem emlékszik? Hegnek nyoma sincs, de arra emlékszel, hogy császároztak? Megőrülök!

KÁPRÁZATOS MARGIT Nyugodj már meg... jól van, na... tudod, hogy milyen feledékeny vagyok.

KOPRÁZI JÓZSEF Enyhén szólva.

KÁPRÁZATOS MARGIT Szóval kijöttem a klinikáról, és többé nem hallottam semmit.

KOPRÁZI JÓZSEF Ilyen nincs! Ha nem voltál terhes, akkor mért kellett műtétileg beavatkozni?

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát ez az! Mit tudom én... (Margit elhallgat. Maga elé mered)
Dehogynem voltam terhes! De az meg lehetetlen.

KOPRÁZI JÓZSEF Na jó. Ül le szépen. Szóval, hogy is volt? Terhes voltál, meg nem is?
Micsoda baromság ez?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem lehettem terhes! (mosolyog) Hacsak a fogantatás nem a
szeplőtelenységben történt.

KOPRÁZI JÓZSEF Az ilyesmivel nem viccel az ember.

KÁPRÁZATOS MARGIT Másképpen nem lehetett.

KOPRÁZI JÓZSEF És a gyerek? Nem mondták, hogy fiú? Vagy lány? Vagy valami torz-
szülött? Nem mondtak semmit? Ez kizárt. Ne etessél, jó?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem mondtak semmit. Összesúgtak a hátam mögött. Én meg le is
mondtam róla. Mert nem az enyém a gyerek. Semmi közöm hozzá. Meg különben is...

KOPRÁZI JÓZSEF Tudom, sohasem akartál gyereket.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem bizony.

KOPRÁZI JÓZSEF Ezt sem hiszem. Mert ha a drágalátos udvarlód, még Hegeden, aki
kiragadott a hetek karmaiból, ha ő lett volna a férjed, csak úgy potyogtak volna a gyerekek.
Jöttek volna maguktól. Mert az csak úgy jön a népeknél. Nincs benne semmi különös. Az
ember azért házasodik - mondják -, hogy utódokat nemzzen. Mit mondott Illyés? Hogy
nyelvében él a nemzet. Prafrazeálva: de a nyelvével még senki sem nemzett! Jó, mi?

KÁPRÁZATOS MARGIT Majd megszakadok a röhögéstől.

KOPRÁZI JÓZSEF Na, te meg a humor! Neked csak az az egy vicc tetszik, hogy honnan
lehet megismerni a mérges gombát.

KÁPRÁZATOS MARGIT (először a darab során hangosan nevet) Onnan..., hogy... földhöz
csapkodja a kalapját! (könnye is kicsordul)

KOPRÁZI JÓZSEF Rém vicces.

KÁPRÁZATOS MARGIT Óriási!

KOPRÁZI JÓZSEF Mi lett a gyerekekkel?

KÁPRÁZATOS MARGIT (hirtelen abbahagyja a nevetést. Szemét törölgeti papírzsebkendő-
vel. Kifújja az orrát) Mondtam már. Nem tudom.

KOPRÁZI JÓZSEF Csak azért, mert ő telefonált. A gyereked. Akinek állítólag nincsen apja.
Ő hívott, bizony. Hogy megismerné az anyját. A saját szülőanyját. Aki rá se hederített.
Huszonegy éve. Épp Nagypéntek volt, amikor megszülted. Vagy kivették belőled. Mit tudom
én! Neked kéne tudni. Áldjon meg az Isten! Hát én tudjam?

KÁPRÁZATOS MARGIT És hogy hívják?

KOPRÁZI JÓZSEF Sehogy. Nincs neve. Senki nem adott neki nevet. Azt mondta, ő a Fiú.
Ennyi. De ma még fölugrik. Éjfél előtt. Akkor majd tisztázzátok ezt az egészet. Valakire csak
hasonlít! Legalább rád. Ha már szegénynek nincsen apukája.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nincs.

KOPRÁZI JÓZSEF Szeplőtelen fogantatás. Én meg a váci püspök vagyok.

KÁPRÁZATOS MARGIT Hidd már el! Azért kapcsoltam olyan lassan. Mert el akartam felejteni az egészet. Olyan volt, mint egy horror.

KOPRÁZI JÓZSEF Sikerült. Úgy elástad az egészet, ahogy minket tíz évvel ezelőtt. Nem furcsa ez? Hogyhogy itt ülünk? Tíz év halál után? Kik vagyunk mi? Nekünk volt apánk? Anyánk? Testvéreink? Vannak még? Élnek még?

KÁPRÁZATOS MARGIT Persze. Csak letagadtatják magukat. Aki meghalt, az nem élhet.

KOPRÁZI JÓZSEF Szükagyúak. Marhák!

KÁPRÁZATOS MARGIT Na jó. Alszom tovább.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem is kellett volna mondanod. Mi mást tudsz tenni még ezen kívül? Aludni. Aludni. Lenni, vagy nem lenni. Tényleg. Ez itt a kérdés. A többi badarság. A többi kicsavart mosogatórongy. Mint mi ketten. Döntenünk kellene. Legyünk, vagy ne legyünk. Meg kellene semmisülnünk. És ássanak el úgy bennünket, hogy ne tudjunk föltámadni újra. A zsidóknál például örökös tagság van a temetőben. Nálunk meg sírbérlet. Ha lejár és nem fizetsz, kihajítanak. Vagy ami még rosszabb, tényleg bekövetkezik a test föltámadása! És akkor fújhatod. Fújhatjuk...

KÁPRÁZATOS MARGIT (már befelé fordulva) Én az örök halálra vágyom.

KOPRÁZI JÓZSEF Meg sem kellett volna születned. De ha már így történt, hát végig kell játszani a mérkőzést. Nem gondolod? Jól is néznénk ki! Mondjuk a brazilok nem állnak ki a döntőben. Akkor mire volt jó az a sok selejtező, negyedöntő, elődöntő?

KÁPRÁZATOS MARGIT Mért nem hagytak minket a sírban? Lejárt a sírbérlet?

KOPRÁZI JÓZSEF Ugyan. Az huszonöt év után jár le. Föltámadtunk. Próba föltámadás. Mi lettünk a kiválasztottak. Na, ehhez mit szólsz? Kiválasztottak vagyunk. Hogy mire? Azt nem tudom. Majd a Fiú, ha jön, elmondja. Ő talán többet tud nálunk. Mégiscsak a mai kor gyermeke. Számítógép. Világháló, vagy mi a rossebb. Azon csüngnek. Belépsz bárhova, és ott hunyorg az az undorító gép. Föl se néznek. Görnyedve nézik napestig. Ez a mai világ. Szeretet? Óne.

KÁPRÁZATOS MARGIT Visszavágyom.

KOPRÁZI JÓZSEF Hová?

KÁPRÁZATOS MARGIT A földbe. A sötétségbe. Örökre.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem rajtunk múlik. Csak az Isten tudja, mi a szándéka velünk. Mert ő intézte az egészet. Talán azért, hogy kimaradjunk az átmeneti időkből. Erre tessék! Még ma is átmeneti idők vannak. Nálunk évszázadokig tartanak az átmeneti idők. Mintha a telet egyből nyár követné, a nyarat meg tél. Sohasem lesz ebben a hazában tavasz és őszi. A nép, a nép nem választott ki semmire. Hiába a Szűzanyának följánlott ország. Meg a nyulak Margitja. A Szűzanya is tehetetlen ezzel a széthúzással szemben. Nincs egység, és nem is lesz. Nem azért, hogy tömeg legyünk! A tömeg massa. Nem. Individuumokból áll össze ez a massa. De az individuumok sem individuumok. Eleve masszának születtek. Így aztán sohasem áll össze ma nemzet. (Koprázi észreveszi, hogy Margit már szuszog. Majd horkolni kezd. Betakarja lábát a foltos fürdőköpennyel. Háttal áll a nézőknek. Kezét összekulcsolva fölemeli) Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse Jézus. (odakintről csöngetés hallatszik. Aztán még egy. Koprázi kifelé bámul. A harmadik csöngetés már hosszabb) Jó, jó, megyek már! Ne nyomja, mint az állat! (kimegy a színről) Egy pillanat! (odakintről beszélgetésfoszlányok. Koprázi lép be, mögötte

fél fejjel alacsonyabb, sötéthajú, fiatal férfi lépked. Arca sápadt, átszellemült. Nagyon halkán beszél) Parancsoljon. Vagy inkább gyere. Én vagyok az idősebb. Ne haragudj. Koprázi József vagyok. (kezét nyújtja a fiatalember felé. Amaz zavartan nézi) Na! Csapjál bele! Nem disznóláb ez! A mai magyar irodalom jelesének a jobbjá. Nem Szent Jobb, de értékes. Nekem elhiheted!

FIÚ Tudom.

KOPRÁZI JÓZSEF Mit tudsz?

FIÚ Mindent.

KOPRÁZI JÓZSEF Jó, jó, én is ezt szoktam mondani. Aztán kapok a fejemre, hogy az ember nem tudhat mindent.

FIÚ Az ember nem is.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor kicsoda?

FIÚ Az Atya. Ő mindent tud. És az ő egyszülött fia. És a Szentlélek.

KOPRÁZI JÓZSEF Ez már bizony igaz. (Koprázi láthatólag zavarban) Hová ültesselek?

FIÚ Jó nekem itt a padlón is. (azzal szó nélkül leül, törökülésben elhelyezkedik a padlón)

KOPRÁZI JÓZSEF Szőnyegünk sincs már. Eladtuk. Gépi perzsa volt, ott egye meg a fene.

FIÚ Tudom.

KOPRÁZI JÓZSEF Te Fiú, idefigyelj. Te mindentudó. Mitadtunk még el?

FIÚ A velencei kristálycsillárt, a könyvek 95 %-át, azt a szecessziós ülőgarnitúrát onnan a sarokból (mutat a hattyúágy mögé), meg a festményeket. Nagybányaiak voltak. Kettő is. Meg egy Glatz Oszkár nyomat. Hegedűs László-rajz. Melocco, Gross Arnold-nyomatok.

KOPRÁZI JÓZSEF (a megdöbbenéstől szóhoz sem bír jutni) Hát... te jártál már itt?

FIÚ Soha.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem vagy te egy betörő? Így akarsz a bizalmunkba férközni?

FIÚ Mi az a betörő?

KOPRÁZI JÓZSEF (fölnevet) Mindent tud, de azt nem, mi az a betörő! Hát ez jó! Nagyon jó.

FIÚ Csak amit az Atya tud, azt tudom én is. Ami tőle származik.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát a betörés tényleg nem isteni természetű. Ebben egyetértünk. Na, mesélj. Ki vagy te, és mit akarsz?

FIÚ Megismerni az anyámat. Margitot. Káprázatos Margitot.

KOPRÁZI JÓZSEF Honnan tudod, hogy ő az anyád? Ja... bocsánat. Hát persze! Te mindent tudsz! Akkor ez a legkevesebb. Ott fekszik azon a...

FIÚ Hattyúágyon. Szép.

KOPRÁZI JÓZSEF Az ágy?

FIÚ A tárgyak is lehetnek szépek. Az ágy is szép. De Margit...

KOPRÁZI JÓZSEF Méghogy Margit szép!

FIÚ Mintha nem is élne.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem is él. Élőhalott. Tíz évig...

FIÚ Tudom. Addig voltatok a sírban.

KOPRÁZI JÓZSEF De mért pont mi?

FIÚ Az Atya akarata.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát ez nagy megtiszteltetés! (föláll íróasztala mögül, hátrateszi a kezét) Másképp is kiválaszthatott volna. Mondjuk, adhatott volna egy picivel több sikert. Margitnak, aki az ország legmuzikálisabb ugráfusa, több teret. De nem. Csak és kizárólagosan a szenvedést.

FIÚ A megváltás alulról építkezik. Vannak kis és nagy megváltók. Valakinek szenvednie kell, hogy másoknak könnyebben mehessen.

KOPRÁZI JÓZSEF Ezt én is tudom. De miért pont mi?

FIÚ Nemcsak ti ketten. Sokan. Ezrek és ezrek. Csak nem ismeritek egymást. Nem kontra-szelekció ez. Nem. Természetes kiválasztódás. Csak éppen a szenvedésre.

KOPRÁZI JÓZSEF Köszönjük szépen.

FIÚ Boldogok a szomorúak, mert majd megvigasztalják őket.

KOPRÁZI JÓZSEF Ki? És mikor?

FIÚ Eljön az ideje. Mindent tudni akarsz. És érzékelni. Látni! De...

KOPRÁZI JÓZSEF ...de boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek!

FIÚ Úgy van. Megtanultad a leckét. Bravó! Így kell. Így szabad.

KOPRÁZI JÓZSEF Ki mondja ezt?

FIÚ Az Atya.

KOPRÁZI JÓZSEF Meghajlok előtte.

FIÚ Margit nem ébred föl. Hiába beszélgetünk.

KOPRÁZI JÓZSEF Ne is költögesd. Mert akkor aztán azt sem fogja tudni, hogy te itt vagy egyáltalán. Órákba telik, mire magához tér. A depresszió beleköltözött. Mint valami mikro-sejtes carcinoma. Kapaszkodik, szóródik. A lélek helyére rakott fészket. Halálos. Imádkozzál, hogy a Szentlélek meglátogassa őt is.

FIÚ A Szentlélek nem tolakszik. Meg kell őt hívni! Akkor jön. Nem is kopogtat. Mert akkor még mindig meggondolja az ember, hogy nyisson-e ajtót. Meg kell őt hívni. De Margit képtelen. Tényleg, ahogy mondd, kevés a remény.

KOPRÁZI JÓZSEF Imádkozz!

FIÚ Megteszem.

KOPRÁZI JÓZSEF Akár együtt is.

FIÚ Jó. (kezét összekulcsolja, térdre ereszkedik. Koprázi föláll)

KOPRÁZI JÓZSEF Csak ne hangosan, mások előtt, mint a képmutatók.

(Koprázi szája mozog. A Fiú mozdulatlan. Egyszerre fejezik be az imát. A Fiú újra törökülésben. Koprázi keresztet vet. Visszaül az íróasztal mögé.)

KOPRÁZI JÓZSEF Tudod, azt nem értem, miért kell kétezeréves ima után odabiggyeszteni, hogy tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség. Mert rendben: kell, szükséges az ökumené. De azért mégis. Mert kié az ország? Hát a demokritosz szerint a népé. Nálunk a mindenkori kormányoké. Istené semmiképp. Kié a hatalom? Ugyanaz, mint az előbbie. A dicsőség meg a sportembereké. Egy olimpiai bajnok lehet dicső. De Isten? Neki nincs szüksége egyikre sem. Hatalomra, a mi mély alázatunkra, a Szűzanyának följánlott hazánkra, dicsőségre meg végképp nincs szüksége. Ő maga a dicsőség. De ez sem igaz. Isten szerény. Isten visszahúzó. Aki egyszülött fiát leküldi közénk, hogy a világ bűneit magára vegye és meghaljon értünk, az maga a szeretet. Alázat.

FIÚ Így igaz, testvérem, József.

KOPRÁZI Ugyan már, ne Józsefezz. Jóska. Vagy Józsi. Nekem mindegy. De nem is kérdeztem: innál, ennél-e valamit? Van még egy kis kávé, meg háromnapos kenyerem. Talán egy kis margarin is akad...

FIÚ Ne fáradj. De azért köszönöm. Én a lélekből táplálkozom. És ha nem haragszol, mennék is.

KOPRÁZI JÓZSEF Aludj nálunk! Hát hová mennél?

FIÚ Elvegyülni az emberek közt. Ez az én dolgom.

KOPRÁZI JÓZSEF Éjszaka? Leütnek. Kirabolnak.

FIÚ Hozzám nem érhet senki. Csak az, akit akaratom magamhoz enged.

KOPRÁZI JÓZSEF Na, erre kíváncsi vagyok.

FIÚ Mire?

KOPRÁZI JÓZSEF Hát, hogy hogyan menekülsz el az olyanok elől, akik nem hordozzák a szentlelket?

FIÚ Fölismerem őket. És eltűnők.

KOPRÁZI JÓZSEF Akár az erdőben a vadnyom.

FIÚ József Attila. Tudom. De nem úgy. Láthatatlanná válok. Mint a levegő. Mely ha jelen van is, rácsodálkozni nem szokás.

KOPRÁZI JÓZSEF Varázsló vagy? Vagy micsoda? Egy élő Houdini?

FIÚ Nem varázslat ez. Annál sokkal könnyebb. Majd holnap, Nagyszombaton benézek, hogy beszéljek anyámmal. És most eltűnök. (föláll, karját széttárja. Kialszik a negyvenes izzó. Füst csap föl a padlóból. Szünet. Ismét fölgyllad a villany. A Fiú nincs sehol. Koprázi dermedten ül. Majd fölpattan)

KOPRÁZI JÓZSEF Eltűnt. Uramisten. Eltűnt! Vagy kiszökött az ajtón? (kiszalad a színről. Aztán Margitot rázza) Az ajtó belülről zárva! Margit!

Sötétség. Szünet. A szín lassan, fokozatosan világosodik. Fény szűrődik be a hattyúágytól balra. Margit ugyanabban a ruhában és pózban, mint este. Koprázi kempingágyon alszik. Piros-fekete kockás paplanát lerúgja magáról. Ásít. Nyújtózik.

KOPRÁZI JÓZSEF Margit! Margit! Ébresztő, föl! (Margit nem mozdul. Koprázi fölkel, nagyot ásít. Egy szál alsóban. Margit fölé hajol) Margókám. Kicsi mumikám. Már dél van. Ideje, hogy reggelizünk. (Margit kinyitja szemét)

KÁPRÁZATOS MARGIT Hogy süt a nap! Szinte vakít.

KOPRÁZI JÓZSEF Északi fekvésnél legföljebb a nővéredet, aki nincs. A szemközti ablakból verődik vissza a fény. De ezt már annyiszor elmondtam, hogy lassan nyulat fogok! Átkozott udvari lyuk!

KÁPRÁZATOS MARGIT Jól van, na! Tudom már. Emlékszem. Akkor is jólesik a fény.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát aki a földbe vágyik...

KÁPRÁZATOS MARGIT De még nem vagyunk a földben. Még nem. De hamarosan.

KOPRÁZI JÓZSEF Menjen a bánat a földbe! Most, amikor meglátogatott a fiad?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nekem nincs fiam!

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor személyesen az Isten járt itt tegnap este.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ki járt itt?

KOPRÁZI JÓZSEF A Fiú.

KÁPRÁZATOS MARGIT Mért nem keltettél föl?

KOPRÁZI JÓZSEF Mert úgy aludtál, mint a halottak.

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát nem is élek én már.

KOPRÁZI JÓZSEF A Fiú sem akarta, hogy fölébresszelek. Ma eljön újra. Nagyszombat van. Lélektisztítás. Meg egy kis reggeli. Négynapos kenyér.

Margit odakintről befelé.

KÁPRÁZATOS MARGIT Egy kenyér?

KOPRÁZI JÓZSEF Másfél!

KÁPRÁZATOS MARGIT Akkor nekem nem jut egy falat sem.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor legyen egy szelet. Kis margarinnal. Felvágott maradt még?

KÁPRÁZATOS MARGIT Két szelet parizer!

KOPRÁZI JÓZSEF Megosztozunk rajta. Teát is kérek. Meg kávét!

KÁPRÁZATOS MARGIT Viszem. Azonnal viszem!

Koprázi fölöltözik. Mackónadrágot húz, felsőtestére kék pólót. Rágyújt. Leül az íróasztal mögé. Régi Royal-típusú írógépét babrálja. Papírt fűz be. Hangosan veri a gépet. Margit még mindig odakintről.

KÁPRÁZATOS MARGIT Még a földszinten is hallják!

KOPRÁZI JÓZSEF Kapják be.

KÁPRÁZATOS MARGIT Csak nehogy följelentsen valamelyik vénasszony.

KOPRÁZI JÓZSEF Addig él.

KÁPRÁZATOS MARGIT Csak vigyázz! Mit írsz már megint?

KOPRÁZI JÓZSEF Egy dokumentum-novellát. Vagy esszét? Mit tudom én. Nálam össze-folynak a műnemek. Ezt a házat írom meg. Hogy itt, a földszinten húztam az igát az Ecclesiában! Meg a Szent István társulat. Hogy láttam Pilinszkyt, ahogy baktat fölfelé az Új Emberhez. A Vigiliáról. Hogy ott írták a legszebbeket rólam. Meg a templom. Ez az egész

Ferenciek-tere. Ez az életem. A Belváros. Mint Thurzóé a régi Lipót utca. Csak én nem tudok úgy írni, mint Thurzó. Nem vagyok eléggé érzékletes.

Margit tálcán hozza a reggelit. Koprázi ölébe veszi. Margit szintén, a hattyúágyon ülve. Falatoznak.

KÁPRÁZATOS MARGIT Dehogynem. Száz közül is megismerni a stílusodat.

KOPRÁZI JÓZSEF Az kevés. Az érzékletesség, az a minden. (teát kortyol) Te, tudod, miért lett a Lipót utcából is Váci utca?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem én!

KOPRÁZI JÓZSEF Hát hiába mondtam én, hogy olvasd el a Belváros és vidékét?

KÁPRÁZATOS MARGIT Olvastam.

KOPRÁZI JÓZSEF Csak kihullik a fejedből minden, ami nem ugráfia.

KÁPRÁZATOS MARGIT Valóban.

KOPRÁZI JÓZSEF Nos. A Lipót utcaiak föl voltak háborodva. Hogy mindenki csak az északi, elegáns Váci utcába járt vásárolni, flangálni, puccos hölgyek és urak. A déli félteke meg olyan volt, mint egy álmos szicíliai kis falu. Nem történt semmi. És addig rágták a hivatalosak fülét, mígnem ez is Váci utca lett. Ami logikus is, hiszen a Váci utca mértani pontosságú meghosszabbítása a Lipót utca volt. Egész ki a Fővám térig. Érted?

KÁPRÁZATOS MARGIT (maga elé bámul) Igen.

KOPRÁZI JÓZSEF (főlemeli hangját) Egy frászt érted. Na, mit mondtam utoljára?

KÁPRÁZATOS MARGIT Hogy kimegy a térig.

KOPRÁZI JÓZSEF Milyen térig?

KÁPRÁZATOS MARGIT Azt nem tudom.

KOPRÁZI JÓZSEF Fulladj meg. Érted? Fulladj meg. Ott jön ki a kenyér, ahol bement. Ezt kívánom! És egy ilyennek gyönyörű fia van. Egy ilyennek!

Koprázi újra rágyújt. Kávéját kavargatja. Margit még a kenyér majszolásánál tart.

KOPRÁZI JÓZSEF Na, ebbe is bele lehet örülni! Hogy lehet ilyen lassan enni? Tudom... tudom. Jó a gyomornak. Az ételt alaposan meg kell rágni. Anyád mondta? Vagy a doktór bácsika? (Koprázi idétlenül gügyög) Netán az ugraművész nevelésében? Mi?

KÁPRÁZATOS MARGIT Hadd egyek nyugodtan.

KOPRÁZI JÓZSEF Egyél csak nyugodtan. Engem meg üssön meg a gutman. Igaz? Ki vigyázna rád, te szerencsétlen? Mi? Ki hívná ki a mentőt, ha bele óhajtasz szédülni a halálba?

KÁPRÁZATOS MARGIT Mondtam már, hogy többet nem teszek ilyet.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor is azt mondtad. Előtte egy héttel. És akkor tessék. Ha Isten nem nyitja ki a szemem hajnali fél ötkor, akkor ma tényleg halott vagy. És akkor nyista föltámadás! Akkor jött volna az örök halál. A sötétség. Évmilliárdokig!

KÁPRÁZATOS MARGIT Az a jó!

KOPRÁZI JÓZSEF Tehát én legyek, hogy nem mondjam hálás, amiért a saját feleségem nem jelentett föl, hogy megmentettem az életét! Hát ez már több mint cinizmus! Ez már több mint gyalázat. Ez maga az infernó. Innen már nincs lejjebb! Innen már csak fölfelé vezet út. Csak nem nálad.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ha ennyire gyűlölsz, miért nem hagytál meghalni?

KOPRÁZI JÓZSEF Hagytalak volna? Hát hogyan tehetnék ilyet? Katolikus létemre? Hogyan nézhettem volna tükörbe azok után? És egyáltalán. Az embernek nincs választása. Meg kell tennie valamit, és megteszi. Nem gondolkodik, nem vacillál, mert akkor vége. És akkor tényleg a tepszi a Kórbonctani Intézetben. Ráadásul még meg is vádoltak volna. Hátha én tettem a gyógyszert az italodba!

KÁPRÁZATOS MARGIT Az előbb azt mondtad, hogy nem is gondolkodtál. Mintha valaki vezetett volna, mit kell cselekedned. Akkor hogy jön ide a rendőrség?

KOPRÁZI JÓZSEF Az nem akkor jutott eszembe! Hanem utána. Hogy mi lehetett volna. Nem érted. Nem értesz te semmit. Ha megjön a Fiú, jobb, ha nem szólsz egy szót sem. Hülyeségeket meg végképp ne beszélj! Mert nagyon okos a srác. Elbújhatok mellette. Úgyhogy vigyázz.

KÁPRÁZATOS MARGIT Vigyázok. A fene akar veletek vitatkozni.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát ne is! Egyébként a te fiad... tőlem aztán!

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem lehet az én fiam. Hányszor mondjam még el?

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor nem a te fiad. Majd ezt megvitatom vele. Ő biztosan tudja a választ. A megmagyarázhatatlant. Én már kevés vagyok ehhez. Egzakt választ úgysem lehet adni. Csak transzcendenst. Vagy metafizikusat. Az meg kit érdekel? Csak a kétszer-kettő igazsága egzakt.

KÁPRÁZATOS MARGIT Én csak egy buta falusi lány vagyok. Az is maradok mindörökre.

KOPRÁZI JÓZSEF Bizony! Nem én mondtam. Hiába lettél te ugráfos! Meg mester! Maradsz, aki voltál. A gének, tudod. Azok az átkozott gének. Az átkozott paraszti fajtád.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ezt már párszor a fejemhez vágta.

KOPRÁZI JÓZSEF De nem elégszer! Bár hiába minden. Ami sok, az nem kevés.

KÁPRÁZATOS MARGIT Szellemes aforizma. Saját találmány?

KOPRÁZI JÓZSEF Nem. Még a seregben, tudod, a Kapa, ő mondta ezt. Nógrádi srác volt. Nagy marha. Szerintem is szellemes. Csak nincs semmi kézzelfogható értelme. Viszont én átírtam egy-két nagy magyar mondást. Például, (íróasztalához nyúl. Cédulát vesz elő a fiókból) „Halottakról vagy jót, vagy rosszat.” Aztán. Itt egy másik gyöngyszem. „Kés, villa, olló, kapja be a holló”. (Margit rezzenéstelen arccal hallgat) Legalább mosolyognál. Csak úgy, udvariaságból. Hogy az ember azt hihesse, tetszik, amit csinál. De a kisasszony juszt se! Na jó. Folytassuk. „Se füle, se macska.”

KÁPRÁZATOS MARGIT Na látod. Ez jó. Aranyos. De szeretnék egy macskát.

KOPRÁZI JÓZSEF Minek? Arra a kis időre?

KÁPRÁZATOS MARGIT (szeme tágra nyílik) Miféle kis idő?

KOPRÁZI JÓZSEF (leroskad a karosszékbe) Úgy érzem, nem sokáig rontjuk már a levegőt. Valami ezt súgja. Itt (melle középeére bök) legbelül, a gátor táján fáj valami. A lélek jelez.

Hogy készülj, Józsi. Mert az időd fogytán. Káprázatos Margittal együtt fogtok távozni. Mert csak próbaidős föltámadottak vagytok. Letelt az időtök. És mivel elválaszthatatlanok vagytok, együtt baktattok majd az úton. Hogy hová? Azt nem súgta meg. Csak annyit, hogy megyünk. Ne szekáljuk többé egymást. Úgysem fogunk egymással soha egyetérteni. Tűz a vízzel.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ez a se veled, se nélküled?

KOPRÁZI JÓZSEF Ugyan már! Ez nem egy brazil szappanopera! Isaura. Te, kis szerencsétlen. A mi kapcsolatunk égi áldás. Áldás, és mi nem érezzük át kellőképpen. Az Isten áldása van rajtunk. És ennél nem kell több.

KÁPRÁZATOS MARGIT Tudom. Én is érzem. Már nem lázadok többé.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem is lázadtál soha. Én. Én aztán igen! Még a seregben is. Pedig ott aztán nem pöcsöltek. Mégis. Megmondtam a magamét. Ma meg? Nyikkanni nem merek. Jóság? Gyávaság? Majd megkérdezem a Fiútól.

Csöngetnek.

KOPRÁZI JÓZSEF Margóm, vidd már ki a tálcákat! Ez a Fiú lesz!

Margó lassú mozgással szedi össze a maradékot. Kiviszi. Koprázi is kimegy a színről. Szünet. Odakintről.

KOPRÁZI JÓZSEF Na, hát eljöttél? Kicsit későbbre vártunk. Képzeld, most reggeliztünk. Délben!

FIÚ Az ember akkor eszik, amikor megéhezik.

KOPRÁZI JÓZSEF Na jó, de délben?

FIÚ Akkor.

KOPRÁZI JÓZSEF Gyere beljebb. Margit a konyhában szöszmötöl. Talán mosogat. Soha nem hagy szennyes edényt.

Belépnek. Elöl a Fiú, mögötte Koprázi. Margit is érkezik.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát akkor ismerkedjete meg. Ő Káprázatos Margit.

FIÚ Tudom. Köszöntlek, anyám.

KOPRÁZI JÓZSEF Margit azt mondja, nem ő az anyád.

FIÚ De.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem lehet. Nem voltam én akkor senkivel. Akkor meg hogyan?

FIÚ Vannak mélységesen mély titkok. Ez is olyan. Én tudom a titkot. Eljön az idő, amikor ti is megtudjátok.

KOPRÁZI JÓZSEF Ne csigázz, ne csigázz!

FIÚ Csigázni?

KOPRÁZI JÓZSEF Ezt csak úgy mondjuk. Azt jelenti, hogy a kíváncsiságunkat direkte hergelik és...

FIÚ Ne kíváncsiskodj. Aminek el kell jönnie, az úgyis eljön.

KOPRÁZI JÓZSEF Jó, maradjunk ebben. Margit, ülj le. És kérdezd a fiad.

KÁPRÁZATOS MARGIT Kérdezzem? Én? Aki nem tudok semmit?

FIÚ Mindent tudsz. Amit kell, azt tudod. És ez elég.

KOPRÁZI JÓZSEF Így van! Na látod! Ő is megmondta. Bár nem ártana egy kicsivel több tudás is.

FIÚ Minden tudásnál többet ér a szeretet.

KOPRÁZI JÓZSEF Igaz. De Margitban mintha nem volnál meg...

FIÚ A szeretet? Megvan benne. Csak nem engedi magához a Szentlelket. Csak az ugráfiát szereti. Önmagát meg a legkevésbé!

KOPRÁZI JÓZSEF Na, Margó, mit szólsz? Hát nem ezt mondtam én is?

KÁPRÁZATOS MARGIT De.

FIÚ Istent kell szeretni. A magadban élő Istent.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nincs bennem.

FIÚ Ez az életed botránya.

KÁPRÁZATOS MARGIT Botrány?

FIÚ Még annál is több. Katasztrófa. Ezért vagy élhetetlen.

KOPRÁZI JÓZSEF Csak alszik. Egész nap csak alszik.

KÁPRÁZATOS MARGIT Imádom az Istent! Nem járok templomba. Erről nem tehetek. Gyűlölöm a képmutatást. Bár azt mondja a Józsi, hogyha többen imádkozunk egyszerre, akkor az Úr jobban meghallja könyörgésünket. Én nem hiszem. Intimebb a kapcsolat, ha önmagamamba fordulva imádkozom.

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor meg minek a templom?

FIÚ Az Isten háza? Hát azért, mert itt is lehetsz intim magányban. És ott valóban kezed összeérhet az Isten kezével. Az Atya mélységes magányodat magáévá teszi és osztozik rajta. Így váltok eggyé az Atyában.

KOPRÁZI JÓZSEF Na, de Margit...

FIÚ Margitnak mindent meg kell bocsátani. Hogy is mondta Simone Weil? Aki a végső sikoltásból visszatér és megmarad benne a szeretet, az a szent. Aki visszatér, és nem marad meg benne a szeretet, annak meg mindenért meg kell bocsátani. Ezek az Atya szavai is. Ember ilyeneket nem mondhat ki. Ezek az Atya szavai, amelyeket valamelyik, általa kiválasztott emberrel bocsát a földre. Margit művei az Atya művei. Őket adja tovább. De közben kiválasztott, a szenvedésre. Hogy mások helyett...

KOPRÁZI JÓZSEF (fölugrik, nevet) De hiszen én is ezt mondtam! Mindent tudok.

FIÚ Sokat tudsz.

KOPRÁZI JÓZSEF Persze. Ezt csak úgy mondjuk. Hogy mindent tudunk. De azt is tudjuk, hogy a jó pap holtáig tanul. Bár én nem is tanulok. Margit se. Csak úgy tudjuk. Évmilliók óta. Talán. Bennünk is inkarnálódott évmilliók tudása.

FIÚ Bizony.

KOPRÁZI JÓZSEF (kihúzza magát. Rágyújt. A Fiút kínálja) Ne, próbáld ki. Valami szenvedély csak kell egy embernek.

FIÚ Embernek igen. Bár haszontalan.

KOPRÁZI JÓZSEF Embernek? Hát te mi vagy? Ősállat?

FIÚ Valami olyasmi. De azért nem teljesen.

KOPRÁZI JÓZSEF Egy nagyon okos barátom azt mondta, hogy a művész hüllő. Költő. Az pedig a madár. Mert a hüllőből fejlődött ki a madár. Kloáka nyílással ürítenek. A költő - madár. Hát nem gyönyörű?

FIÚ Több annál. Igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF Ami igaz, az nekem gyönyörű is.

FIÚ Úgy legyen.

KÁPRÁZATOS MARGIT De mesélj már magadról is.

FIÚ Nincs mit mondanom. Huszonegy éves vagyok. Túl jón és rosszon. De inkább az utóbbin.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem értem.

KOPRÁZI JÓZSEF Mit értesz te? Semmit. Jobb, ha nem szólsz többet.

FIÚ Hagyd őt. Dehogynem tud. Majdnem mindent. Csak nem kiáltja világgá.

KOPRÁZI JÓZSEF Ugyan már! Majdhogynem analfabéta.

FIÚ Én teljesen. Sem írni, sem olvasni nem tudok. Nem is kell, hogy tudjak.

KOPRÁZI JÓZSEF Micsoda? Aki csak úgy fejből idézi Simone Weilt, az nem tud olvasni? Ne etess te is. Engem állandóan etetnek. Hát mit képzeltek ti? Anyja fia, semmi kétség.

FIÚ Mit mondott Mozart?

KOPRÁZI JÓZSEF Azt nem tudom. Hogy szóban. De ott a Lacrimosa a Requiemből. Abban megszólal rendesen. Vagy a g-moll szimfóniában. És sorolhatnám.

FIÚ Mégis. Túl a zenén, amit nem tudott zenével kifejezni, mondott valamit, ami kozmikus. Axióma. Minden tekintetben. Nyilván nem ő mondta ezt sem, csak az Atya által.

KOPRÁZI JÓZSEF Hallgatom.

FIÚ „Komponiert ist schon alles, nur schreiben nicht.”

KOPRÁZI JÓZSEF Ugyan nyolc évig nyúzották velem a németet, de egy kukkot sem értek. (a Fiú törökülésbe csavarodik)

FIÚ Már minden meg van komponálva, csak megírva nincs.

KOPRÁZI JÓZSEF Értem már!

KÁPRÁZATOS MARGIT Egy kukkot se.

KOPRÁZI JÓZSEF (legyint) Nem is kell, hogy értsed. De így minden világos. Bár hozzá kell tennem, hogy akkor az Atya csak azokon keresztül szólal meg, akikben ott munkál a Szent-lélek.

FIÚ Nem teljesen. Itt van például Margit. Nem? Akit ő választ ki erre a szerepre. Hogy miért őket, az az Atya mélységes titka. Én sem tudom. De egy bizonyos. A jelentős, nagy műveken, gondolatokon, filozófiákon ott az Atya ujjnyoma. Lehelete.

KOPRÁZI JÓZSEF És az én műveim?

FIÚ Ott vannak. Ujjnyomok, kissé elmosódva. A Margitéin több is van. Csakhogy ezek az ujjnyomok azonosíthatatlanok.

KOPRÁZI JÓZSEF Meg vagyok nyugodva.

FIÚ Csak semmi restség.

KOPRÁZI JÓZSEF Csak úgy mondtam... vigasztalni próbálom magam.

FIÚ Ne tedd. A vigasztalást majd elnyered a Mennyben.

KOPRÁZI JÓZSEF Én itt, a földön is szeretném...

FIÚ Margit. Itt van Margit. Ő a te vigaszod. Te magad bővítetted ki a Simone Weil-i mondatot, hogy a hazát csak részvéttel szabad szeretni. Akkor azt írtad, hogy mindent. Ez a szeretet kulcsa. Margitot csak részvéttel szabad és kell szeretni.

KOPRÁZI JÓZSEF Ezt teszem.

FIÚ Csak próbálsz. De tudom, nehéz kenyér.

KOPRÁZI JÓZSEF Iszonyatos. De csinálom. De vajon az Atyát kell-e részvéttel szeretni?

FIÚ Az Atyának nincs szüksége az emberi részvétre. Mert ő maga a részvét.

KOPRÁZI JÓZSEF Tehát ezt is onnan nyerjük. Az Atyától.

FIÚ Mindent.

KÁPRÁZATOS MARGIT Mesélj magadról! Ha tényleg én szültelek...

FIÚ Igen. Te hoztál világra. De vétlen vagy minden cselekedetedben.

KÁPRÁZATOS MARGIT Így is fáj. Ha tudtam volna...

FIÚ Meg volt írva. Így kellett lennie.

KÁPRÁZATOS MARGIT De mi volt a kórházban? Mi történt?

FIÚ Azt nem tudom. Csak arra emlékszem, hogy lehettem három éves, amikor kitettek egy tanyára a Fehér-tó fölött. És ott nőttem föl. Nagykorúságomig ott szenvedtem végig az életet.

KÁPRÁZATOS MARGIT Szenvedtél?

FIÚ Mint a kivert állat. Mint József Attila Öcsödön. De persze sokkal többet.

KÁPRÁZATOS MARGIT Vertek?

FIÚ Ostorral. A gazda. A gazdasszony meg a falhoz vágott. A saját fiúk, aki tíz évvel volt idősebb nálam, az meg ököllel verte az arcomat.

KÁPRÁZATOS MARGIT (elszörnyülködve) Enni adtak legalább?

FIÚ Nincs szükségem élelemre. De ezt már mondtam Józsefnek. Ne aggódjatok! A jobb lator üdvözült. És ne bízzátok el magatokat, a bal lator elkárhozott!

KOPRÁZI JÓZSEF Beckett mondta a Godot-darab kapcsán egy interjújában.

FIÚ Igen. De Szent Ágostontól idézte.

KOPRÁZI JÓZSEF Ha te mondd!

Margit fölül a hattyúágyban. Lábát maga alá húzza.

KÁPRÁZATOS MARGIT És hol aludtál, kisfiam. Hol aludtál télen? Ott a tanyán?

FIÚ Az istállóban. Beadtak nekem valami ételt mindig. Kását, babot, nyers zöldet. Kenyeret soha. Én meg odaadtam az állatoknak, akik közt fölöttem. Tyúknak, nyúlak, disznónak, marhának, lónak. Volt kutya is, fehér, göndör. Nem ismerem a fajtájukat...

KOPRÁZI JÓZSEF Na látod, te sem tudsz mindent. Komondor volt, igaz?

FIÚ Te tudod! Nem mondták, hogy komondor. Mindegy. Azzal is jóban voltam.

KÁPRÁZATOS MARGIT És nem haragszol rájuk?

FIÚ Az mit jelent?

KOPRÁZI JÓZSEF A harag? A gyűlölet? A megvetés? Hát tudnod kell, te mindentudó, hogy mit mondott Schopenhauer? A gyűlölet a szív ügye...

FIÚ ...a megvetés az észé.

KOPRÁZI JÓZSEF Ezt is tudja! Megáll az ész!

FIÚ Persze. Muszáj tudnom. De haragudni? Gyűlölni? Megvetni? Mik ezek?

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát én sohasem bocsátanék meg nekik. Amíg élek!

FIÚ Bocsássatok meg ellenségeiteknek. Ez az Újszövetség. Innen, hogy megfordul a világ. A többi semmi. Szeressétek ellenségeiteket.

KOPRÁZI JÓZSEF Megpróbáltuk. Megpróbálták mások is. Nem megy. Még barátokat sem mindig könnyed dolog szeretni. És tudod, mit mondok én? A szeretetet nem bírja mindenki elviselni. Vagy azért, mert valami mögöttes szándékot érez, vagy azért, mert a szeretet nehéz teher. Menekülnek alóla, nehogy agyonnyomja őket. Margitnak is közel 15 év kellett, mire kiismert. És rájött, hogy semmi rosszat nem akarok. Ilyen vagyok és kész. Hogy minden vérvörös veszekedés után fél órával nekem már semmi bajom sincs vele. Mert meg tudok bocsátani. Sőt! Még bocsánatot is tudok kérni. Pedig Isten lássa lelkemet, soha, de soha Margitnak nem volt igaza velem szemben. És mégis.

FIÚ Öndicséret?

KOPRÁZI JÓZSEF Nem. Csak a tények kedvéért mondtam. De ellenségeket cirógatni... hát ahhoz gyomor kell.

FIÚ Nem kell ahhoz semmi. Csak a belülről fakadó, sugárzó szeretet.

KOPRÁZI JÓZSEF Adja Isten, hogy legyen minden emberrel. De sohasem lesz így. Legálábbis az elkövetkezendő újabb kétezer évben biztos, hogy nem.

FIÚ Még a halál sem biztos, te meg kinyilatkoztatasz. Ne jósolj. Ne prognosztizálj. Messze még a hajnal.

KOPRÁZI JÓZSEF A föltámadás dicső hajnala? A holnap reggel. Bizony közel van. Már alámerült a nap a kopott falak között. (Koprázi az ablak felé mutat. A szobában félhomály)

KÁPRÁZATOS MARGIT Fiú, te fantasztikus vagy.

FIÚ Én? Egyszerű vagyok, mint a születés. És a sivatag homokja. Átlátszó, mint a víz.

KÁPRÁZATOS MARGIT Aztán lányok vannak-e már? Ilyen jóképű srácnak ne volna...

FIÚ Nem érintettem még leányt.

KÁPRÁZATOS MARGIT (összecsapja a kezét. Koprázi felé sandít. Fejét csóválja) Hát... engem az sem zavar... ha fiúkkal...

FIÚ Fiút sem érintettem soha.

KÁPRÁZATOS MARGIT (tenyerébe temeti arcát) Állatok?

FIÚ Őket simogattam. Igen, ott a tanyán. Nagyon jóban voltunk.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem úgy értem... szexuálisan... na!

FIÚ Mi az a szexualitás?

KÁPRÁZATOS MARGIT Ne idegelj! Hát ezt sem tudod?

FIÚ Ami nem az Atyától ered, azt nem ismerem.

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát ez pont onnan ered. Ádám és Éva.

KOPRÁZI JÓZSEF Hoppá!

FIÚ Nem tudom. Leírták?

KOPRÁZI JÓZSEF Le bizony! Az Ószövetségi Szentírásban.

FIÚ Ahhoz kevés a közöm.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nekünk is... de mégis... ja, Józsi, a szeretőd azt mondta a múltkor, hogy a zsidó miért lenne kiválasztott nép?

KOPRÁZI JÓZSEF Nem a szeretőm! Megpusztiltam az arcát. Ennyi! Buta lány. Mint a segg. A zsidó a kiválasztott nép. Oda született Krisztus.

FIÚ Kétezer évvel ezelőtt.

KOPRÁZI JÓZSEF Na és? Mi változott azóta? Igenis a zsidó kiválasztott nép.

FIÚ Az Atya tudja erre a választ. Majd őt kérdezzétek!

KOPRÁZI JÓZSEF Majd az Atyát. Ja. Majd őt. Megkérdezzük. Szívesen fogad két ilyen szerencsétlent. Pont ránk kíváncsi.

FIÚ Bizony. Pont rátok!

KÁPRÁZATOS MARGIT Akkor te szűz vagy!

FIÚ Hogy?

KOPRÁZI JÓZSEF Hagyd már békén! Hát nem érti!

FIÚ Mint a Boldogságos Szűzanya?

KÁPRÁZATOS MARGIT Kapiskálja a dolgot. Valahogy úgy.

FIÚ Nem tudom.

KÁPRÁZATOS MARGIT Na jó, akkor én alszom! (azzal le is zuhan az ágyra. Befelé fordul, háttal a két férfinak)

KOPRÁZI JÓZSEF Na, ilyen a Margit. Fáradt szegény. Agyilag meg zokni.

FIÚ Milyen?

KOPRÁZI JÓZSEF Hát... hogy is mondjam csak. Egyszóval: reménytelen.

FIÚ (bólint) Nem baj. Lényeg, hogy szeressen.

KOPRÁZI JÓZSEF Engem? Szeret. Azt mondja mindig. Én meg nem akarok hinni! Mert aki szeret, az nem teszi tönkre a barátját. Idegileg.

FIÚ Tönkretett? Nem hinném. Már tönkretéve születél... Így hozta a...

KOPRÁZI JÓZSEF ...a sors? Mi? Vagy az Isten. Van a sors és van az Isten? Kétféle predesztináció?

FIÚ Igen. Telibetalált. Isten nem azonos a sorssal.

KOPRÁZI JÓZSEF Tudom. De kösz, hogy megerősítettél ebben. A legnagyobb jó, a szeretet netovábbja nem engedné meg, hogy szenvedjünk.

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor meg? Ki csinálja? És miért? Mért nem megy már az anyukájába, és keres valaki mást, hogy az is kapjon a fekete levesből?

FIÚ Majd az Atya elmagyaráz mindent. Majd megtudjátok.

KOPRÁZI JÓZSEF Csak tudod, az a baj, hogy onnan még nem jött vissza senki. Hogy továbbadhatná azt a tudást, amit ott kapott.

FIÚ Hát nem jöttetek vissza?

KOPRÁZI JÓZSEF De. Csak nem találkoztunk az Atyával.

FIÚ Ami késik...

KOPRÁZI JÓZSEF (keményen közbevág) ...az múlik! Jó, mi?

FIÚ Az *nem* múlik!

KOPRÁZI JÓZSEF Dehogynem. Múlik, ahogy elmúlik minden baj, ahogy közelítünk a véghez. Aztán a sírban minden rendbejön. Szegény apám mindig azt mondta, majd a kétméteresben már nem fog fájni! Érted ezt? Igaza volt! Lehet, hogy a Mennyország pont az, hogy az embert elássák, mint egy kutyát, s akkor megszűnik az infernó, ami nem más, mint az élet?

FIÚ Meglehet.

KOPRÁZI JÓZSEF Kurtán válaszolsz. Elbizonytalanodtál.

FIÚ Nem mondhatok többet.

KOPRÁZI JÓZSEF Tudom, legyen türelemmel. Mit mondott Karinthy Frigyes? A türelem rózsát terem és semmi mást. Hát úgy igaz, ahogy mondta. Nekem meg nem kell rózsá. Ha lány, akkor jöhet.

FIÚ Lány? Jól hallottam? Te szemet vetettél itt a házban egy nőre?

KOPRÁZI JÓZSEF Bizony ám! Majd beledöglöttem. Elepedek érte ma is.

FIÚ És a mózesi törvények?

KOPRÁZI JÓZSEF Jóságát, földjét nem kívántam. Csak a feleségét. Bűn. Majd meggyódom. Isten megbocsát nekem. Bár Krisztus keményebben fogalmaz, de az emberellenes. Az ember azért mégsem szent.

FIÚ Mit mondott?

KOPRÁZI JÓZSEF Mintha nem tudnád! Pont te. Hogy amelyik szemével nézte az ember más feleségét, azt a szemét vájja ki és hajítsa el! Hát nem. Tudom, hogy a házasság az égben köttetik, de ha tetszik az embernek az a lány... hát mit tegyen? Én még ettől nem hagyom el Margitot!

FIÚ Bármilyen megtörténhet.

KOPRÁZI JÓZSEF Soha! Margitot elhagyni? Magára hagyni? Kiszolgáltatottan? Azt nem. Még ha kényszerítenének, akkor sem. Futó kaland lett volna az egész. A nő családja sem sérült volna meg. Ellenben, ha már itt tartunk, kérdeznék tőled valamit, te mindentudó. Meddig kell túrni más örületét?

FIÚ Margitét?

KOPRÁZI JÓZSEF Például.

FIÚ Az idők végezetéig.

KOPRÁZI JÓZSEF Még a halálon is túl?

FIÚ Mondom.

KOPRÁZI JÓZSEF De néha olyan nehéz. Ezért a sok veszekedés. Egymást zabáljuk föl. Egymás sérült, koszlott idegrendszerét.

FIÚ Tudom. És az ember nem tud kibújni a saját bőréből. De ne aggódj. Ez is meg fog szűnni, alig telik el egy nap.

KOPRÁZI JÓZSEF Te ijesztgetsz!

FIÚ Én? Tényeket közlök. Semmi mást. De ne aggódjatok. Szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket.

KOPRÁZI JÓZSEF Részvétellel?

FIÚ Az én szeretetem még a részvétnél is hatalmasabb.

KOPRÁZI JÓZSEF Meg vagyok nyugodva. Azért még rágyújthatok?

FIÚ Tégy, amit jónak látsz.

KOPRÁZI JÓZSEF Kösz.

FIÚ Nem kell, hogy nekem bármit is megköszönj. Alázatos légy, de nem megalázkodó.

KOPRÁZI JÓZSEF (mintha nem hallotta volna. Kifújja a füstöt) Azt írta Nietzsche, hogy a jó a gyöngék morálja. Na, mit szólsz ehhez?

FIÚ Az a Nietzsche, aki szerint Isten halott, mert ti, mi, emberek megöltétek-megöltük őt?

KOPRÁZI JÓZSEF Pontosan.

FIÚ Mellényúlt alaposan. Igaz, az ember vetette keresztre, de ez az Atya döntése volt, és nem az emberé. Tehát - Isten él.

KOPRÁZI JÓZSEF Én is így gondolom. De most nem is ez a lényeg. Én, aki nem tudok, és nem is akarok ütni, esetleg, talán vissza tudnék ütni, de még azt sem teszem, hát én... jó vagyok, vagy gyáva?

FIÚ Nem hinném, hogy gyáva lennél. De ilyennek születted. Hogy nem ütsz. De sokszor visszaütöttél. El kell jutni oda, hogy a másik arcodat is tartsd a lendülő ököl elé. Ha ez feddhetetlenül árad belőled, megerősítve az Atya szeretetével, akkor az az ököl vissza fog vonulni. Ebben biztos lehetsz.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor kis híja, és szent lennék. De nem vagyok szent. Mulasztok, bár azt a legkevesebbet. De szólok, cselekszem, és gondolatban is vétkezem. Abban a legtöbbször. Megbocsát nekem az Úr?

FIÚ Már meg is bocsátott!

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor jól van. Aztán holnap, holnap följössz-e?

FIÚ Későn, délután. Még mielőtt a nap lemenne. Aztán meghívlak benneteket.

KOPRÁZI JÓZSEF Hová?

FIÚ Titok. Majd megtudjátok.

KOPRÁZI JÓZSEF Öltözzünk ki? Nincs már egy rongyunk se!

FIÚ Elég lesz egy szál rongy is. Csak ide megyünk le, a ház tövébe.

KOPRÁZI JÓZSEF A Ferences-templomhoz?

FIÚ Oda.

KOPRÁZI JÓZSEF És délután? Mit csinálunk délután?

FIÚ Semmi különöset. Egy kis szertartás az egész. Megyek. Nyiss ajtót.

KOPRÁZI JÓZSEF Most nem akarsz eltűnni hirtelen?

FIÚ Nincs rá okom. Az ajtón távozom.

KOPRÁZI JÓZSEF Jobb is! A tévének azóta befuccsolt. Mintha kiégett volna...

Koprázi megy elől, majd a szobából kivezető ajtónál megáll, és a vendéget maga elé engedi. Mindketten kimennek a színről. A színpad lassan elsötétül. Szünet. Az ablakból hirtelen tör be a fény. Koprázi az íróasztala mögött ül, kávé szűr csööl. Margit az ágyon, most Koprázi felé fordulva, csukott szemmel.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem tudom, mikor jön. Idegesít ez a várakozás.

Margit nem válaszol.

KOPRÁZI JÓZSEF (főlemeli a hangját) Szerinted milyen szertartást fog művelni velünk ez a taknyos? (Margit nem szól semmit) Nehogy valami szekta-tag legyen ez a fiú. Tudod, mit mondott Krisztus? Óvakodjatok a hamis prófétáktól, mert báránybőrben jöhet hozzátok, de belül farkasok.

KÁPRÁZATOS MARGIT (kinyitja a szemét) Farkasok. A farkasok szelídek. Egyenként. Külön-külön. Tiszták, mint a bárány.

KOPRÁZI JÓZSEF Itt nem erről van szó! Ne légy teljesen lökött. Ez egy példabeszéd. Nyilván, a bárány szelídebb a farkasnál is. És az Isten báránya az nem más, mint a Fiú. (Koprázi a fejéhez kap) A Fiú... A Fiú... (ízlelgeti a szót) Na nem... az nem lehet...

KÁPRÁZATOS MARGIT Mit mondasz?

KOPRÁZI JÓZSEF Csak hangosan gondolkodtam. Szóval a Fiú... (megint megakad) aki pásztor is, bárány is. Jópásztor. És bárány.

KÁPRÁZATOS MARGIT Értem. De nem szektáns. Én már találkoztam olyanokkal. Azokat nem lehet lerázni. Ez a fiú nem olyan. Szelíd a tekintete. Akár az özé. És finom. És halk.

KOPRÁZI JÓZSEF Vagyis pont az ellenkezője, mint én. Ugye? És jóképű! Mert nektek ez a lényeg!

KÁPRÁZATOS MARGIT Jóképű? Igen. Az. Csak nem gondolod, hogy a saját fiammal...

KOPRÁZI JÓZSEF Most már a saját fiam? Eddig lehetetlenség volt? Érdekes!

KÁPRÁZATOS MARGIT Te is jóképű vagy. De vadállat is egyben. És kinek kell egy jóképű pitbull?

KOPRÁZI JÓZSEF Anyukád! Az! Az a pitbull! Na, most már elég legyen, mert kapsz egy átszállót, és akkor már nem éred meg a szertartást!

KÁPRÁZATOS MARGIT (föül az ágyban. Haja kócos) Na, üss meg! Mindig is erre vágytál! Üss! Nem nehéz egy ilyen kicsi lányt megütni! (fö is áll, megindul Koprázi felé. Koprázi lassan fölemelkedik székéből. Ellöki magától a nőt. Margit a padlóra zuhan. Föltápáskodik, és végtelenül suta ütésekkel nekirohan Koprázinak) Megütöttél? Mi? Nesze! (keze mint a cséphadaró. Koprázi a saját tenyerét Margit arcába nyomja, és kicsit lök rajta. Margit feje hátrabicsaklik) Eltöröd a nyakam, te állat! Rendben! Törd csak ki a nyakam! (kifárad, az ütések célt tévesztve elszállnak a levegőben) Te szemét! Elválok! Most már vége! Érted?! Vége!

KOPRÁZI JÓZSEF (meredten néz maga elé. Arcán semmi jele a haragnak) Igazad van. Ez így nem mehet tovább! Menj, ahová akarsz. De a lakás az enyém marad. Majd kiadom albérletbe a konyhát. Vagy mit tudom én! Nem fogok a híd alatt aludni miattad, örültek! Megütöttél. De nem baj. Én szeretni foglak... mindig...

KÁPRÁZATOS MARGIT Legalább ne hazudnál.

KOPRÁZI JÓZSEF Hazudtam én neked valaha is?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor? Miért gondolod, hogy most... éppen most... (Koprázi sírva fakad. Erősen rázza a sírás. Átöleli Margitot) Bocsáss meg... Szeress egy kicsit... szeress, mert meghalok! Nem téged akarok én bántani... nem téged. Az ember a szeretteit bántja. Margó... mondd, miért? Margitkám! Miért?

Odakintről csöngetés. Most hosszan. Folyamatosan csöngetnek. Margit papírzsebkendőt nyom Koprázi kezébe. Koprázi hangosan fújja az orrát. Sebtében végighúzza a szemén is. Krákog. Köhécsel.

KOPRÁZI JÓZSEF Igen. Megyek! Mindjárt megyek... Türelem! (elhagyja a színt)

Margit leül a hattyúágyra. Szünet. Koprázi előtt belépked a Fiú. Arca mint a fal. Kezében makulátlanul fehér, törülközőnyi vászon.

FIÚ Megjöttem. Íme a kendő, (szétnyitja az anyagot. Törülköző nagyságú) Hozzál lavórt. Van lavór?

KOPRÁZI JÓZSEF Hát persze! Minden francia fürdőszobában van.

FIÚ Az milyen?

KOPRÁZI JÓZSEF Hát az a lavoár! Hogyne volna!

Koprázi kisiet a szobából. Kintről befelé.

KOPRÁZI JÓZSEF Kicsit, vagy nagyot?

FIÚ (hangosabban) Nagyot! A lehető legnagyobbat.

Koprázi zománcozott nagylavórt hoz be. Elég viseltes. Belül sárga.

KOPRÁZI JÓZSEF Ős lavór. Még a peremkerületben használtuk. Ebbe bele lehetett ülni.

FIÚ Most nem kell. Hozzál benne félig langyos vizet.

KOPRÁZI JÓZSEF Minek?

FIÚ Majd meglátod!

KOPRÁZI JÓZSEF Tudom! A türelem... (már megy is ki. Hamarosan visszatér, kezében a nagy lavór. Akárhogyan is egyensúlyoz, ki-kilocsan a víz a padlóra) Nem baj! Úgyse mosunk föl soha. Most legalább lát egy kis vizet is.

FIÚ Tedd ide az ág mellé, és ülj le te is.

KOPRÁZI JÓZSEF (leteszi) Hová üljek?

FIÚ Hová, hová! Margithoz közel. Megmosom a lábatokat.

KOPRÁZI JÓZSEF Na ne! A lábunkat? A gombás körmeimet? Elkapod és nézhetsz.

FIÚ Emberi baj nekem nem árthat. Na, húzzátok le a zoknikat, és bele a vízbe! Csak lassan, óvatosan. (Koprázi és Margit szótlanul engedelmeskednek. A Fiú belenyúl a vízbe, és a lábukat mossa. Csak úgy, szappan nélkül. Fölnéz rájuk, guggoltából) És most megtörlöm, (először Margitét törli, majd Koprázihoz nyúl)

KOPRÁZI JÓZSEF Az ujjaim között jó szárazra, mert a gomba onnan tenyészik!

A Fiú nem szól semmit. Törölgeti a lábakat. Fölláll.

FIÚ Készen is vagyunk. Köszönöm, hogy megmoshattam a lábatokat.

KOPRÁZI JÓZSEF (szélesen vigyorog) Egészségedre! Ha ez a dilid, hát legyen.

FIÚ Ez volt a szertartás. Kiöntheted a vizet. De maradhat itt is. Szent víz lett.

KOPRÁZI JÓZSEF És gombás!

FIÚ Tiszta, szent víz! (letérdel és belemossa az arcát. Koprázi utánakap)

KOPRÁZI JÓZSEF Mit csinálsz? Meg vagy örülve? Mondtam már, hogy...

FIÚ Istennek legyen hála. (beletörli arcát a fehér anyagba. A vizes holmit a hátára teríti. Sarkait összefogja, elől, a mellén) Akkor én most megyek. Este, tizenegy felé gyertek le a Nereidák-kútjához. El ne késsetek. Éjfél van még idő. Addig. Egy perccel se több.

A színpad elsötétül. Füst csap föl a padlóból. Mire világos lesz, már senki sincs a színen. A lavór az ág mellett. Felülről hatalmas feszület ereszkedik alá, korpusz nélkül.

MÁSODIK RÉSZ

A Ferenciek-tere. Annak is egy szöglete, intim, éjszakai, utcai fényben. A Ferences-templom bejárata balra. Mellette a hatalmas kőkereszt, rajta a korpuszsal. Kissé jobbra az Ecclesia kirakatsorának fénye ömlik az utcára. A szín jobb oldalán a Nereidák-kútjának egy darabja látható. A kútból csobogva, de vékony sugárban ömlik a víz a kút kávéjába. Koprázi és Margit a kőtalapzaton ülnek, háttal a kútnak. Margit nadrágkosztümben, szája kifestve. Nyakában hosszú, mályvaszín selyemsál. Koprázi farmerban, ingben, vékony, tavaszi zakóban. A zakó fekete.

KOPRÁZI JÓZSEF Úgy nézel ki ezzel a sállal, mint Isadora Duncan a halála előtt pár perccel!

KÁPRÁZATOS MARGIT Mit lehet tudni? Mi is lehetünk áldozatok!

KOPRÁZI JÓZSEF Hogy mi? Hát azok vagyunk három éves korunk óta. Előtte is, csak arra nem emlékszünk... de miért öltöztél ki így? Hát nem bálba megyünk, csak leruccantunk ide a térre.

KÁPRÁZATOS MARGIT Mert ronda vagyok. Zöld. Nem tudod megérteni, hogy kompenzálnom kell a rútságomat?

KOPRÁZI JÓZSEF Ki mondta ezt a sok zagyvaságot? Ki mondta, hogy te rút vagy? Mindenki azt mondta, hogy érdekes az arcod. Olyan franciás. Persze, nem vagy egy babaszépség. De kit érdekel ez?

KÁPRÁZATOS MARGIT Érdekes arcú? Azokra a lányokra mondják, akik ha lemennek a bányába, magától följön a szén. Hidd el! Hát mért nem akarok élni hároméves korom óta? Mi?

KOPRÁZI JÓZSEF Mert beteg vagy. Endogén. Veled született, és kész.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem teljesen mindegy? Van. Nem tudok ezzel együtt élni. És akkor még hol van a szakma, és hol vagy te?

KOPRÁZI JÓZSEF (fölpattan) Én? Én? Hogy én hol vagyok? Hát jegyezd meg jól. Sehol. Nem vagyok bűnös. Azt hitted, én vagyok bolond, kiderült, hogy te! Én mit tehetek róla? Honnan tudhattam, hogy beteg vagy? Mikor az orvosok sem tudták? Mi?

KÁPRÁZATOS MARGIT (halkan) Jól van, na. Ül ide mellém. Fázom.

Koprázi leül. Átöleli Margit vállát. Simogatja a hátát.

KOPRÁZI JÓZSEF Rohadjon meg minden. Úgy, ahogy van! Inkább nézz oda! (a kút mögé mutat) Milyen szépen formálódik az Ybl-palota sziluettje! Látod, milyen szép? Így építkeztek régen. Odas! Eltűnt a förtelmes füstfekete a kövekről! És a Centrál! Kigyúltak a fényei. Újra. Emlékszel, mennyit írtam róla? Hogy legyen megint kávéház? És lön: lett. De persze nem így gondoltam. A magamfajta a küszöbig merészkedik. Megnézi a tárlóban a régi cuccokat és elhúz. Mint a vadrécék. Ki a fene ír ma már kávéházban? Jó szemmel néznék, vagy úgy hajítanak ki, hogy a lába nem érné a földet! Na, mit mondasz erre? És még téged se vittelek el egy sütíre. Megáll az ész. Na, rendben. Elviszlek. A jövő héten. Valahogy összespóroljuk. Legfőképpen én csak egy szódát iszom, és kész. Bár az is százakba kerül... talán. Nem tudom. Majd előtte fölmérem a terepet. Na, mondj már valamit?

KÁPRÁZATOS MARGIT (fáradtan) Persze. A jövő héten. Elmegyünk. Beülünk. Eszünk. Iszunk. Marha jól fogjuk érezni magunkat. Ne álmodozz! Örüljünk, hogy luk van a...

KOPRÁZI JÓZSEF (kezét Margit szájára szorítja) Csönd legyen! Megmondtam már. Egy ugraművész, ugráfus, egyáltalán egy nő ne mondjon ilyeneket, mert illúzióromboló. Világos?

KÁPRÁZATOS MARGIT (bólint. Lefejti Koprázi ujjait a szájáról) De miért lennék én ugraművész? És ugráfus? Voltam. S kit érdekel az, aki csak volt. Aki ma nincs. Aki halott. Itt még az élőket sem tekintik semminek, nemhogy a holtakat!

KOPRÁZI JÓZSEF Igaz. De akkor is. A méltóságunkat...

KÁPRÁZATOS MARGIT ...őrizzük meg, mi? Miféle méltóságunk van nekünk? Semmilyen! Ugyan. Hagyd már.

KOPRÁZI JÓZSEF Mégis... Valami csak lesz. Olyan nincs, hogy valami ne történjen.

KÁPRÁZATOS MARGIT Az biztos. Valami történni fog. Hogy attól kódulunk!

KOPRÁZI JÓZSEF Itt vagyok. Megvédelek. Ha kell, az életem árán is.

KÁPRÁZATOS MARGIT Csak a szájadat jártatod. Gyöngye vagy. És túlságosan katolikus.

KOPRÁZI JÓZSEF Túlságosan? Hát én mindig úgy éreztem, messze vagyok attól, hogy igaz katolikusként nevezhessem magamat.

KÁPRÁZATOS MARGIT Te magad vagy a katolicizmus. Pedig...

KOPRÁZI JÓZSEF Inkább a Fiú.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ő is. Látod? Ezért nem lehet a gyerekem! Már ez is kizárja.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát... ebben van valami...

Koprázi föláll. Margit lábait maga alá húzva kucorog. Koprázi fölneéz az égre.

KOPRÁZI JÓZSEF (félhangosan) „Ismeritek az évek vonulását, / az évekét a gyűrött föld-
ken? / És értitek a mulandóság ráncát, / ismeritek törődött kézfejem? / És tudjátok nevét az
árvaságnak? / És tudjátok, miféle fájdalom / tapossa itt az örökös sötétet / hasadt patákon,
hártyás lábakon?” (Margit is föláll, és mostantól egyszerre mondják a verset) „Az éjszakát, a
hideget, a gödröt, / a rézsut forduló fegyencfejet, / ismeritek a dermedt vályúkat, / a mélyvilági
kínt, ismeritek?” (átölelik egymást. Koprázi kicsit meg is emeli Margitot)

KÁPRÁZATOS MARGIT Csak nehogy valaki fölébredjen. Már elmúlt tizenegy!

KOPRÁZI JÓZSEF Kapják be!

KÁPRÁZATOS MARGIT Na, hogy beszélés?

KOPRÁZI JÓZSEF Nem vagyok finom hölgy. Barom vagyok. Úri barom. Képzeld, még az
urak is káromkodnak. És érdekes, a szódáskocsist sohasem hallottam káromkodni. Kicserélte
az üres üveget telire, legomboltam az egy forint tíz fillért és annyi. Úgyhogy mindenki anyá-
zik. Csak te, könyörgöm, te ne tedd. Nem való. Higgyél nekem.

KÁPRÁZATOS MARGIT Jól van.

KOPRÁZI JÓZSEF Üljünk le. Mire a Fiú ideér, följön a nap.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ha megígérte, a nyakam rá, hogy jön. És teszi a dolgát.

KOPRÁZI JÓZSEF És mi a dolga? Van ennek a srácnak dolga?

KÁPRÁZATOS MARGIT Biztosan tudom. Érzem.

KOPRÁZI JÓZSEF Az anyák szoktak ennyire érezni. Eldőlt. Te vagy az anyja.

KÁPRÁZATOS MARGIT Dehogy. Belőlem nincs semmi a Fiúban. Látom. Érzem. Tudom.
Biztos vagyok.

Margit és Koprázi újra letelepednek.

KOPRÁZI JÓZSEF Két dolog biztos. Az egyik a halál. És a másik?

KÁPRÁZATOS MARGIT Tudom én?

KOPRÁZI JÓZSEF A rendőr!

KÁPRÁZATOS MARGIT Az mért biztos?

KOPRÁZI JÓZSEF (öklét rázza) Istenem! Pici elmeütött mókusom. Hát olvasd össze a
fejcskédben.

KÁPRÁZATOS MARGIT Biztos rendőr.

KOPRÁZI JÓZSEF (fölugrik, belerúg a köszegélybe) Beleölöm magam a kútba! Rohadjak le! Hát ezt nem lehet! Ezt nem teheted velem, Istenem! Miért sújtasz ezzel a nővel? Miért? Fordítsd meg!

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem értem.

KOPRÁZI JÓZSEF Megesz a rosseb. Érted? Egyen meg a rosseb! Rendőrbiztos!

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát ebben nincs semmi nevetnivaló.

KOPRÁZI JÓZSEF Pláne rohadj le! Érted! Pláne. Csak már jönne a Fiú, és tenne rendet a fejedben.

KÁPRÁZATOS MARGIT A tiédben is.

KOPRÁZI JÓZSEF (legyint. Visszaül) Az enyémben is. Nem nyitok vitát. Ahogyan azt Virág elvtárs mondotta volt a Tanúban. Nem nyitok.

Ülnek. Hallgatnak. Koprázi tenyerébe temeti arcát. Margit a templomajtóra mered. Szünet. Csönd. Csak a víz csobog mögöttük. Koprázi hirtelen fölugrik.

KOPRÁZI JÓZSEF Már tudom, miért nem kellek én a csajoknak! Csak neked kellek, de te nem vagy normális. A normális csajoknak miért nem kellek?

KÁPRÁZATOS MARGIT Mit tudom én?

KOPRÁZI JÓZSEF Nem tudsz te semmit. Hát ki írta a verset, amit az előbb mondtunk?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nagy Nyugatos, vagy Keletes?

KOPRÁZI JÓZSEF Ebbe bele kell örülni! Keletes! Igen. De hányadik nemzedék?

KÁPRÁZATOS MARGIT Harmadik?

KOPRÁZI JÓZSEF Nem és nem. A negyedik. Pilinszkyt mondtunk, igaz?

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát persze!

KOPRÁZI JÓZSEF Szóval ő leírta. Csak illik tudni. Így, fejből. Benne van minden, ami férfit és nőt összeköt, (lassan, finoman, hangsúlyozva mondja a versrészletet) „Az erősek / hajnalban kelnek, fát aprítanak, / isznak egy korty pálinkát, s így tovább. / Mivel csak ők, az erős gyilkosok / ismerik a füvek, fák, madarak, / a nők és a csecsemők nyelvét.” Na, mit szólsz? Hát erős gyilkos vagyok én? Ugye nem? Vagyok, aki vagyok. Tiszta, és egy jó nagy marha!

KÁPRÁZATOS MARGIT Nekem mégis megfeleltél?

KOPRÁZI JÓZSEF Mondom. Te nem vagy normális. Én az egyszerű háziasszonyokra, anyákra gondolok. Meg a leendő, de biztos anyákra. Azoknak én nem kellek. Nem. De teszek rájuk. Pilinszky engem igazol.

Hallgatnak. Koprázi leül. Vízcsobogás.

KOPRÁZI JÓZSEF Hát nem emlékszel? Az esküvői meghívónkra is öt biggyesztettem! Két sort? Nem is tudom. Hogy is volt? A címét. Mondd a címét! Nem tudod te sem. De Alkony Olgától is volt ott idézet. Csak arra biztos nem emlékszel. De arra igen, mit akartam eredetileg. Meg is örültek volna a népek. „Egy végkép betört állat hátán / egy végkép betört állat lovagol.” Micsoda balhé lett volna ebből! De te nem mertél...

KÁPRÁZATOS MARGIT Hát ennyire azért nem vagyok hülye... illetve nem voltam.

KOPRÁZI JÓZSEF Viszont ezt írattnak rá: „Az ember itt kevés a szeretetre. / Elég, ha hálás legbelül / ezért-azért; egyszóval mindenért.” Igen! Ez az. Három sor. Látod, kétsorosra emlékeztem. Hol van a meghívónk? Hová tettük?

KÁPRÁZATOS MARGIT Régen volt. Tán igaz sem volt.

KOPRÁZI JÓZSEF Lehetséges.

KÁPRÁZATOS MARGIT Alkony Olgáé is szép volt. De én sem emlékszem.

KOPRÁZI JÓZSEF Már a saját nevedre is alig.

KÁPRÁZATOS MARGIT (főlnevet) Hát az biztos. És ha még sokáig ücsörgünk itt, még meg is fagyok.

KOPRÁZI JÓZSEF Pedig szép idő van. Amolyan langyos.

KÁPRÁZATOS MARGIT Megfagyok.

KOPRÁZI JÓZSEF Nyáron is jégzokniban alszol. Káposztalé kering benned vér helyett.

KÁPRÁZATOS MARGIT Fázom.

KOPRÁZI JÓZSEF Mit csináljak? Menjek föl kabátért?

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem. Maradj csak. Még elkerülitek egymást.

KOPRÁZI JÓZSEF Majd vár a Fiú.

KÁPRÁZATOS MARGIT Illetlenség. Éjfél előtt biztosan ideér.

KOPRÁZI JÓZSEF A föltámadás éjszakája... állj föl. Sétálj egy kicsit. Mozgasd át a tagjaidat.

KÁPRÁZATOS MARGIT (fölláll. Sétálnak, kézen fogva. A kőfeszületig, meg vissza. Majd az Ecclesia kirakatsoráig. Aztán vissza a kúthoz) Szeretlek.

KOPRÁZI JÓZSEF Nofene!

KÁPRÁZATOS MARGIT Tényleg. Azért csak és kizárólag rád számíthatok.

KOPRÁZI JÓZSEF Ez igaz. De hogy te szeretsz? Az túlzás.

KÁPRÁZATOS MARGIT Hidd el. Puszikázd meg a számat.

KOPRÁZI JÓZSEF (sorozatpuszit ad. Margit csillogó szemekkel nézi a fejjel magasabb férfi arcát) Nyugodj meg. Nem lesz semmi baj. Amíg engem látsz, addig nem vagy vak.

KÁPRÁZATOS MARGIT Valóban!

KOPRÁZI JÓZSEF Na látod, ez is valami.

Leülnek. Csönd. Vízcsobogás. Koprázi Margit felé fordul.

KOPRÁZI JÓZSEF Mennyit, de mennyit írtam arról, hogy Pilinszkyról még mindig nincs utca elnevezve. És akkor mit látok a Fiumei úton? Hogy itt nem történt semmiféle rendszer-változás, vagy mi a fene.

KÁPRÁZATOS MARGIT Mit láttál?

KOPRÁZI JÓZSEF Először is sétálok. Aztán akkorát estem, mint az ólajtó. És ahogy kászálódok föl a föből, Kádár sírja emelkedik, kínálva rózsaszín márványtestét. Utolértél, vén barom, gondoltam magamban. És tudod mit? Egy gép nyírta a fűvet, és közben locsolt. Valami drótba akadt be a lábam! És akkor köptem egy nagyot, és megnéztem, mi újság a Munkásmozgalmi Panteonban. Semmi különös. Csak ez a Pesti Barnabás. Ott fekszik az egyenkő alatt. De

hogyan van az, hogy a volt Piarista Főgimnázium mellett, a Belváros legközepén az ő neve díszel az utcablán? És Pilinszkyé nem ott, a helyén, hanem sehol? Hát oda járt iskolába. Ott ment be napra nap. Komcsik a háttérben!

Csend. Vízcsobogás. Koprázi az óráját nézi.

KOPRÁZI JÓZSEF Háromnegyed tizenkettő! És a Fiú sehol!

KÁPRÁZATOS MARGIT Jön, ha mondta.

KOPRÁZI JÓZSEF Ajánlom is neki!

KÁPRÁZATOS MARGIT Ne fenyegetőzz.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem... csak ami sok, az...

KÁPRÁZATOS MARGIT ...nem kevés.

KOPRÁZI JÓZSEF (fölnevet) Bizony! Elmés baromság. Te... Margó, láttad az emléktáblát?

KÁPRÁZATOS MARGIT Képzeld, megnéztem. Lekoptak kissé a betűk.

KOPRÁZI JÓZSEF És mellette a Kárpátia! Ott volt a bankettünk. Mondtam már?

KÁPRÁZATOS MARGIT Ezerszer.

KOPRÁZI JÓZSEF Azt is, hogy a srácok levittek a Dunáig, és ott mostam meg a képet? Mert berúgtam, mint az albán számár.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ezt is. Ezt is mesélted. Talán nem olyan sokszor, de mesélted.

KOPRÁZI JÓZSEF (elgondolkodik) Te, holnap húsvét hétfő! De jó lenne kisiskolásnak lenni!

KÁPRÁZATOS MARGIT Miért?

KOPRÁZI JÓZSEF Mert akkor kapnék egy halom pénzt. És nyugodtan ülhetnék be a Centrálba.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ugyan már.

KOPRÁZI JÓZSEF Jó, csak vicc volt. Legföljebb főtt tojást kapnék. Meg sok-sok puszit.

KÁPRÁZATOS MARGIT Azt meghiszem! A bájos szeplőidre!

A kút mögül kilép a Fiú. Margit és Koprázi mintha vezényszóra, fölugranak.

FIÚ Hát megjöttem.

KOPRÁZI JÓZSEF Éppen idejében. Margit már majdnem megfagyott.

FIÚ Majd fölmelegszik. Boldogok, akik fáznak, mert fölmelegítik őket.

KOPRÁZI JÓZSEF Szép!

FIÚ Inkább igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF Igazán szépséges!

FIÚ Ülünk le.

Leülnek. A Fiú közöttük. Koprázi rágyújt.

KOPRÁZI JÓZSEF Na, hogy festünk? Ugye, hogy nem nézünk annyinak, amennyi évet le-daráltunk már keserves életünkben? Ahhoz képest?

FIÚ Fiatalok maradtok, mint a Boldogságos Szűzanya.

KOPRÁZI JÓZSEF Tényleg?

FIÚ Ha mondom.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor jó. Én is ilyesféléről álmodoztam.

FIÚ Imádkozzunk, testvéreim, (imára kulcsolja kezét. Margit és Koprázi is. Csak a szájuk mozog)

KOPRÁZI JÓZSEF Tudtad, hogy itt nem stimmel valami? Hát miért vinne minket az Úr kísértésbe? Ezt maga az egyház vetette föl. Talán nem jó a fordítás? De kiderült, más nyelvekben is így szól az ima. Én meg arra jöttem rá, hogy igenis, vinnie kell minket a kísértésbe, mert csak így lehet kipróbálni, hogy ellenállunk-e, vagy sem. Igaz?

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF És amit le is írtam már, nem tudom, melyik könyvemben?

FIÚ A sátáni megkísértés sem volt egyéb, mint az istentelen ember kecsesgetőbb ajánlata.

KOPRÁZI JÓZSEF (elismerően bólint) És igaz?

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF Vagyis Istennek nincs ellentettje. Csak legfőljebb a hiátusa. Isten és hiátus nem duális. Paradoxon? Az. Látszólagos ellentét. Igaz?

FIÚ Igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor jófelé kapiskáltam. Majdnem mindent tudnia kell egy művésznak. Ezt magyarázom évtizedek óta Margitnak is.

FIÚ Persze, nem a lexikalitásra gondolsz?

KOPRÁZI JÓZSEF Á! Dehogy. Az Istennel való érintkezésre. A művész médium.

KÁPRÁZATOS MARGIT Ilyenekkel nyúz halálra.

FIÚ Margitnak igaza van. Neki nem kell az ilyen tudás. Ő maga a tudás. Amit kell tudnia az ugráfiáról, azt tudja. Méghozzá bartóki fokon. Olyan muzikalitással. Mi kellene még? Hagyd őt békében.

KOPRÁZI JÓZSEF Épp erre készülök. Nem szólok én egy szót sem. Úgyis hiábavaló. Őt úgyis csak az az átkozott ugráfia és ugraművészet érdekli. Akkor maradjunk ennyiben.

FIÚ Maradjunk. De közeleg az éjfél.

KOPRÁZI JÓZSEF Éjszakája a dicsőséges föltámadásnak.

KÁPRÁZATOS MARGIT Fázom.

FIÚ Nem sokáig. Bírd türelemmel.

KÁPRÁZATOS MARGIT De már a fogaim is összeverődnek!

FIÚ A szenvedés az igazi művészek kiváltsága.

KOPRÁZI JÓZSEF És kegyelme!

FIÚ Maradjunk csendben, és áhítattal várjuk a harangokat.

KÁPRÁZATOS MARGIT Józsi és a csend? Mániákusan filozofál. És most emberére akadt.

KOPRÁZI JÓZSEF Úgy bizony!

FIÚ Ha nagyon akarod, hát mondd, ami a szívedet nyomja.

KOPRÁZI JÓZSEF (fönláll) Tudjátok, mi itt a baj? Hogy Isten helyett emberek képzelik magukat Istennek. Hát ez a legfélelmetesebb. Még József Attila is! Mert mit írt? „Óh, hittem volna inkább, hogy van isten, / minthogy van énnálam különb.” Na? De ő legalább bevallotta. Mi meg csak vacogunk. Pórén. Didergünk, noha meleg van. Pedig olyan egyszerű! Por-szemekként igazán elhihetnénk végre, hogy semmik és senkik vagyunk. Mi, emberek. Igazam van?

FIÚ Igen.

KOPRÁZI JÓZSEF Megnyugtattál. (fölnéz, a torony felé) Mindjárt éjfél.

FIÚ Bizony.

KÁPRÁZATOS MARGIT Fázom.

KOPRÁZI JÓZSEF Örvendj inkább!

KÁPRÁZATOS MARGIT Miért? Mi jó van abban, hogy itt vitáztok? Föl is mehetnénk. Bedugnám a hőszűrőt.

FIÚ Innen már nem lehet följebb menni.

KOPRÁZI JÓZSEF Hogyhogy?

FIÚ Mert innen csak egyfelé vezethet út.

KOPRÁZI JÓZSEF A Mennybe?

FIÚ Te mondtad.

KOPRÁZI JÓZSEF Én sejtettem. Margit! És tudtam! Én éreztem.

FIÚ Az Atya értesíti azokat, akiket szeret.

KOPRÁZI JÓZSEF Megérintett. És megsúgta.

KÁPRÁZATOS MARGIT Mit?

KOPRÁZI JÓZSEF Hát amit a Fiú mondott. Hogy ez még csak egy amolyan próbaföltámadás volt. Hogy az Atya bizonyítson. Hogy lehetséges. Micsoda boldogság! (Koprázi széttárt karral forog a saját tengelye körül)

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem értem.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem baj. Neked rossz lesz. Mert te az örök halálra vágyol.

KÁPRÁZATOS MARGIT Arra.

FIÚ Nem lesz részed benne. Ez az Atya akarata. De vége a szenvedésnek. Az állandó alvásnak. Szabad leszel.

KOPRÁZI JÓZSEF Úgy bizony!

Koprázi visszaül. Oldalt fordul. Szembenéz a Fiúval.

KOPRÁZI JÓZSEF Te, ide figyelj. Szent János Evangéliumában azt mondja a Megváltó, hogy bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek. Mielőtt kilehelné a lelkét. Még akkor is ez a félelmetes szeretet. És alázat. De meddig lehet ezzel visszaélni? Meddig mondhatja a gyilkos, a személtáda, a mocsok, a mutáns és az áruló, hogy istenkém, nem tudtam, mit teszek. Én csak tettem a dolgom, aztán ez és ez sült ki belőle. Meddig lehet takarózni azzal a sohasem látott gesztussal, amit a kereszten szenvedő kinyilatkoztatott? Meddig?

FIÚ Nem szabadna. De az ember esendő. Ezt ne feledd.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor innen, hogy szeressétek ellenségeiteket?

FIÚ (láthatólag zavarban. Most először, mióta ismeri Koprázit) Hát... Magad mondtad. Akkor biztosan így van. Nem tudom. De. Igaz.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor az is igaz, hogy a templomokba zarándokló hívő és nem hívő emberek ezrei ugyanolyanok, mint a kufárok. Nem valók oda. És a sok csiricsaré dísz, minta, stukkó, aranyozott gipsz nem díszítik a templomot, hanem lehúzzák falait. A kufárok kései utódai a turisták. Nem tehetnek róla, persze. De talán egy-két ostorcsapással rá lehetne bírni őket, hogy távozzanak. És leverni minden fölösleget a falakról. Egyetértesz? És a korpusz? A Megváltó kinszenvedése? Azt miért kell látnom? Ő az egyedüli győztes. A korpusz nem való a keresztre. A korpusz ugyanis föltámadott!

FIÚ Igaz. Tényleg, nem tudok mit mondani...

KOPRÁZI JÓZSEF (kihúzza magát) Na, látod, Margit.

KÁPRÁZATOS MARGIT Most már tényleg megfagyok!

FIÚ Mindjárt vége!

Most már mind a hárman állnak. Váratlanul, a kőkereszt tövében megnyílik az aszfalt. Mint valami lejáró a föld alá. A Fiú rámutat.

FIÚ Oda kell lemennetek.

Koprázi és Margit döbbenten néznek egymásra.

FIÚ Koprázi József, a mai magyar irodalom jelese kiválasztott. Sokat tud. De tudja-e a lényegét?

Koprázi hirtelen térdre esik.

KOPRÁZI JÓZSEF Áldj meg engem. Fiú! Áldj meg. Krisztus! Ugye, te vagy az?

FIÚ Te mondtad.

KÁPRÁZATOS MARGIT (fölnévet) Krisztus?

KOPRÁZI JÓZSEF Margit!

FIÚ Hagyd őt! A hit nem kényszerűség. Aki akarja, úgyis magához hívhatja a Szentlelket. Margit is üdvözülni.

KOPRÁZI JÓZSEF (fönláll térdelő helyzetéből) Istennek legyen hála!

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem fogok fájni többé?

KOPRÁZI JÓZSEF Nem! És vége a szenvedésünknek. Érted? Vége!

KÁPRÁZATOS MARGIT Visszatérünk a sírba?

FIÚ Nem oda, ahonnan jöttetek. Az egy temető. Ez meg itt a templom.

KOPRÁZI JÓZSEF Alászállunk az égbe.

FIÚ Így is lehet mondani.

KÁPRÁZATOS MARGIT Csomagolni kellene egy-két holmit.

KOPRÁZI JÓZSEF Ahová mi megyünk, ott nincs szükségünk semmire.

KÁPRÁZATOS MARGIT Vannak ott boltok?

KOPRÁZI JÓZSEF (nevet) Boltok? Még mit nem! A Mennyországban?

KÁPRÁZATOS MARGIT A Mennyországban?

KOPRÁZI JÓZSEF Hát még mindig nem érted? Örök életre lettünk ítéltetve.

KÁPRÁZATOS MARGIT Nem akarok örökké élni.

KOPRÁZI JÓZSEF Nem itt a földön! Hanem a Mennyben.

FIÚ Készüljetek az útra.

KOPRÁZI JÓZSEF Fölkészültünk, Uram.

KÁPRÁZATOS MARGIT Van-e nálam illatszer? (retiküljében kotorász) Van! Chanel.

KOPRÁZI JÓZSEF Illatozni fogsz, mint a mezők virágai!

FIÚ Úgy van! Ne félj, Margit.

KOPRÁZI JÓZSEF (félrevonja a Fiút) Te, mondd csak. A test föltámadásában reménykedhetünk?

FIÚ Az Atya szeretné.

KOPRÁZI JÓZSEF Még az édesapámmal is találkozhatok?

FIÚ Minden bizonnyal.

KOPRÁZI JÓZSEF És te, Uram? Meddig maradsz itt a földön?

FIÚ Még tizenkét évig biztosan.

KOPRÁZI JÓZSEF Akkor leszel harminchárom. Ne halj meg újra! Nem kell a korpusz.

A Fiú hallgat. Fejét lehajtja.

FIÚ Nem az én akaratom érvényesül. Hanem az Atyáé.

KOPRÁZI JÓZSEF Mondd, van neked egyáltalán szabad akarod?

FIÚ (mintha nem hallaná. Oldalt fordul. Majd megint szembenéz Koprázival) Nincs. Csak az Atya akarata van. Anyám csak kihordott. Nekem se fájtam, se genetikám, se neveltetésem. És mégis. Ember vagyok.

KOPRÁZI JÓZSEF És Isten.

FIÚ Te mondtad.

KÁPRÁZATOS MARGIT Na, mi lesz már?

FIÚ Induljatok. (Koprázi lép először a lyukhoz. Lépcsőkhöz ér)

Földről Rachmaninov c-moll zongoraversenyének középső tétele utolsó taktusai.

KÁPRÁZATOS MARGIT (szeme könnyes) Az első ugráfiám zenéje! És a harmadik tétel?

KOPRÁZI JÓZSEF Minden egyes grádics egy lépéssel közelebb visz az üdvözüléshez. (A Fiú bólint. Koprázi nyomában Margit. Koprázi már csak deréktól fölfelé látszik. Margit térdtől. Koprázi szólal meg) Föld a földhöz.

KÁPRÁZATOS MARGIT Hamu a hamuhoz.

Bezáródik az aszfalt. A fiú keresztet rajzol a levegőbe.

FIÚ Por a porhoz.

Megszólalnak a harangok. Zúg a tér. A kút kiapad. A Fiú szemben áll a templom kapujával. Szél támad, hatalmasan fúj. Kergeti a téren összegyűlt szemetet. Villám cikáz. A Fiú csak áll. Majd fölemeli mindkét karját az ég felé.

FIÚ Mennyei Atyám, vigyázz rájuk. És add vissza nekik a testüket is az utolsó órán. (ebben a pillanatban a kőkeresztről leválik a korpusz jobb karja. A test a bal karnál és a lábaknál fogva csüng a levegőben. Majd megmozdul a templom fala. Nagy robajjal kődarabok hullanak alá. Kitárul a templom kapuja. A Fiú megáll a küszöbön) Tisztuljatok meg, falak! Tiszták legyetek és dísztelenek, mint amennyire mennyei Atyám tiszta és dísztelen! Ámen.

Hatalmas dübörgés. A templom ajtaján por csapódik ki, és eltakarja a Fiút. Villámlás. Szél. Mennydörgés. Csönd. A Fiú eltűnik a templomban.